

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1/2012

OBSAH
Stanoviská vo veciach trestných

1. Objektom trestného činu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 Tr. zák. je jednak záujem štátu na kontrole pohybu tovaru, ktorý podlieha spotrebnej dani, dani z pridanej hodnoty, a ak bol tovar dovezený z tretieho štátu mimo Európskej únie aj clu, a jednak záujem štátu na príjme z týchto daní a cla.
Suma rovnajúca sa súčtu uvedenej daňovej, resp. aj colnej povinnosti, ktorú by inak daňový subjekt bol povinný podľa zákona odvieť, je v zmysle § 124 ods. 1 vety prvej Tr. zák. škodou na úkor príjmovej časti štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. 3
2. I. Odmena za úkon právnej služby „prevzatie a príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom“ v zmysle § 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. zahŕňa aj štúdium spisu ako neoddeliteľnú súčasť prípravy obhajoby.
II. Či v trestnom konaní pred súdom je náhradný obhajca potrebný alebo nie, resp. už nie, závisí od vyhodnotenia konkrétneho prípadu predsedom senátu, ktorý v prípade zistenia takejto potreby rozhodne o ustanovení alebo odvolaní náhradného obhajcu opatrením. Pritom dbá aj na to, aby okrem práva obvineného na obhajobu (§ 2 ods. 9 Tr. por.) bolo naplnené aj jeho právo na prejednanie a spravodlivé rozhodnutie veci v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov (§ 2 ods. 7 Tr. por.).
III. Ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. por. veta za bodkočiarkou nezbučuje náhradného obhajcu zákonných práv a povinností obhajcu, obmedzuje ho iba v možnosti ich výkonu. Na priznanie odmeny náhradnému obhajcovi preto nie je rozhodujúce či v konaní pred súdom aktívne vystupoval; bude postačovať, ak bol na hlavnom pojednávaní prítomný na základe predsedom senátu nezrušeného, t.j. stále platného opatrenia, ktorým bol za náhradného obhajcu ustanovený. 6
3. Konanie páchatel'a, ktorý násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti svedka, znalca, tlmočníka alebo prekladateľa, aby v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní niečo konal, opomenul alebo trpel možno posúdiť len ako trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a nie aj ako trestný čin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d/ Tr. zák.
Jednočinný súbeh trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 ods. 2, písm. b/ Tr. zák. s trestným činom marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. je vylúčený. 9

Rozhodnutia vo veciach trestných

4. Konanie o spoločnom treste a viazanosť skorším rozsudkom (§ 41 ods. 3 Tr. por., § 122 ods. 13 Tr. zák.)..... 12
 5. Pôsobnosť trestného zákona pri trestných činoch pokračovacích, trvácich a hromadných. Výklad znakov skutkovej podstaty trestného činu podľa § 349 Tr. zák. 20
 6. Odvolanie súhlasu obvineného s odovzdaním na výkon trestu odňatia slobody v rámci odvolacieho konania o uznanie cudzieho rozhodnutia 26
 7. Charakter a dôvody väzby podľa § 16 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze a väzby podľa § 71 až § 79 Trestného poriadku 29
 8. Pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu podľa § 14 písm. l/ a spoločné konanie v zmysle § 18 ods. 4 veta prvá a veta druhá Trestného poriadku 32
-

9. Výnimky z princípu kontradiktórnosti. „Zverená vec“ v zmysle § 213 Tr. zák. vo vzťahu k zmluve o vklade, resp. o spoločnom vklade na účte	38
10. Naplnenie zákonných znakov prípravy obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy	42
11. Dôvod na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. pre chybné konanie proti ušlému	48
12. Podmienky správneho postupu podľa ustanovení § 76 Tr. por. a spätné počítanie lehoty na podanie obžaloby alebo opätovného návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby v prípravnom konaní. Naplnenie procesnej podstaty a účelu dovolania	54
13. Páchanie trestného činu podľa § 172 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. „po dlhší čas“, t.j. závažnejším spôsobom konania v zmysle § 138 písm. b/ Tr. zák. obžalovaným, ktorý je závislým užívateľom drogy	62
14. Právo svedka, ktorý bol skôr obvineným, resp. je obvinený, odmietnuť výpoveď a podmienky prečítania prechádzajúcej výpovede takého svedka na hlavnom pojednávaní. Priorita práva svedka odoprieť výpoveď a obsah a forma jeho výslovného vyhlásenia	67

1. STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2011, na zjednotenie výkladu zákona v otázke aplikácie trestného činu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 Trestného zákona v súvislosti s vyčíslovaním spôsobenej škody.

Objektom trestného činu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 Tr. zák. je jednak záujem štátu na kontrole pohybu tovaru, ktorý podlieha spotrebnej dani, dani z pridanej hodnoty, a ak bol tovar dovezený z tretieho štátu mimo Európskej únie aj clu, a jednak záujem štátu na príjme z týchto daní a cla.

Suma rovnajúca sa súčtu uvedenej daňovej, resp. aj colnej povinnosti, ktorú by inak daňový subjekt bol povinný podľa zákona odvieŕť, je v zmysle § 124 ods. 1 vety prvej Tr. zák. škodou na úkor príjmovej časti štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „NS SR“) na základe podnetu generálneho prokurátora Slovenskej republiky v rámci činnosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej tiež len „zákona o súdoch“) zistil, že v rozhodnutiach súdov Slovenskej republiky je rozdielny výklad Trestného zákona pokiaľ sa týka aplikácie ustanovení o trestnom čine porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 Tr. zák. v súvislosti s vyčíslovaním spôsobenej škody, pričom pri zistení, že v motorovom vozidle sú prevážané cigarety alebo lieh neoznačený kontrolnými známkami (páskami) alebo označený kontrolnými známkami (páskami) cudzieho štátu

A/ - niektoré súdy za škodu považujú hodnotu ilegálne dovezených cigariet alebo liehu, za ktorú sa takýto porovnateľný tovar predáva v maloobchode,

B/ - iné súdy za škodu považujú súčet ušlej spotrebnej dane, dane z pridanej hodnoty (DPH) a - ak bol tovar dovezený z tretieho štátu mimo Európskej únie – aj ušlého cla.

Na odstránenie rozdielneho výkladu uvedených ustanovení zákona prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa príslušných ustanovení Rozvrhu práce NS SR na rok 2011 a Rokovacieho poriadku NS SR trestnoprávnemu kolégiu NS SR, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu citovaných ustanovení Trestného poriadku.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa čl. 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku NS SR požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke všetky krajské súdy, Špecializovaný trestný súd v Pezinku, Ústavný súd Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky, Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Akadémiu Policajného zboru v Bratislave, Slovenskú advokátsku komoru, Právnickú fakultu UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, ÚPJŠ v Košiciach a Katedru trestného práva trnavskej univerzity v Trnave.

Väčšina súdov a inštitúcií, ktoré žiadosti o písomné vyjadrenie vyhoveľi, odporučili akceptovať právny názor vyjadrený pod bodom „B“.

Trestný čin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1 Tr. zák. spácha

- kto s kontrolnými známkami, kontrolnými páskami alebo inými kontrolnými technickými opatreniami na označenie tovaru na daňové účely alebo na iné účely ustanovené zákonom nakladá v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech alebo

- kto v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom dovezie, vyvezie, prepraví, dá prepraviť, uvádza do obehu alebo prechováva tovar bez kontrolných známk, kontrolných pásk alebo bez iných kontrolných technických opatrení na jeho označenie na daňové účely alebo na iné účely ustanovené zákonom.

Citované ustanovenie teda umožňuje postihnúť nakladanie s kontrolnými známkami, kontrolnými páskami, prípadne inými kontrolnými technickými opatreniami na označenie tovaru na daňové alebo iné účely v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom. Takýmto konaním, ktoré je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom je najmä konanie, ktoré je v rozpore so zákonmi o spotrebných daniach (zákon č. 105/2004 Z.z. o spotrebnej dani z liehu v znení neskorších predpisov, zákon č. 106/2004 Z.z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov).

Predpokladom trestnej zodpovednosti podľa § 279 ods. 1 prvá alinea Tr. zák. je zistenie, že páchatel konal v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech.

Podľa odseku 1, druhá alinea uvedeného ustanovenia, páchatel v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom uvedeným konaním uvádza do obehu tovar bez kontrolného označenia na daňové alebo iné účely. „Uvádzaním do obehu“ sa rozumie najmä predaj tovaru, ale aj iné aktivity, ktorými sa tovar rozširuje medzi zákazníkmi.

Trestný čin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 Trestného zákona je v osobitnej časti Trestného zákona systematicky zaradený medzi trestné činy hospodárske (piata hlava) a následne v rámci tretieho dielu medzi trestné činy proti mene a trestné činy daňové.

Záujem štátu na ochrane príjmov štátneho rozpočtu, na kontrole pohybu tovaru, ktorý podlieha spotrebnej dani, dani z pridanej hodnoty, a ak bol tovar dovezený z tretieho štátu mimo Európskej únie aj clu (objekt trestného činu podľa § 279 Tr. zák.) si vo vzťahu k niektorým druhom tovarov (tabakové výrobky, lieh) vyžaduje používanie kontrolných technických opatrení na označovanie takýchto tovarov. Podľa zákona č. 106/2004 Z.z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov je takýmto kontrolným technickým opatrením kontrolná známka na označovanie spotrebiteľského balenia cigariet. Problematiku kontrolných známk, spôsob ich vydávania, zúčtovania, používania na označovanie spotrebiteľských balení cigariet upravuje § 9 uvedeného zákona. Zákon teda upravuje zdaňovanie tabakových výrobkov spotrebnou daňou na daňovom území, ktorým je Slovenská republika (§ 2 ods. 1 písm. a/ uvedeného zákona).

Aplikačná prax a poznatky najmä Colného riaditeľstva Slovenskej republiky ukazujú, že protiprávnymi konaniami, ktoré majú znaky trestného činu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 Tr. zák. dochádza predovšetkým k škodám na príjmovej časti štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Ujma štátu pri takýchto konaniach spočíva v riadnom neodvedení spotrebnej dane, nakoľko kontrolná známka ako kontrolné technické opatrenie slúži zásadne na daňové účely a uvádzanie špecifického tovaru na trh bez kontrolných technických

opatrení na označenie tovaru vo svojej podstate spôsobuje straty na príjmoch rozpočtu štátu a obohacovanie sa páchatel'ov týchto trestných činov na úkor štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o „colný dlh“ tento môže predstavovať škodu, resp. následok protiprávneho konania iba v tom prípade, ak je dostatočne hodnoverne preukázané, že taký colný dlh skutočne vznikol. Nie sú totiž vylúčené prípady, kedy na území Slovenskej republiky môže dochádzať k výrobe tabakových výrobkov, ktoré sú úmyselne označované kontrolnými známkami tretích štátov (mimo územia Európskej únie) s cieľom zakryť pôvod nelegálnej výroby, ktorá je v skutočnosti realizovaná na území Slovenskej republiky. V takom prípade nemôže byť následkom protiprávneho konania páchatel'a trestného činu vznik colného dlhu, ale iba spotrebná daň, nakoľko ide o tabakové výrobky vyrobené na daňovom území mimo pozastavenia dane, bez akéhokoľvek vedomia správcu dane a bez riadneho priznania a odvedenia spotrebnej dane z takto vyrobených tabakových výrobkov. Skutočnosť, že spotrebné balenia cigariet sú označené kontrolnou známkou napr. Ukrajiny, ešte neznamená, že také spotrebné balenie cigariet boli reálne z územia Ukrajiny na územie Európskej únie aj dovezené.

Obdobne to platí aj vo vzťahu ku kontrolným známkam a ich účelu, pokiaľ ide o spotrebiteľské balenie liehu (pozri zákon č. 105/2004 Z.z. o spotrebnej dani z liehu v znení neskorších predpisov, napr. § 2 ods. 1 písm. a/, § 10 uvedeného zákona).

Podľa § 124 ods. 1 Tr. zák. „škodou“ sa na účely tohto zákona rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Škodou sa na účely tohto zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom.

Vzhľadom na skutočnosť, že z neoznačených spotrebiteľských balení tabakových výrobkov, aj liehu, nie je riadne odvádzaná spotrebná daň a samotnou podstatou označovania týchto tovarov (komodít) kontrolnou známkou je ex lege zabezpečenie riadneho výberu spotrebných daní, poškodeným subjektom je príjmová časť štátneho rozpočtu.

Pokiaľ je konanie páchatel'ov trestného činu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 Tr. zák. motivované dosahovaním zisku, resp. neoprávneného prospechu z predaja kontrolnou známkou neoznačených spotrebiteľských balení cigariet (tabakových výrobkov) alebo liehu, taký prospech je (alebo má byť) v príčinnej súvislosti s trestným činom dosahovaný na úkor štátneho rozpočtu. Preto suma, ktorá sa rovná súčtu uvedenej daňovej. resp. colnej povinnosti, ktorú by inak daňový subjekt bol povinný podľa zákona odvieť do štátneho rozpočtu, je v zmysle § 124 ods. 1 vety prvej Tr. zák. škodou (na úkor príjmovej časti štátneho rozpočtu Slovenskej republiky) v zmysle zákonného znaku skutkovej podstaty citovaného trestného činu.

2.
STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2011 na zjednotenie výkladu zákona o nároku ustanoveného náhradného obhajcu na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom v zmysle § 42 ods. 2 Tr. por. a § 553 ods. 2 Tr. por.

I. Odmena za úkon právnej služby „prevzatie a príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom“ v zmysle § 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. zahŕňa aj štúdium spisu ako neoddeliteľnú súčasť prípravy obhajoby.

II. Či v trestnom konaní pred súdom je náhradný obhajca potrebný alebo nie, resp. už nie, závisí od vyhodnotenia konkrétneho prípadu predsedom senátu, ktorý v prípade zistenia takejto potreby rozhodne o ustanovení alebo odvolaní náhradného obhajcu opatrením. Pritom dbá aj na to, aby okrem práva obvineného na obhajobu (§ 2 ods. 9 Tr. por.) bolo naplnené aj jeho právo na prejednanie a spravodlivé rozhodnutie veci v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov (§ 2 ods. 7 Tr. por.).

III. Ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. por. veta za bodkočiarkou nezbavuje náhradného obhajcu zákonných práv a povinností obhajcu, obmedzuje ho iba v možnosti ich výkonu. Na priznanie odmeny náhradnému obhajcovi preto nie je rozhodujúce či v konaní pred súdom aktívne vystupoval; bude postačovať, ak bol na hlavnom pojednávaní prítomný na základe predsedom senátu nezrušeného, t.j. stále platného opatrenia, ktorým bol za náhradného obhajcu ustanovený.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „NS SR“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej tiež len „zákona o súdoch“) na základe podnetu sudcu – člena senátu 2T, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – zistil rozdielny výklad a aplikáciu § 553 ods. 2 Tr. por. a § 42 ods. 2 Tr. por. v otázke nároku ustanoveného náhradného obhajcu na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom v situácii, že úkonov sa zúčastnil v zmysle § 39 Tr. por. zvolený obhajca aj obhajca ustanovený podľa § 42 Tr. por.

Rozdielnosť výkladu a aplikácie uvedených ustanovení trestného poriadku spočíva v podstate v názoroch, že:

A: náhradný obhajca podľa § 42 ods. 2 Tr. por. môže svoje právo a povinnosti vykonávať iba v prípade neprítomnosti zvoleného obhajcu (§ 39 Tr. por.) alebo obhajcu ustanoveného podľa § 40 Tr. por., preto v prípade ich prítomnosti na hlavnom pojednávaní (či iného úkonu) mu nemožno priznať odmenu za takéto úkony;

B: náhradný obhajca ustanovený podľa § 42 ods. 1 Tr. por. má nárok na odmenu za úkony právnej služby a náhradu hotových výdavkov spojených s ustanovením za obhajcu aj v prípade, že sa úkonov zúčastní obhajca zvolený podľa § 39 Tr. por. alebo obhajca ustanovený podľa § 40 ods. 1, ods. 2 Tr. por.

Na odstránenie rozdielného výkladu uvedených ustanovení zákona prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona o súdoch č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa príslušných ustanovení Rozvrhu práce NS SR na rok 2011 a Rokovacieho poriadku NS SR trestnoprávnemu kolégiu NS SR, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu citovaných ustanovení Trestného poriadku.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa čl. 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke všetky krajské sudy, Špecializovaný trestný súd v Pezinku, Ústavný súd Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Akadémiu Policajného zboru v Bratislave, Slovenskú advokátsku komoru, Právnickú fakultu UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, ÚPJŠ v Košiciach a Katedru trestného práva trnavskej univerzity v Trnave.

Väčšina inštitúcií a súdov, ktoré žiadosti o písomné vyjadrenie vyhoveľi, odporučili akceptovať právny názor vyjadrený pod bodom B.

Z ustanovenia § 42 ods. 2 Tr. por. vyplýva, že náhradný obhajca má rovnaké práva a povinnosti ako obhajca zvolený alebo ustanovený, v konaní pred súdom ich však môže vykonávať iba v prípade neúčasti zvoleného alebo ustanoveného obhajcu. Uvedené ustanovenie teda náhradného obhajcu nezabavuje práv a povinností obhajcu samých osebe, zabavuje ho iba možnosti ich výkonu. Činnosť obhajcu sa však nevyčerpáva, resp. sa neredukuje len na verbálne vystupovanie na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, ktoré mal zrejme zákonodarca na mysli použitím slova „vykonávať“. Rovnako dôležitou je tá navonok menej viditeľná činnosť obhajcu, ktorá spočíva v systematickej príprave na hlavné pojednávanie štúdiom spisu a listinných dôkazov, priebežná analýza dôkazov vykonávaných na hlavnom pojednávaní a z toho vyplývajúce stanovovanie ďalšej stratégie obhajoby. Všetky tieto činnosti náhradný obhajca, prítomný na hlavnom pojednávaní popri zvolenom obhajcovi, hoci sa „navonok“ aktívne do jeho priebehu nezapojil, však podľa názoru najvyššieho súdu vykonával. Preto účasť náhradného obhajcu na hlavných pojednávaniach v jednotlivých dňoch treba považovať nie za „obyčajnú“ účasť na úrovni účasti laickej verejnosti, ale za kvalifikovanú účasť súdom ustanoveného právneho zástupcu, za ktorú patrí náhradnému obhajcovi odmena v zmysle osobitného predpisu. Pre priznanie odmeny náhradnému obhajcovi, teda nie je rozhodujúce, či tento aj skutočne v konaní pred súdom aktívne ovplyvňuje priebeh hlavného pojednávania, napr. výsluchom svedkov – t.j. či práva a povinnosti obhajcu „vykonáva“. Postačujúce je, ak je na hlavnom pojednávaní prítomný na základe predsedom senátu doposiaľ nezrušeného (t.j. stále platného) opatrenia, ktorým bol za náhradného obhajcu ustanovený.

Pre úplnosť javí sa vhodným dodať, že ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. por. rieši predovšetkým uplatnenie práva obvineného na obhajobu v trestnom konaní v rovine trestnoprávnej a nie je možné jeho extenzívnym výkladom dospieť k takému záveru, ktorým by bolo odopretie odmeny náhradnému obhajcovi, ak sa riadne zúčastnil na hlavnom pojednávaní, hoci nedošlo k jeho aktívnemu zapojeniu do priebehu hlavného pojednávania v zmysle, aký vyplýva z tohto ustanovenia. Pokiaľ by sa toto ustanovenie malo vykladať rigorózne podľa názoru vyjadreného pod bodom „A“, prítomnosť náhradného obhajcu na hlavnom pojednávaní za účasti zvoleného obhajcu (resp. ustanoveného obhajcu) bez nároku na odmenu, by tak bola zbytočná. V takom prípade by náhradný obhajca za účelom prípravy na ďalšie pojednávania musel študovať spis a za takýto úkon právnej služby by mu odmena patrila v rovnakej výške ako pri účasti na hlavnom pojednávaní (samozrejme prihliadnuc na trvanie úkonov právnej služby).

Ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. por. sa teda vzťahuje na procesné postavenie obhajcu v trestnom konaní a nerieši postup ohľadne odmeny obhajcu. Odmenu rieši ustanovenie § 553 ods. 2 Tr. por. podľa ktorého obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 553 ods. 4 Tr. poriadku o výške odmeny a náhrady rozhodne na návrh obhajcu alebo zástupcu z radov advokátov, ktorý bol ustanovený poškodenému podľa § 47 ods. 6, orgán činný v

trestnom konaní, ktorého rozhodnutím sa trestné stíhanie právoplatne končilo; v konaní pred súdom rozhodne predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený vyšší súdny úradník.

Podľa § 12 ods. 3 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri obhajobe v trestnom konaní okrem vecí podľa odseku 1 je základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov alebo za ktorý možno uložiť výnimočný trest, jedna šestina výpočtového základu. Jedna šestina výpočtového základu na rok 2006 je suma 90,62 EUR a na rok 2007 suma 98,59 EUR.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a/, písm. d/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby:

a) prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom,
d) účasť pri vyšetrovacích úkonoch, pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania, vyhľadávania alebo za konanie pred súdom alebo iným orgánom, pri konaní o dohode o vine a treste, pri konaní o zmieri, a to za každé začaté dve hodiny bez ohľadu na počet týchto za sebou nadväzujúcich úkonov vykonaných počas dvoch hodín.

Podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. od klienta možno požadovať na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Túto sumu môže advokát požadovať aj vtedy, ak sa na jej náhrade s klientom osobitne nedohodol.

Či v trestnom konaní pred súdom je náhradný obhajca potrebný alebo nie, závisí od posúdenia konkrétneho prípadu predsedom senátu, ktorý v prípade pozitívnej identifikácie takejto potreby rozhodne o ustanovení náhradného obhajcu opatrením. Tým sa však činnosť súdu ohľadne zabezpečenia realizácie práva obvineného na riadnu obhajobu nevyčerpáva. Predseda senátu je aj po ustanovení náhradného obhajcu v každom štádiu trestného konania pred súdom povinný sledovať a vyhodnocovať, či sú stále dané dôvody na to, aby obžalovanému bol náhradný obhajca ustanovený. Pritom dbá najmä na to, aby bola okrem práva obvineného na obhajobu naplnená aj ďalšia dôležitá zásada trestného konania, t.j. prejednanie a spravodlivé rozhodnutie trestnej veci v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov. Ak potreba náhradnej obhajoby neskôr podľa názoru predsedu senátu pominie (napr. zvolený obhajca sa uzdraví, obžalovaný si zvolí nového obhajcu alebo zanikne dôvod nutnej obhajoby, atď.), je predseda senátu povinný o tom bez zbytočného odkladu rozhodnúť opatrením, ktorým účasť náhradného obhajcu v trestnom konaní pred súdom zruší. Ak sa na hlavné pojednávanie v predmetnej trestnej veci dostavoval opakovane zvolený obhajca, ktorý si svoju povinnosť obhajoby opakovane riadne plnil, predseda senátu mal možnosť reagovať na túto skutočnosť a opatrením náhradného obhajcu zrušiť. To, že napriek opakovanej účasti zvoleného obhajcu tak neučinil, svedčí zrejme o tom, že priebeh konania pred súdom predseda senátu interpretoval ako taký, ktorý si stále vyžaduje prítomnosť náhradného obhajcu na hlavnom pojednávaní aj napriek prítomnosti zvoleného obhajcu.

3. STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2011 na zjednotenie výkladu zákona v otázke právnej kvalifikácie konania páchatel'a, ktorý použije násilie alebo sa svedkovi vyhráza použitím násilia alebo spôsobením inej ťažkej ujmy preto, aby svedka prinútil modifikovať alebo odvolať svoju výpoveď.

Konanie páchatel'a, ktorý násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti svedka, znalca, tlmočníka alebo prekladatel'a, aby v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní niečo konal, opomenul alebo trpel možno posúdiť len ako trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a nie aj ako trestný čin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d/ Tr. zák.

Jednočinný súbeh trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 ods. 2, písm. b/ Tr. zák. s trestným činom marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. je vylúčený.

O d ô v o d n e n i e :

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „NS SR“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej tiež len „zákon o súdoch“) na základe podnetu generálneho prokurátora zistil že:

A/ niektoré sudy kvalifikujú konanie páchatel'a, ktorý sa svedkovi vyhráza násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy preto, aby prinútili svedka odvolať alebo modifikovať svoju výpoveď, ako trestný čin vydierania podľa § 189 Tr. zák., pričom pri kvalifikácii skutku podľa tohto zákonného ustanovenia dochádza k nejednotnosti v tom, že niektoré sudy svedka nepovažujú za chránenú osobu, iné sudy vydieranie svedka, ako osoby chránenej podľa § 139 ods. 1 písm. i/ Tr. zák. považujú za závažnejšiu formu spáchania uvedeného trestného činu a skutok posudzujú aj podľa odseku 2 písm. a/ § 189 Tr. zák., a

B/ niektoré sudy konanie páchatel'a uvedené v bode A posudzujú ako trestný čin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 a podľa okolnosti prípadu, buď podľa § 344 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. t.j. marenie výpovede svedka, resp. použitie násilia, hrozbu násilia alebo inej aktivity uvedenej pod písm. d/ tohto ustanovenia, alebo i podľa § 344 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. (ako osobitný motív v zmysle § 140 písm. c/ Tr. zák. – zakryť iný trestný čin),

- niekedy tiež v jednočinnom súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody (§ 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. d/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák.,
- inokedy v jednočinnom súbehu so zločinom obmedzovania osobnej slobody (§ 183 ods. 1, ods. 2 písm. a/ (závažnejší spôsob konania), písm. d/ (na chránenej osobe) Tr. zák.,
- prípadne v jednočinnom súbehu s trestným činom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b/ (na chránenej osobe), písm. d/ (z osobitného motívu) Tr. zák.

Na odstránenie rozdielného výkladu uvedených ustanovení zákona prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona o súdoch č. 757/2004 Z.z. o súdoch a podľa príslušných ustanovení Rozvrhu práce NS SR na rok 2011 Rokovacieho poriadku NS SR trestnoprávnemu kolégiu NS SR, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu citovaných ustanovení Trestného zákona.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa čl. 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovaným otázkam všetky krajské sudy, Špecializovaný trestný súd

v Pezinku, Ústavný súd Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Akadémiu Policajného zboru v Bratislave, Slovenskú advokátsku komoru, Právnickú fakultu UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, ÚPJŠ v Košiciach a Katedru trestného práva trnavskej univerzity v Trnave.

Krajské súde v Banskej Bystrici, Nitre, Prešove, Košiciach, Žiline a v Trenčíne, Špecializovaný trestný súd v Pezinku, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky aj Akadémia Policajného zboru v Bratislave za správne a vhodnejšie považujú posúdenie konania páchatel'a tak, ako je uvedené v bode „B“ v podstate najmä z dôvodu, že považujú zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 Tr. zák. za špeciálne ustanovenie vo vzťahu k zločinu vydierania podľa § 189 Tr. zák.

Aj pri aplikácii ustanovení zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov naďalej platí pravidlo, že zásadne každý skutok (teda nie absolútne vo všetkých prípadoch) má byť posúdený podľa všetkých zákonných ustanovení, znaky ktorých inkriminovaný trestný čin napĺňa, t.j. keď ide o súbeh trestných činov, vrátane ich jednočinného súbehu. Základným zmyslom jednočinného súbehu trestných činov je vystihnúť povahu a stupeň závažnosti konania páchatel'a pre spoločnosť. Ten bude spravidla najlepšie vystihnutý, ak bude inkriminovaný skutok kvalifikovaný podľa všetkých ustanovení Trestného zákona, znaky ktorých sú v skutku obsiahnuté. Situáciu však komplikuje tzv. zdanlivý súbeh, teda prípady, keď je jednočinný súbeh vylúčený, hoci skutok formálne vykazuje znaky dvoch alebo aj viac skutkových podstát trestných činov. Právna veda, aj súdna prax akceptuje, že jednočinný súbeh je vylúčený aj v prípadoch keď sú trestné činy navzájom v pomere špeciality.

V pomere špeciality sú tie ustanovenia, ktoré sú určené na ochranu tých istých záujmov, ak má byť špeciálnym ustanovením (zvlášť) osobitne postihnutý určitý druh útokov proti tým istým individuálnym záujmom (individuálnym objektom), aby bola vystihnutá zvláštna povaha závažnosť takýchto útokov pre spoločnosť. V dôsledku pomeru špeciality sa použije to ustanovenie, u ktorého je obsah pojmu širší a rozsah pojmu užší, teda ustanovenie, ktoré lepšie vystihuje nielen daný prípad, ale i závažnosť činu pre spoločnosť.

Obsah pojmu „vydieranie v zmysle § 189 ods. 1 Tr. zák. je širší ako obsah pojmu „marenie spravodlivosti v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní“. Rozsah vydierania v zmysle odseku 1 § 189 Tr. zák. pokiaľ sa týka svedka, znalca, tlmočníka alebo prekladateľa uvedených pod písm. b/ odseku 2 tohto ustanovenia je však užší, ako rozsah možností marenia spravodlivosti uvedený v § 344 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. Toto ustanovenie totiž okrem svedka, znalca, tlmočníka a prekladateľa sa týka aj strany trestného konania, účastníka súdneho konania aj orgánu činného v trestnom konaní a jednak nielen použitia násillia, hrozby násillia alebo hrozby inej ťažkej ujmy, ale aj sľubu, ponuky alebo poskytnutia neoprávnenej výhody.

Miera závažnosti trestného činu (zločinu) je typovo vyjadrená rozsahom trestnej sadzby odňatia slobody uvedenej v konkrétnom ustanovení Trestného zákona. Páchatel'ovi trestného činu (zločinu) vydierania, podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. hrozí odňatie slobody na štyri až desať rokov, kým páchatel'ovi trestného činu (zločinu) marenia spravodlivosti hrozí trest straty slobody uvedený v odseku 1 § 344 Tr. zák. v rozpätí na jeden až šesť rokov. Z tohto hľadiska teda poskytuje spoločnosti vyššiu ochranu ustanovenie odseku 2 o trestnom čine vydierania podľa § 189 Tr. zák., než ustanovenie § 344 ods. 1 o trestnom čine marenia spravodlivosti.

Pre riešenie otázky možného jednočinného súbehu trestných činov je nevyhnutné tiež určenie individuálnych objektov, resp. záujmov chránených Trestným zákonom ustanoveniami o trestnom čine vydierania a marenia spravodlivosti.

So zreteľom na systematické zaradenie trestného činu vydierania podľa § 189 Tr. zák. medzi trestné činy proti slobode, ktorých druhovým objektom je sloboda človeka v rôznych jej formách, je evidentné, že hlavným individuálnym objektom tohto trestného činu je sloboda jednotlivca vo forme slobody rozhodovania a konania na základe jeho slobodnej vôle. Ustanovenie § 189 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. v spojení s § 139 písm. i/ Tr. zák. pritom poskytuje zvýšenú ochranu svedkom, znalcom, tlmočníkom a prekladateľom, t.j. týmto chráneným osobám.

Naproti tomu trestný čin marenia spravodlivosti podľa § 344 Tr. zák. je zaradený medzi trestné činy poskytujúce ochranu proti rušeniu činnosti orgánov verejnej moci, čo je druhovým objektom tohto trestného činu vo väzbe na konanie pre súdom a trestné konanie. Individuálnym objektom (záujmom) chráneným týmto ustanovením Trestného zákona sú objekty chránené konkrétnymi ustanoveniami § 344 ods. 1 písm. a/ až d/ Tr. zák. V prípade uvedenom pod písmenom d/ je to aj sloboda jednotlivca v postavení svedka, znalca, tlmočníka alebo prekladateľa a to vo forme slobody rozhodovania a konania na základe jeho slobodnej vôle. Ide teda o taký istý individuálny chránený objekt (záujem), ako vo vyššie uvedenom prípade trestného činu vydierania. Jednočinný súbeh týchto trestných činov v uvedenom rozsahu je preto vylúčený.

4. R O Z H O D N U T I E

I. Konanie, ktorého výsledkom je uloženie spoločného trestu podľa § 41 ods. 3 Tr. zák., nie je konaním o opravnom prostriedku vo vzťahu ku skoršiemu a podľa tohto ustanovenia zrušovanému výroku o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných sním v jednočinnom súbehu. Vyplýva to nielen z viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku, ako to § 41 ods. 3 Tr. zák. výslovne ustanovuje, ale aj z toho, že súd nemôže meniť právnu kvalifikáciu skoršieho rozsudku, okrem zmeny, vyvolanej doplnením skutkových zistení zrušeného výroku o vine o ďalší čiastkový útok (útoky) pokračovacieho trestného činu v novom výroku o vine za tento čin.

II. Viazanosť skorším rozsudkom v zmysle § 41 ods. 3 Tr. zák. nebráni uloženiu spoločného trestu podľa tohto ustanovenia, a zároveň úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 a 2 Tr. zák., ak súd zistí, že v súlade s § 122 ods. 13 Tr. zák. oznámením vznesenia obvinenia pre čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, ktorý je predmetom konania v novoprejednávanej veci, došlo k prerušeniu jednoty skutku vo vzťahu ku konaniu považovanému predchádzajúcim rozsudkom za čiastkový útok pokračovacieho trestného činu.

III. Výrokmi, ktoré majú svoj podklad vo výroku o vine, uvedenými v § 41 ods. 3 veta prvá Tr. zák. sa rozumejú aj výroky ďalších rozhodnutí, ktoré na tento výrok obsahovo nadväzujú.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. decembra 2010, sp. zn. 2Tdo 43/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným rozsudkom vyslovil, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trnava z 15. mája 2008, sp. zn. 1T 5/2008, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 41 ods. 3, § 122 ods. 10, ods. 13 Tr. zák. v neprospech obvineného M. K. Zrušil uvedený rozsudok a zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušený rozsudok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad, najmä uznesenie Okresného súdu Trnava zo 14. apríla 2009, sp. zn. 1T 5/2008.

Okresnému súdu Trnava prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Obvinený M. K. bol trestným rozkazom Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/06, z 26. februára 2007 uznaný vinným zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z., a to na skutkovom základe, že

1/ 27. augusta 2006 asi o 10.40 hod. v S., z predajne T. S. SR, a.s. B., prevádzka S., S. ul. č. X odcudzil bavlnenú zimnú bundu hnedej farby zn. Cherokee v hodnote 999 Sk, a z predajne odišiel, čím spôsobil T. S. SR, a.s. K. X, B., IČO: X škodu vo výške 999,- Sk, hoci bol za obdobný priestupok proti majetku postihnutý 25. apríla 2006 blokovou pokutou č. bloku AA 1648488, príslušníkom polície Obvodného oddelenia PZ S.,

2/ 20. septembra 2006 asi o 19.55 hod. v S. z predajne T. S. SR, a.s. B., prevádzka S., S. ul. č. X odcudzil bundu zn. Cherokee v hodnote 999 Sk, a z predajne odišiel, čím spôsobil T. S. SR, a.s. K. X, B., IČO: X škodu vo výške 999,- Sk, hoci bol za obdobný priestupok proti majetku postihnutý 25. apríla 2006 blokovou pokutou č. bloku AA 1648488, príslušníkom polície Obvodného oddelenia PZ S.

Súd uložil obvinenému M. K. podľa § 212 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. m/ s použitím § 38 ods. 4 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. súd výkon trestu odňatia slobody obvinenému podmienčne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky a podľa § 287 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že obvinený je povinný nahradiť poškodenému T. S. SR, a.s. K. X, B., IČO: X škodu vo výške 999,- Sk.

Trestný rozkaz Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/06, nadobudol právoplatnosť 26. mája 2007.

Obvinený M. K. bol trestným rozkazom Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/2007, zo 16. januára 2008 uznaný vinným v bodoch 1/ až 3/ zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z. a to na skutkovom základe, že

napriek tomu, že mu bola 25. apríla 2006 uložená Obvodným oddelením PZ S. bloková pokuta vo výške 1 000 Sk za priestupok proti majetku, ktorého sa dopustil 25. apríla 2006:

1/ 9. novembra 2006 asi o 11.00 hod. v S. na T. ulici č. X z predajne L. odcudzil 11 ks čokolád zn. Milka, 1 ks cukríky zn. Winterfreš a 1 pár pánskych poltopánok, čím spoločnosti L., SR, v. o. s. P. X, N., IČO: X spôsobil škodu vo výške 1 155,50 Sk,

2/ 18. novembra 2006 v S. na ulici S. z predajných priestorov čerpacej stanice T. využil nepozornosť obsluhy a z regálu odcudzil 1 ks krém Nivea, 1 ks kompresor zn. Filson a 2 ks šunkovej bagety, čím spoločnosti T. S. SR, a.s., K. X, B., IČO: X spôsobil škodu vo výške 616,70 Sk,

3/ 16. apríla 2007 asi o 14.05 hod. v S. na ulici S. v Hypermarkete T. odcudzil z predajného regálu 2 ks slnečné okuliare zn. Zoom, čím spoločnosti T. S. SR, a.s., K. X, B. IČO: X spôsobil škodu vo výške 598 Sk.

Súd podľa § 212 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. a § 36 písm. i/ Tr. zák., § 37 písm. m/ Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. uložil obvinenému M. K. súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 12 (dvanásť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. súd výkon trestu odňatia slobody obvinenému podmienčne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky a podľa § 287 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že obvinený je povinný nahradiť poškodenému T. S. SR, a.s. K. X, B., IČO X škodu vo výške 617 Sk.

Súd zároveň zrušil výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/06, z 26. februára 2007, uloženého mu pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. v trvaní 10 mesiacov.

Trestný rozkaz Okresného súdu Senica sp. zn. 3T 132/2007 nadobudol právoplatnosť 16. mája 2008.

Obvinený M. K. bol rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, z 15. mája 2008 uznaný vinným zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. a to na skutkovom základe, že

1/ 27. augusta 2006 asi o 10.40 hod. v S., z predajne T. S. SR, a.s. B., prevádzka S., S. ul. č. X odcudzil bavlnenú zimnú bundu hnedej farby zn. Cherokee v hodnote 999,- Sk, a z predajne odišiel, čím spôsobil T. S. SR, a.s. K. X, B., IČO: X škodu vo výške 999 Sk, hoci bol za obdobný priestupok proti majetku postihnutý 25. apríla 2006 blokovou pokutou č. bloku AA 1648488, príslušníkom polície Obvodného oddelenia PZ S.,

2/ 20. septembra 2006 asi o 19.55 hod. v S. z predajne T. S. SR, a.s. B., prevádzka S., S. ul. č. X odcudzil bundu zn. Cherokee v hodnote 999 Sk, a z predajne odišiel, čím spôsobil T. S. SR, a.s. K. X, B., IČO: X škodu vo výške 999,- Sk, hoci bol za obdobný priestupok proti majetku postihnutý 25. apríla 2006 blokovou pokutou č. bloku AA 1648488, príslušníkom polície Obvodného oddelenia PZ S.,

3/ 24. novembra 2006 v čase asi o 19.40 hod. v T. na ul. V. C. X v supermarkete L. zobral z regálu bielu pletenú čiapku v hodnote 60 Sk, ktorú si schoval pod bundu a následne prešiel pokladňou bez zaplatenia, čím spôsobil poškodenej spoločnosti L. Slovenská republika, v.o.s., P. č. X, N., škodu vo výške 60 Sk, napriek tomu, že mu bola 25. apríla 2006 Obvodným oddelením PZ v S. uložená bloková pokuta nezaplatená na mieste, ev. č. AA 1648488 za priestupok proti majetku podľa § 50 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Podľa § 212 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 3, § 36 písm. i/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2 Tr. zák. mu bol uložený spoločný trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. mu súd výkon podmieneného trestu odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky.

Podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. súd zrušil výrok o vine a treste uložený obvinenému trestným rozkazom Okresného súdu Senica sp. zn. 1T 125/06 z 26. februára 2007, uložený mu pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. v trvaní 10 mesiacov, s podmieneným odkladom a skúšobnou dobou v trvaní 2 roky, ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, nadobudol právoplatnosť 15. mája 2008.

14. apríla 2009 Okresný súd Trnava uznesením, sp. zn. 1T 5/2008, rozhodol podľa § 50 ods. 4 Tr. zák., že obv. M. K. sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil, a preto trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, z 15. mája 2008, vykoná.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol obvinený na výkon trestu zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia (v rozsudku došlo zrejme k písárskej chybe, zaradenie do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia je podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák.).

Proti naposledy uvedenému rozsudku podala dovolanie ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky podaním z 11. augusta 2010 doručeným Okresnému súdu Trnava 12. augusta 2008.

V jeho odôvodnení cituje ustanovenia § 41 ods. 3, § 112 ods. 10 a § 122 ods. 13 Tr. zák. a ďalej uvádza, že Okresný súd Trnava rozsudkom, sp. zn. 1T 5/2008, nesprávne použil ustanovenie § 41 ods. 3 Tr. zák. a uložil obvinenému M. K. spoločný trest, za súčasného zrušenia výroku o vine a treste Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/06, z 26. februára 2007.

Skutok, pre ktorý bol obv. M. K. stíhaný, netvorí súčasť pokračovacieho trestného činu krádeže, pre ktorý bol obvinený stíhaný v trestnej veci Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/2006.

S poukazom na ustanovenie § 122 ods. 13 Tr. zák. nemôže ísť v danom prípade o ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, pretože skutok, ktorý spáchal obvinený 24. novembra 2006 a bola v danej veci na neho podaná obžaloba Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, spáchal až potom, ako mu bolo oznámené vznesenie obvinenia pre skutky vo veci Okresného súdu Senica, sp.

zn. 1T 125/2006, (29. augusta 2006 a 20. septembra 2006). V danom okamihu začal obvinený páchať nový skutok, resp. nový trestný čin.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvod podľa ods. 1 písm. i/ nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Je zrejmé, že zistené porušenie zákona v neprospech obvineného M. K. rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, zásadne ovplyvnilo jeho postavenie ako obvineného. Skutky vo všetkých troch uvedených trestných veciach spáchal obvinený skôr, ako bol obvinenému 17. mája 2007 doručený trestný rozkaz Okresného súdu Senica sp. zn. 1T 125/2006, čím boli splnené podmienky na uloženie súhrnného trestu. Obvinenému boli v dvoch právoplatne skončených konaniach uložené tresty vo výmere 12 mesiacov a 16 mesiacov. Z daného vyplýva, že ich súčet preyšuje trestnú sadzbu odňatia slobody, stanovenú zákonom pre trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 2 Tr. zák. až na 2 roky.

Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 1T 5/2008 z 15. mája 2008 bol porušený zákon v neprospech obvineného M. K. v ustanovení § 41 ods. 3 Tr. zák.

Vyššie uvedeným porušením zákona je daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. „rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia“.

Lehota na podanie dovolania podľa § 370 ods. 2 Tr. por. uplynie 26. mája 2011.

Ministerka spravodlivosti preto navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky

- 1) podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 1T 5/2008 z 15. mája 2008 (právoplatným 15. mája 2008) vo výroku o treste bol porušený zákon v ustanovení § 41 ods. 3 Tr. zák.,
- 2) podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad,
- 3) podľa § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol o väzbe obv. M. K.,
- 4) podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Trnava prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho predbežne preskúmal dovolanie a predložené spisy v zmysle § 378 Tr. por. a nezistil dôvod na odmietnutie dovolania na neverejnom zasadnutí podľa § 382 Tr. por. Súčasťou toho je aj konštatovanie, že ministerka spravodlivosti nepodlieha podmienke dovolania, spočívajúcej v predchádzajúcom vyčerpaní riadneho opravného prostriedku v zmysle § 372 Tr. por.

Na verejnom zasadnutí podľa § 384 Tr. por. dovolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým podal dovolateľ dovolanie (výrok o vine), ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, so zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ a § 374 Tr. por., ktoré sú uvedené v dovolaní. Takto zistil, že dovolanie je v zásade dôvodné, aj keď nie pokiaľ ide o navrhované riešenie následkov porušenia zákona napadnutým rozhodnutím uložením len súhrnného trestu v konaní po zrušení dotknutého rozsudku, a to vo vzťahu ku obom predchádzajúcim trestným rozkazom Okresného súdu Senica.

Je potrebné súhlasiť s dovolaním v tom smere, že skutok, ktorý je predmetom konania v prejednávanej veci nemôže byť súčasťou pokračovacieho trestného činu krádeže, za ktorý bol obvinený právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/06, z 26. februára 2007. K jeho spáchaniu totiž došlo až po oznámení vznesenia obvinenia za iný čiastkový útok dotknutého pokračovacieho trestného činu, čím došlo k prerušeniu jednoty skutku tak, ako sa to (obsahovo) uvádza v dovolaní, a to v zmysle § 122 ods. 13 Tr. zák.

Tu je potrebné podotknúť, že neostáva iné, ako brať do úvahy oznámenie vznesenia obvinenia za druhý z oboch čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu, keďže tento je takto (teda ako pokračovací trestný čin) kvalifikovaný v predmetnom rozhodnutí, ktoré, ako je uvedené ďalej, súd pri ukladaní spoločného trestu podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. nepreskúmava a rozhodnutie nie je ani predmetom dovolacieho prieskumu.

Zároveň platí, že takáto prekážka sa nevyskytuje vo vzťahu k pokračovaciemu trestnému činu, za ktorý bol obvinený odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/07, zo 16. januára 2008. K oznámeniu vznesenia obvinenia za dotknutý skutok z 24. novembra 2006 došlo 30. augusta 2007, teda po spáchaní posledného (tretieho) z čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu, ktorý je ako taký kvalifikovaný v trestnom rozkaze Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/2007, zo 16. januára 2008, teda po 16. apríli 2007, kedy bolo za tento čiastkový skutok aj vznesené obvinenie (do úvahy je takto brané obvinenie za posledný z čiastkových útokov dotknutého pokračovacieho trestného činu, a to z rovnakých dôvodov, ako sú uvedené skôr a aj následne).

Vo vzťahu k tomuto pokračovaciemu trestnému činu (jeho čiastkovým útokom) sú dané aj prvky objektívnej a subjektívnej súvislosti v zmysle § 122 ods. 10 Tr. zák., vrátane rovnakej právnej kvalifikácie.

Postupnosť čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu je teda taká, že ide o čiastkové útoky, ktoré sú ako také posúdené trestným rozkazom Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/2007, zo 16. januára 2008, teda čiastkové skutky z 9. novembra 2006, 18. novembra 2006 a 16. apríla 2007, ku ktorým sa pridáva čiastkový skutok v prejednávanej veci, ku ktorému podľa napadnutého rozsudku došlo 24. novembra 2006.

Podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. ak súd odsudzuje páchatel'a za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných s ním v jednočinnom súbehu, celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad. Súd pri viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku znova rozhodne o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku, prípadne za trestné činy spáchané s ním v jednočinnom súbehu, ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Súd prípadne rozhodne tiež o nadväzujúcich výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine. Ak je ukladaný trest za viac trestných činov, ustanovenia odsekov 1 a 2, § 42 a § 43 sa použijú primerane.

Podľa § 122 ods. 10 Tr. zák. za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchatel' pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchatel'a spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatel'a spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky.

Podľa § 122 ods. 13 Tr. zák. ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný, aj po oznámení vznesenia obvinenia, posudzuje sa také konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok; to neplatí, ak ide o trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207. V takom prípade ide o pokračovanie konania až do doby, kým je vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa alebo pokiaľ sa súd druhého stupňa neodobral na záverečnú poradu.

V súvislostiach riešeného problému je relevantné aj to, že:

Podľa § 2 ods. 8 Tr. por. nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevyklučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom.

Podľa § 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por. trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak ide o osobu, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, podmienčne zastavené a obvinený sa osvedčil alebo sa skončilo schválením zmieru a zastavením trestného stíhania, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené.

Súčasný stav právoplatne rozhodnutých vecí odráža situáciu, v ktorej bol M. K. za ten istý pokračovací trestný čin odsúdený duplicitne, a to jednak trestným rozkazom Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/07, zo 16. januára 2008, jednak rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, z 15. mája 2008 (teda napadnutým rozsudkom). Na tom nič nemení okolnosť, že procesne je aj čiastkový útok pokračovacieho trestného činu samostatným skutkom (§ 9 ods. 2, § 10 ods. 15 Tr. por.). Ohľadom každého z takýchto skutkov sa môže viesť samostatné konanie, finálne však musí byť vždy ukladaný spoločný trest podľa § 41 ods. 3 Tr. zák., ktorý predpokladá nové rozhodnutie o vine za všetky čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu a uloženie jedného trestu za trestnú činnosť v celom tomto rozsahu. Samozrejme, tento trest môže byť zároveň aj úhrnným alebo súhrnným trestom, s čím § 41 ods. 3 Tr. zák. explicitne počíta.

Duplicitným odsúdením a v nadväznosti na to uložením dvoch trestov za ten istý pokračovací trestný čin (jeho rôzne čiastkové útoky) bol porušený zákon v neprospech obvineného M. K., a to v ustanoveniach § 41 ods. 3 a § 122 ods. 10 a 13 Tr. zák.

Porušenie týchto hmotnoprávných ustanovení zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., a to z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia prejednávaneho skutku rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, z 15. mája 2008 (jeho výrokom o vine), ktorý ho posúdil ako súčasť iného pokračovacieho trestného činu, než ako to mal učiniť pri správnom použití dotknutých ustanovení (a čím bolo, ako je uvedené vyššie, vyvolané dvojité odsúdenie a dvojité trest za ten istý čin, resp. skutok v hmotnoprávnom ponímaní).

Porušenie je dané, aj keď Okresný súd Trnava pri rozhodovaní napadnutým rozsudkom zjavne o postihu obvineného trestným rozkazom Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/07, zo 16. januára 2008 nevedel, na čo by bolo alternatívne možné reagovať aj obnovou konania vo veci napadnutej dovolaním, k podaniu takého návrhu však nedošlo. Finálny záver dovolacieho súdu to nijako nemení, a to vrátane okolnosti nemožnosti uložiť spoločný trest aj vo vzťahu k trestnému rozkazu Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/06, z 26. februára 2007.

Na základe uvedeného najvyšší súd vyslovil porušenie zákona tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku a uložil Okresnému súdu Trnava, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Zrušil pri tom sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušený rozsudok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, najmä uznesenie Okresného súdu Trnava zo 14. apríla 2009, sp. zn. 1T 5/2008.

Z hľadiska znenia ustanovenia § 41 ods. 3 Tr. zák. je k tomu potrebné ešte uviesť :

Výrokmi, ktoré majú svoj podklad vo výroku o vine, uvedenými v § 41 ods. 3 veta prvá Tr. zák. sa rozumejú a aj výroky ďalších rozhodnutí na tento výrok obsahovo nadväzujúcich (to sa týka v prejednávanej veci uznesenia o výkone podmienčne odloženého trestu).

Bude potrebné, aby okresný súd vec na podklade podanej obžaloby znovu prerokoval a rozhodol v súlade so stavom veci (určeným aj podľa skôr skončených konaní proti obvinenému) a zákonom.

V ďalšom konaní takto odstráni zistené porušenie zákona, nebude však preskúmať kvalifikačnú správnosť predchádzajúceho rozsudku ani tomuto rozsudku predchádzajúcich trestných rozkazov (vrátane kvalifikácie čiastkových skutkov ako pokračovacieho trestného činu, alternatívne samostatných, opakovane spáchaných trestných činov), čo nečiní ani dovolací súd v rozsahu prieskumu, ktorého výsledkom je toto rozhodnutie. Platí totiž nasledovné:

Konanie, ktorého výsledkom je uloženie spoločného trestu podľa § 41 ods. 3 Tr. zák., nie je konaním o opravnom prostriedku vo vzťahu ku skoršiemu a podľa tohto ustanovenia zrušovanému výroku o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných sním v jednočinnom súbehu. To sa prejavuje nielen viazanosťou skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku, ako to § 41 ods. 3 Tr. zák. výslovne ustanovuje, ale aj tým, že súd nemôže meniť právnu kvalifikáciu skoršieho rozsudku, okrem zmeny, vyvolanej doplnením skutkových zistení zrušeného výroku o vine o ďalší čiastkový útok (útoky) pokračovacieho trestného činu v novom výroku o vine za tento čin.

Viazanosť skorším rozsudkom v zmysle § 41 ods. 3 Tr. zák. však nebráni uloženiu spoločného trestu podľa tohto ustanovenia, a zároveň úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 a 2 Tr. zák., ak súd retrospektívne zistí, že v súlade s § 122 ods. 13 Tr. zák. oznámením vznesenia obvinenia pre čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, ktorý je predmetom konania v novoprejednávanej veci, došlo k prerušeniu jednoty skutku vo vzťahu ku konaniu považovanému predchádzajúcim rozsudkom za čiastkový útok pokračovacieho trestného činu (nejde o prejednaný prípad, tento záver je však potrebný pre komplexné právne dokreslenie riešenej problematiky).

Je potrebné dodať, že vo vzťahu k trestnému rozkazu Okresného súdu Senica 1T 125/06 z 26. februára 2007 bude potrebné uložiť v zmysle § 41 ods. 3 Tr. zák. súhrnný trest podľa § 42 ods. 1 Tr. zák., a to rovnako ako v trestnom rozkaze Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/07, zo 16. januára 2008.

Možno nad rámec tohto konania dodať, že pre celkovú nápravu nezákonného stavu by bolo potrebné dovolaním napadnúť pre nerešpektovanie § 122 ods. 13 Tr. zák. aj trestný rozkaz Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/06, z 26. februára 2007 a trestný rozkaz Okresného súdu Senica, sp. zn. 3T 132/2007, zo 16. januára 2008. Vzhľadom na konkrétne okolnosti dotknutých vecí by však išlo o podanie dovolania v neprospech obvineného, čo je už vylúčené v dôsledku uplynutia lehoty podľa § 370 ods. 1 Tr. por. a navyše by išlo aj o neuplatniteľnosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., a to z dôvodu podľa odseku 4 tohto ustanovenia.

Keďže rozhodnutie bolo zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, bude v novom konaní potrebné rešpektovať zákaz reformatio in peius v zmysle § 391 ods. 2 Tr. por.,

čo sa v prípade odsúdenia prejaví v nemožnosti uloženia prísnejšieho trestu než aký bol pôvodne uložený. Vo vzťahu k eventuálnej ďalšej trestnej činnosti, spáchanej po doručení trestného rozkazu Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 125/2006, z 26. februára 2007 (k čomu došlo 17. mája 2007) nepôjde už v zmysle § 42 ods. 1 Tr. zák. a taktiež ustálenej judikatúry o viacčinný súbeh (reálnu konkurenciu) trestných činov, ale o trestnoprávnu recidívu, nie je teda aktuálna otázka ukladania súhrnného trestu (ani spoločného trestu podľa § 41 ods. 3 Tr. zák.).

O väzbe v zmysle § 380 ods. 2 Tr. por. dovolací súd nerozhodoval, nakoľko v čase rozhodovania na verejnom zasadnutí obvinený trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom nevykonáva (vykonal ho v celom rozsahu na základe uznesenia Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T 5/2008, zo 14. apríla 2009). Z rovnakých dôvodov nebolo aktuálne rozhodovať podľa § 380 ods. 4 veta posledná Tr. por.

5.
ROZHODNUTIE

Trestné činy trvacie, trestné činy pokračovacie a trestné činy hromadné sa posudzujú ako činy spáchané za účinnosti nového zákona, ak sa časť konania uskutočnila za účinnosti nového zákona a pokiaľ by toto konanie bolo trestným činom aj podľa skoršieho zákona.

Prvá alinea ustanovenia § 349 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (rovnako aj prvá alinea § 171 ods. 3 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006), pokiaľ sa v nich uvádza výkon rozhodnutia súdu alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí, predpokladajú len definitívne, resp. meritórne rozhodnutie súdu právoplatne upravujúce otázky týkajúce výchovy maloletých detí a nie aj dočasné, predbežné opatrenie súdu v občianskom súdnom konaní.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. novembra 2010, sp. zn. 5Tdo 24/2010).

Citovaným rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 26. januára 2010, sp. zn. 2To 99/2008 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. bol porušený zákon v ustanovení § 349 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, v neprospech obvineného Ing. I.V. Napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil.

Zrušil aj rozsudok Okresného súdu Prievidza zo 16. mája 2008, sp. zn. 2T 43/2006 v odsudzujúcej časti, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Prievidza prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo 16. mája 2008, sp. zn. 2T 43/2006, bol obžalovaný Ing. I.V. uznaný za vinného z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. na tom skutkovom základe, že:

po tom, čo 2. novembra 2004 odviezol maloletú dcéru z miesta trvalého bydliska bývalej družky E.B. z L. V., P. ulica č. X, okres P., na neznáme miesto a na základe uznesenia Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 19Cop 96/04 z 21. decembra 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. januára 2005 bol povinný maloletú odovzdať do starostlivosti matky E.B., maloletú napriek opatreniam súdu súvisiacim s výkonom rozhodnutia Okresného súdu v Prievidzi vo veci sp. zn. 9Em 136/2005 z 24. júna 2005, ktorým bolo nariadené odňať maloletú obžalovanému a odovzdať ju do starostlivosti a opatery matke E.B. nerešpektoval, s maloletou sa zdržiaval na rôznych miestach v zahraničí až do 3. januára 2006, kedy bol zadržaný príslušníkmi Okresného riaditeľstva Policajného zboru v P.

Za to mu bol podľa § 349 Tr. zák., § 38 ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., v znení zák. č. 650/2005 Z. z., uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) mesiacov, výkon ktorého mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 30 (tridsať) mesiacov.

Tým istým rozsudkom bol obžalovaný podľa § 285 písm. a/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný obžalobou ako trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005.

Proti uvedenému rozsudku v jeho odsudzujúcej časti podal obžalovaný Ing. I.V. odvolanie s odôvodnením, že skutok, pre ktorý bol uznaný za vinného, nie je trestným činom. O tomto odvolaní rozhodol Krajský súd v Trenčíne uznesením z 26. januára 2010, sp. zn. 2To 99/2008 tak, že podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Obvinený Ing. I.V. podal prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. P.F. dovolanie proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, v spojitosti s uvedeným rozsudkom Okresného súdu Prievidza, v časti výroku o vine a treste.

Dovolanie sa opiera o dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Obvinený v dovolaní uviedol, že je presvedčený o tom, že napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie okresného súdu, je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, lebo jeho konaním neboli naplnené zákonné znaky žiadneho trestného činu.

V dovolaní sa poukazuje na sled relevantných rozhodnutí v občianskom súdnom konaní, keď najprv uznesením z 10. novembra 2004, sp. zn. 13 P 420/2004-116, Okresný súd Prievidza zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia o odovzdaní maloletej do starostlivosti matky E.B., následne bolo toto uznesenie zmenené uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 21. decembra 2004, sp. zn. 19CoP 96/04-133 tak, že otec dieťaťa je povinný odovzdať maloleté dieťa do starostlivosti matky E.B. a na základe tohto právoplatného rozhodnutia – predbežného opatrenia, bol uznesením Okresného súdu Prievidza z 24. júna 2005, sp. zn. 9Em 136/2005, nariadený výkon rozhodnutia odňatím maloletej otcovi a jej odovzdaním do opateru matke, lebo otec odmietal vydať maloletú.

Obvinený argumentoval tým, že v čase spáchania skutku bol platný a účinný Trestný zákon č. 140/1961 Zb. a obvinenie mu bolo vznesené pre trestný čin podľa § 171 ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v znení neskorších predpisov, pričom za vinu sa mu kládlo nerešpektovanie právoplatného rozhodnutia o predbežnom opatrení a nie meritórneho rozhodnutia vo veci.

Obvinený poukázal na to, že odsúdený bol nie za trestný čin podľa § 171 ods. 3 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005, ale za trestný čin podľa § 349 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., pričom tento trestný čin je trvácim trestným činom a tie sa posudzujú ako činy spáchané za účinnosti nového zákona, ak sa časť konania, to znamená jednotlivé útoky, resp. udržovanie protiprávneho stavu, odohrali za účinnosti nového zákona, pokiaľ konanie bolo trestným aj podľa dovtedajšieho práva, t.j. aj podľa zákona č. 140/1961 Zb.

Ďalej obvinený upriamil pozornosť na znenie ustanovenia § 171 ods. 3 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 a uviedol, že vyšetrovateľ, pokiaľ mu vzniesol obvinenie za tento trestný čin, si neuvedomil, že na naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty tohto trestného činu sa vyžadovalo, aby páchatel po tom, čo sa proti nemu bezvýsledne použili opatrenia v občianskom súdnom konaní smerujúce k výkonu rozhodnutia, obligatórne maril len:

a/ rozhodnutie súdu alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí a to meritórne rozhodnutie alebo

b/ predbežné opatrenie uložené v občianskom súdnom konaní na ochranu osôb ohrozených násilím.

To znamená, že nie predbežného opatrenia o výchove maloletých detí, ako tomu bolo v danom konkrétnom prípade.

Trestného konania sa nemohol dopustiť, pretože do dňa vydania uznesenia o vznesení obvinenia príslušný súd v tejto veci právoplatne nerozhodol o výchove maloletej, neexistovalo meritórne rozhodnutie vo veci, ale bolo vydané len uznesenie o predbežnom opatrení, ktorého nerešpektovanie nemožno považovať za spáchanie trestného činu podľa § 171 ods. 3 Tr. zák., nakoľko toto ustanovenie sa vzťahuje len na predbežné opatrenie uložené v občianskom súdnom konaní na ochranu osôb ohrozených násilím, čo nebol jeho prípad.

V ďalšej časti dovolania obvinený argumentoval tým, že síce prokurátor podal na neho obžalobu za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Tr. zák., z ktorého ustanovenia už vyplýva aj trestná zodpovednosť za marenie predbežného opatrenia vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, ide však o trváci trestný čin a tú časť konania páchatel'a, ktorej sa dopustil pred zmenou Trestného zákona, je možné posúdiť, spolu s časťou konania po tejto zmene, ako jediný trváci čin iba vtedy, ak bola časť konania spáchaná za účasti skoršieho Trestného zákona vôbec trestná. Poukazoval na tú časť právnej teórie, podľa ktorej trvacie trestné činy, trestné činy pokračovacie a hromadné sa posudzujú ako činy spáchané za účinnosti nového zákona, ak sa časť konania odohrala za účinnosti nového zákona, pokiaľ konanie bolo trestným činom aj podľa doterajšieho práva.

Dovolanie sa zaoberá aj vývojovými štádiami trestného činu, kedy je trestný čin dokonaný, od ktorého stavu treba odlišovať ukončenie trestnej činnosti, pričom pri trvácom trestnom čine je tento ukončený až odstránením protiprávneho stavu a konštatuje sa v ňom, že v danom prípade bol skutok dokonaný vyvolaním protiprávneho stavu pred účinnosťou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., teda za účinnosti Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ktorý však vo svojom ustanovení § 171 ods. 3 nezakladal trestnú zodpovednosť za takéto konanie.

Za účinnosti nového zákonného ustanovenia podľa § 349 nového Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. bol podľa obvineného, skutok tzv. „ukončený“, čo ale nie je presný termín, nakoľko neboli splnené podmienky na začatie trestného stíhania a s tým súvisiaceho vznesenia obvinenia, pretože skutok, ktorý sa stal, nebol v čase jeho spáchania (vyvolania protiprávneho stavu) trestným činom a tým nebol naplnený základný predpoklad ani na začatie trestného stíhania.

Z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 Tr. por., v spojitosti s § 388 ods. 1 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 26. januára 2010, sp. zn. 2To 99/2008 a súčasne aj rozsudok Okresného súdu Prievidza zo 16. mája 2008, sp. zn. 2T 43/2006 a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní podaného dovolania zistil, že dovolanie obvineného je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), že bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), že bolo podané v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), a že bolo podané za splnenia podmienok dovolania (§ 372 Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň v zmysle § 383 Tr. por. zistil, že sú dané dôvody dovolania uvedené v návrhu a určil na prerokovanie dovolania termín verejného zasadnutia.

Na verejnom zasadnutí konanom o tomto dovolaní zástupca generálneho prokurátora navrhol dovolaniu vyhovieť z dôvodov v ňom uvedených.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podaného dovolania v zmysle ustanovenia § 384 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia ako i predchádzajúce konanie v tej časti, ktoré predchádzalo napadnutému rozhodnutiu a zistil, že ako

napadnutým rozhodnutím, tak i v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon, z dôvodu § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., v ustanovení § 349 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. v neprospech obvineného Ing. I.V.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 349 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., účinného od 1. januára 2006, prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia sa dopustí ten, kto po tom, čo sa proti nemu bezvýsledne použili opatrenia v občianskom súdnom konaní smerujúce k výkonu rozhodnutia súdu alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí, marí výkon takého rozhodnutia alebo dohody alebo kto marí výkon predbežného opatrenia uloženého v občianskom súdnom konaní na ochranu osôb ohrozených násilím alebo vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Podľa § 171 ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v znení neskorších zmien a doplnkov, skutková podstata trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa tohto ustanovenia, s príslušnou sankciou bola vymedzená tak, že kto po tom, čo sa proti nemu bezvýsledne použili opatrenia v občianskom súdnom konaní smerujúce k výkonu rozhodnutia súdu alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí, marí výkon takého rozhodnutia alebo dohody alebo kto marí výkon predbežného opatrenia uloženého v občianskom súdnom konaní na ochranu osôb ohrozených násilím, potresce sa odňatím slobody až na jeden rok alebo peňažným trestom.

Z porovnania týchto dvoch skutkových podstát je zrejmé, že ochrana sankciami trestného práva sa podľa nového Trestného zákona (č. 300/2005 Z. z.) poskytuje nielen proti mareniu výkonu predbežného opatrenia na ochranu osôb ohrozených násilím, ale aj pokiaľ ide o výkon predbežného opatrenia uloženého v občianskom súdnom konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

Zároveň treba podotknúť, že v predchádzajúcom Trestnom zákone č. 140/1961 Zb. sa skutková podstata trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa odseku 3 § 171 Tr. zák. rozšírila zákonom č. 421/2002 Z. z., účinným od 1. septembra 2002, aj o marenie výkonu predbežného opatrenia uloženého v občianskom súdnom konaní na ochranu osôb ohrozených násilím.

Až nový Trestný zákon č. 300/2005 Z. z., s účinnosťou od 1. januára 2006, zaviedol v § 349 do fakticky totožnej skutkovej podstaty, aká platila podľa § 171 ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005, aj marenie výkonu predbežného opatrenia uloženého v občianskom súdnom konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

Na základe jazykového, logického, ako aj systematického a historického výkladu, podľa toho ako sa postupne menila táto skutková podstata uvedeného trestného činu, možno vyvodit' záver, že prvá veta odseku 3 § 171 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, ako aj prvá veta § 349 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., v znení neskorších predpisov, pokiaľ sa v nich uvádza výkon rozhodnutia súdu alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí, majú na mysli len definitívne, meritórne rozhodnutie súdu, s konečnou platnosťou upravujúce otázky týkajúce sa výchovy maloletých detí a nie aj dočasné predbežné opatrenie súdu v občianskom súdnom konaní.

Keby tomu tak nebolo a keby sa pôvodným znením ustanovenia § 171 ods. 3 Tr. zák., účinného do 31. decembra 2005, malo na mysli akékoľvek rozhodnutie súdu v občianskom súdnom konaní týkajúce sa výchovy maloletých detí, teda aj prechodného charakteru, akým je aj predbežné opatrenie, trvajúce dočasne, do definitívneho, meritórneho rozhodnutia, potom by zákonodarca vôbec

nemusel v novom zákone osobitne uvádzať v skutkovej vete § 349 Tr. zák. marenie výkonu predbežného opatrenia vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti, ale také konanie by bolo postihnuteľné, za splnenia ďalších podmienok, už na základe prvej vety tohto ustanovenia.

Z podobných dôvodov by to bolo možné i podľa prvej vety § 171 ods. 3 Tr. zák., účinného do 31. decembra 2005, avšak zákonodarca postupne rozšíril trestnú zodpovednosť aj za marenie výkonu predbežného opatrenia uloženého v občianskom súdnom konaní na ochranu osôb ohrozených násilím a takými osobami, okrem iných, môžu byť aj maloleté deti.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že také konanie, aké je v predmetnom prípade popísané v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa, v jeho bode 1/, by bolo trestným v zmysle § 349 Tr. zák., účinného od 1. januára 2006, len keby sa celý skutkový dej odohral po 1. januári 2006.

Bez toho, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu alebo ho nejako menil, čo mu ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nedovoľuje, už zo samotnej skutkovej vety je zrejmé, že obvinený nerespektoval predbežné opatrenie Krajského súdu v Trenčíne, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. januára 2005 a v dôsledku toho bolo pristúpené k nariadeniu výkonu predbežného opatrenia uznesením Okresného súdu Prievidza z 24. júna 2005, sp. zn. 9Em 136/2005, odňatím maloletej S.V. Až potom, čo bolo bezvýsledné toto opatrenie v občianskom súdnom konaní, by nastupovala trestná zodpovednosť, pokiaľ by také konanie bolo v tom čase vôbec trestným, teda pokiaľ by bolo obsiahnuté už v skutkovej podstate trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 3 Tr. zák., účinného do 31. decembra 2005. Keďže to ale trestné nebolo, nemožno ani uvažovať o vyvolaní a udržiavaní protiprávneho stavu už v roku 2005 z pohľadu trestnoprávneho pri trvácom trestnom čine marenia výkonu úradného rozhodnutia, lebo o taký do 31. decembra 2005 nešlo.

Obvinenie by bolo možné vzniesť a obžalobu podať len za predpokladu, že v časovom úseku od 1. januára 2006 do 3. januára 2006, by obvinený naplnil všetky znaky skutkovej podstaty prečinu podľa § 349 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006, od vyvolania a udržiavania stavu odporujúceho zneniu citovaného ustanovenia, následne po tom, čo práve v tomto krátkom časovom úseku sa voči nemu robili úkony smerujúce k výkonu predbežného opatrenia a obvinený úmyselne, aj pod hrozbou už existujúcej trestnej sankcie za novú skutkovú podstatu prečinu podľa § 349 Tr. zák., by na výzvu splnenia toho, čo pre neho vyplývalo z predbežného opatrenia, nereagoval a konal by tak, aby nariadený výkon tohto predbežného opatrenia zmaril. To, že obvinený kontinuálne zotrval v zahraničí s maloletou dcérou po dobu troch dní aj po 1. januári 2006, keď jeho predchádzajúce konanie do 31. decembra 2005 trestným nebolo, samo osebe nepostačuje na záver, že pojal úmysel takým spôsobom mariť výkon predbežného opatrenia súdu.

Zdôrazniť treba, že najprv by museli byť po 1. januári 2006 bezvýsledne použité mimotrestné opatrenia, občianskoprávneho charakteru, v občianskom súdnom konaní smerujúce k výkonu predbežného opatrenia súdu a až následné úmyselné konanie smerujúce k zmareniu výkonu takého predbežného opatrenia vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti, by bolo možné posúdiť ako prečin podľa § 349 Tr. zák., účinného od 1. januára 2006.

Obvinený namietal právnu kvalifikáciu skutku už v odvolaní, ale krajský súd mu nevyhovел a zamietol jeho odvolanie. Toto rozhodnutie i rozhodnutie súdu prvého stupňa sú z hľadiska právnej kvalifikácie skutku chybné a došlo tak, ako napadnutým uznesením krajského súdu, tak aj rozsudkom súdu prvého stupňa, k porušeniu zákona v neprospech obvineného.

Z uvedených dôvodov, po vyslovení porušenia zákona, Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil obidve citované rozhodnutia, pričom rozhodnutie okresného súdu len v tej časti, ktorou bol

obvinený uznaný za vinného a vo výroku o treste a zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia, na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

V zmysle § 388 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal Okresnému súdu Prievidza, aby vec v potrebnom rozsahu, to znamená v rozsahu nevyhnutných úkonov na hlavnom pojednávaní, znovu prerokoval a rozhodol, pričom tento súd je v zmysle § 391 ods. 1 Tr. por. viazaný právnym názorom vysloveným dovolacím súdom.

6.
ROZHODNUTIE

Ak odsúdený v rámci odvolacieho konania o uznanie cudzieho rozhodnutia odvolá svoj súhlas s odovzdaním na výkon trestu odňatia slobody, nebráni to odvolaciemu súdu v zamietnutí odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu, ktorým uznal cudzie rozhodnutie na základe ktorého sa má vykonať trest odňatia slobody. Na účinky tohto uznávacieho rozhodnutia sa však vzťahuje v zmysle § 516 ods. 2 Tr. por. ustanovenie § 519 ods. 4 Tr. por.¹

(Uznesenie najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júla 2010, sp. zn. 5Urto 2/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 518 ods. 4 Tr. por. odvolanie odsúdeného R. Ž. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. mája 2010, sp. zn. Ntc 4/2010 zamietol.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 10. mája 2010, sp. zn. Ntc 4/2010, na základe návrhu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 518 ods. 3 Tr. por. uznal na území Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu Mníchov I, sp. zn. 9 KLS 317 Js41767/08 z 28. januára 2009, ktorým bol občan Slovenskej republiky R. Ž. uznaný za vinného zo spáchania trestného činu závažnej krádeže v zločineckej skupine, v dvoch prípadoch v súbehu s trestným činom krádeže podľa § 242 ods. 1, § 243 ods. 1 veta 2 č. 1, 2 a 3, § 244a ods. 1, § 25 ods. 2, § 53 Trestného zákona Nemeckej spolkovej republiky a odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody na 3 roky a 6 mesiacov. Zároveň podľa § 517 ods. 2 Tr. por. s použitím § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. vyslovil, že odsúdený R. Ž. bude vo výkone tohto trestu pokračovať v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odsúdený R. Ž. Odsúdený ho vypracoval 15. júna 2010 a na pošte v Mníchove bolo podané 17. júna 2010 a Krajskému súdu v Žiline bolo doručené 22. júna 2010. Z medzinárodnej doručky o doručovaní predmetného rozsudku nemožno zistiť, kedy bol citovaný rozsudok doručený odsúdenému R. Ž. Najvyšší súd Slovenskej republiky urobil úkony smerujúce k zisteniu dátumu doručenia rozsudku odsúdenému prostredníctvom Krajského súdu v Žiline, na ktorom však nie sú evidované žiadne ďalšie materiály potvrdzujúce dátum doručenia rozsudku odsúdenému. Taktiež urobil v tomto smere úkony prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré kontaktovalo orgány Nemeckej spolkovej republiky, avšak iba s tým výsledkom prešetrenia, že vo väznici, v ktorej sa nachádza odsúdený je evidované len doručenie uvedeného rozsudku odsúdenému, ale nie je možné zistiť dátum jeho doručenia.

Za danej situácie vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky, v prospech odsúdeného, z predpokladu, že odvolanie bolo ním podané v zákonnej lehote 15 dní od doručenia rozsudku, ako to vyžaduje ustanovenie § 309 ods. 1 Tr. por. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým mohol odvolateľ podať odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozsudku predchádzalo, a zistil, že odvolanie odsúdeného R. Ž. nie je dôvodné.

¹ Obdobne R. č. 23/2009 Zb. rozh. súdov SR a Stanovísk NS SR

V odvolaní obžalovaný R. Ž. uviedol, že v dobe, keď bola podaná jeho žiadosť o pokračovanie vo výkone trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky, táto bola odôvodnená zdravotnými dôvodmi jeho rodičov, keďže nemohli pricestovať k nemu na návštevu. Bolo to ešte začiatkom roku 2009 a nebolo mu vyhovené, no momentálne nesúhlasí s preradením (má na mysli výkon trestu odňatia slobody v Slovenskej republike) a to z tých dôvodov, že v súčasnej dobe má podanú žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, podloženú žiadosťou o vyhostenie a na základe zákona podmienené prepustenie je možné po dvoch tretinách výkonu trestu a odporúčaní väznice, pričom je vysoký predpoklad, že bude prepustený na slobodu a o jeho žiadosti sa má rozhodnúť v priebehu najbližších troch mesiacov. Žiada, aby o jeho odvolaní bolo kladne rozhodnuté. Z jeho obsahu je teda zrejmé, že sa domáha zrušenia napadnutého rozsudku Krajského súdu v Žiline s tým, že odvoláva svoj súhlas s výkonom trestu odňatia slobody v Slovenskej republike.

K tomu je potrebné uviesť, že Krajský súd v Žiline v konaní o návrhu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na uznanie cudzieho rozhodnutia postupoval v súlade s ustanoveniami piatej časti, tretej hlavy, prvého dielu Trestného poriadku o právnom styku s cudzinou. Krajský súd správne zistil splnenie všetkých podmienok uvedených v § 516 ods. 1 Tr. por. na uznanie uvedeného cudzieho rozhodnutia. Podrobne ich rozobral v odôvodnení svojho rozsudku a najvyšší súd sa s jeho závermi stotožňuje.

Krajský súd nepochybil ani v tom, keď pri uznaní uvedeného cudzieho rozhodnutia rozhodol podľa § 517 ods. 2 Tr. por. o tom, že sa bude vo výkone trestu odňatia slobody uloženom cudzím rozhodnutím pokračovať bez jeho premeny podľa § 517 ods. 1 Tr. por. a to s ohľadom v podstate na totožnú skutkovú podstatu trestného činu krádeže podľa príslušných ustanovení Trestného zákona Nemeckej spolkovej republiky a Trestného zákona Slovenskej republiky, keď v Slovenskej republike by predmetný skutok mohol byť kvalifikovaný ako trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody od troch do desiatich rokov. S ohľadom na druh trestu, jeho trvanie a trestnú sadzbu je takýto postup zlučiteľný s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Rovnako aj zaradenie na výkon trestu v zmysle § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia je v súlade so zákonom a zapadá do rámca obojstrannej trestnosti.

K odvolacej námietke odsúdeného R. Ž. je nutné uviesť, že Krajský súd v Žiline v rámci skúmania podmienok uznania osobitne preveril, či je splnená aj podmienka uvedená v článku 3 ods. 1 písm. d/ Dohovoru o odovzdávaní odsúdených osôb publikovaného v Zbierke zákonov pod č. 553/1992 Zb., že odsúdená osoba súhlasí s odovzdaním na výkon trestu. V spisovom materiáli sa nachádzajú doklady o tom, že táto podmienka bola splnená.

Pokiaľ v priebehu konania o uznaní cudzieho rozhodnutia odsúdený odvolal svoj súhlas, čo je zrejme prejavom jeho vôle vyjadrenom v podanom odvolaní, treba poukázať na ustanovenie § 516 ods. 2 Tr. por., ktoré v takom prípade nebráni možnosti uznania cudzieho rozhodnutia.

Podľa uvedeného ustanovenia § 516 ods. 2 Tr. por., ak dôvodom na konanie je postup podľa druhého dielu alebo tretieho dielu tejto hlavy (tretia hlava, piatej časti Trestného poriadku), nie je prekážkou uznania cudzieho rozhodnutia, ak kedykoľvek počas konania odsúdený odvolá svoj súhlas s odovzdaním, ak sa jeho súhlas vyžaduje alebo ak zanikne niektorá z iných podmienok pre postup podľa druhého dielu alebo tretieho dielu tejto hlavy. Pre účinky takto uznaného rozhodnutia sa použije primerane § 519 ods. 4.

Ak teda odsúdený R. Ž. v rámci odvolacieho konania v konaní o uznanie cudzieho rozhodnutia odvolal svoj súhlas s odovzdaním na výkon trestu, nebránilo to Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v potvrdení rozhodnutia Krajského súdu v Žiline o uznaní cudzieho rozhodnutia, o ktoré v predmetnom prípade ide.

Najvyšší súd však zdôrazňuje poslednú vetu § 516 ods. 2 Tr. por., v ktorej sa odkazuje na § 519 ods. 4 Tr. por., podľa ktorého ak odsúdený po uznaní cudzieho rozhodnutia odvolal súhlas s odovzdaním na výkon trestu, ak sa na postup podľa druhého alebo tretieho dielu tejto hlavy taký súhlas vyžaduje, alebo k odovzdaniu nedošlo z iného dôvodu, možno uznané cudzie rozhodnutie vykonať na území Slovenskej republiky, len ak odsúdený trest odňatia slobody v odsudzujúcom štáte nevykonal v plnom rozsahu, alebo v prípade, že bol z jeho výkonu podmienene prepustený, len ak odsudzujúci štát požiada o výkon zvyšku uloženého trestu z dôvodu, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil.

Ak by teda došlo v Nemeckej spolkovej republike k podmienčnému prepusteniu odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, ako to naznačuje a predpokladá odsúdený v odvolaní, že má takú žiadosť podanú a že sa má o nej v najbližšej dobe rozhodovať, bolo by možné uznané cudzie rozhodnutie vykonať na území Slovenskej republiky len ak by odsudzujúci štát požiadal o výkon zvyšku uloženého trestu z dôvodu, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil. V opačnom prípade je možné uznané cudzie rozhodnutie vykonať na území Slovenskej republiky, ak odsúdený trest odňatia slobody v odsudzujúcom štáte nevykonal v plnom rozsahu.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o odvolaní odsúdeného R. Ž. tak, ako sa uvádza vo výroku tohto uznesenia.

7.

ROZHODNUTIE

V zmysle § 16 zákona č. 154/2010 Z.z. o Európskom zatýkacom rozkaze (s účinnosťou od 1. septembra 2010) inštitút vydávacej väzby má iný charakter – a to vrátane jej dôvodov – než väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvého dielu Trestného poriadku (§ 71 až 79). Nie je teda potrebné na základe už zistených konkrétnych skutočností konštatovať existenciu niektorého z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ písm. b/ alebo písm. c/ Trestného poriadku.

Súd nemôže skúmať ani dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý je osoba vyžiadaná a správnosť právnej kvalifikácie tohto činu z hľadiska práva štátu pôvodu. Z hľadiska právneho poriadku Slovenskej republiky otázku právnej kvalifikácie skúma až pri rozhodovaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 22 ods. 3 až ods. 5, a to v súvislostiach použitia § 23 uvedeného zákona.²

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. decembra 2010, sp. zn. 2Tost 34/2010).

Uvedeným uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť vyžiadanej osoby Š. K. zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým uznesením Krajský súd v Trnave rozhodol, že podľa § 16 ods. 1 zák. č. 154/2010 o Európskom zatýkacom rozkaze (ďalej len zákon o EZR) sa Š.K. berie do vydávacej väzby. Tomuto rozhodnutiu predchádzalo vydanie európskeho zatýkacieho rozkazu orgánmi Českej republiky (Obvodný súd pre Prahu 3) a vzatie menovaného do predbežnej väzby uznesením Krajského súdu v Trnave z 28. októbra 2010, sp. zn. 3Ntc 6/2010, ktorá plynie od 26. októbra 2010.

Proti uzneseniu podala sťažnosť vyžiadaná osoba prostredníctvom obhajcu, v ktorej namieta dôvodnosť a odôvodnenie dotknutého rozhodnutia. Konkrétne uvádza:

„S týmto odôvodnením sa nestotožňujem. Ja sa stále zdržiavam v Š., na adrese N. ulica č. X., kde som riadne prihlásený k pobytu. O tejto skutočnosti vedia na miestnom úrade. Do 24. februára 2010 som býval na adrese Š., K. Z Českej republiky mi nebola do miesta môjho bydliska zaslaná žiadna zásielka. Z týchto skutočností vyplýva, že nie je potrebné zabezpečovať moju prítomnosť na území Slovenskej republiky, pretože ja sa na území Slovenskej republiky, na adrese môjho trvalého pobytu riadne zdržiavam a nie je odôvodnená ani obava z marenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze. Od obmedzenia mojej osobnej slobody až doposiaľ, som k týmto skutočnostiam nebol vypočutý priamo pred súdom, ktorý rozhodoval tak o vzatí mojej osoby do predbežnej väzby, ako aj do vydávacej väzby a preto sa súd nemohol dostatočne oboznámiť s mnou uvádzanými skutočnosťami.

Z toho dôvodu žiadam, aby nadriadený súd zrušil sťažnosťou napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave a prepustil ma z vydávacej väzby na slobodu.“

² Obdobne R č. 33/2008 Zb. stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR

Š. K. podal, resp. odôvodnil sťažnosť aj osobným písomným podaním. Najvyššiemu súdu boli predložené i ďalšie dve jeho predchádzajúce podania, adresované priamo tomuto súdu, ktoré sú obsahovo sťažnosťami proti predchádzajúcemu uzneseniu Krajského súdu v Trnave o vzatí do predbežnej väzby. Keďže menovaný bol už v medziobdobí vzatý týmto súdom do vydávacej väzby, najvyšší súd ich považoval za súčasť sťažnostných dôvodov proti rozhodnutiu o vzatí do tejto (vydávacej) väzby, na ktorú sa predbežná väzba transformovala.

Obsahom dôvodov, formulovaných vyžiadanou osobou sú v podstatnom súhrne okolnosti, prezentované prostredníctvom obhajcu, teda zdržiavanie sa na uvádzanej adrese v Š. a nevypočítanie sudcom v doterajšom priebehu vydávacieho konania pred rozhodnutím o väzbe. Okrem toho namieta potrebu svojej prítomnosti v Slovenskej republike, kde je proti nemu vedené trestné stíhanie v L. pre prečin krádeže, ktoré bolo prerušené a tiež z dôvodu výkonu trestu verejnoprospešných prác, ktorý mu bol uložený právoplatným rozsudkom Okresného súdu Galanta z 24. septembra 2010.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nadriadený súd Krajského súdu v Trnave v zmysle § 191 ods. 2 písm. b/ Tr. por. preskúmal podľa § 192 ods. 1 na základe podanej sťažnosti správnosť výroku napadnutého uznesenia a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť nie je dôvodná.

Krajský súd správne aplikoval ustanovenia zákona o Európskom zatýkacom rozkaze, a v zmysle jeho § 1 ods. 2 subsidiárne i Trestného poriadku z hľadiska konania i rozhodnutia o predmetnej otázke a v rozhodnutí identifikoval svojmu rozhodnutiu predchádzajúce procesné úkony orgánov štátu pôvodu a príslušných slovenských orgánov, vrátane návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry v Trnave. Tiež citoval ustanovenie § 16 ods. 1 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze, ktorý bol základným podkladom na rozhodnutie.

Z hľadiska dôvodov sťažnosti vyžiadanej osoby je potrebné dodať nasledovné:

Inštitút vydávacej väzby v konaní o európskom zatýkacom rozkaze (§ 16 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze) má iný charakter než väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvej časti Trestného poriadku.

To platí aj o dôvodoch tejto väzby. Je síce tiež prostriedkom na zabezpečenie účasti osoby obvinenej v konaní (v tomto prípade vydávacom), jej dôvody však nie sú vymedzené tak striktné ako v ustanovení § 71 Tr. por.

Nie je teda potrebné na základe doteraz zistených konkrétnych skutočností konštatovať obavu z úteku, ovplyvňovania dokazovania alebo ďalšieho páchania trestnej činnosti v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ Tr. por. Súd nemôže skúmať dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý je osoba vyžiadaná a správnosť právnej kvalifikácie tohto činu z hľadiska práva štátu pôvodu (z hľadiska právneho poriadku Slovenskej republiky naposledy uvedenú otázku skúma až pri rozhodovaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 22 ods. 3 až 5, a to v súvislostiach použitia § 23 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze).

Konštatovanie potreby zabezpečenia účasti vyžiadanej osoby, resp. zabránenie zmarenia účelu vydávacieho konania, ktoré je právnym dôvodom napadnutého rozhodnutia v zmysle § 16 ods. 1 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze, teda nemôže byť spochybnené údajmi uvedenými v podanej sťažnosti týkajúcimi sa údajného miesta hláseného pobytu vyžiadanej osoby a zdržiavaním sa na tomto mieste.

Keďže sa trestné konanie vedie v cudzine, nemožno požadovať a nie je možné vyčerpanie iných, procesne podporných represívnych prostriedkov vo vzťahu k zabezpečeniu osoby obvinenej

orgánmi Českej republiky (ako je predvedenie). Faktom pri tom je, že Š. K. je týmito orgánmi stíhaný pre viacero trestných činov s trestnou sadzbou až (podľa údajov vydaného európskeho zatýkacieho rozkazu) na 8 rokov trestu odňatia slobody (s čím súvisí, že odsekom v predmetnom rozkaze neoznačená kvalifikácia je daná podľa § 247 ods. 3 Tr. zák. Českej republiky).

Š. K. je súčasne stíhaný v Slovenskej republike pre prečin podľa § 212 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Pokiaľ sa na túto okolnosť odvoláva (rovnako ako na už tuzemským súdom uložený trest verejnoprospešných prác), bude vecou Krajského súdu v Trnave vysporiadať sa s touto otázkou pri rozhodovaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu na základe už prokurátorom podaného návrhu, v rozsahu a súvislostiach už vyššie označených zákonných kritérií (rovnako ako s otázkou premlčania, pretraktovanou už v návrhu prokurátora na vzatie do predbežnej väzby, a to z hľadiska kritérií § 23 ods. 1 písm. e/ zákona o Európskom zatýkacom rozkaze). Pri rozhodovaní o vydávacej väzbe ide o zabezpečenie vyžadanej osoby na účel tohto konania, nie však o prejudikovanie rozhodnutia, ktoré je jeho výsledkom (ak nejde o obligatórne vzatie do vydávacej väzby naviazané na rozhodnutie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 16 ods. 2 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze).

Pokiaľ ide o v sťažnosti namietané doterajšie nevypočutie súdom v rámci tohto konania, ide tiež o rozdiel oproti rozhodovaniu o väzbe v konaní vedenom na základe obvinenia orgánmi Slovenskej republiky. K výsluchu, resp. osobnému vyjadrovaniu sa k relevantným okolnostiam môže dôjsť následne pri rozhodovaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu, a to vždy na základe žiadosti vyžadanej osoby alebo jej obhajcu, ktorá ma za následok konanie verejného zasadnutia (§ 22 ods. 3 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze). Od rozhodnutia o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu potom bude závisieť i ďalšie trvanie väzby v zmysle § 16 ods. 3 písm. b/, resp. § 16 ods. 2 a § 22 ods. 8 a 9 zákona o Európskom zatýkacom rozkaze.

Len na dôvažok možno podotknúť, že ide o pozbavenie slobody podľa Čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na ktoré sa (na rozdiel od písm. c/ tohto odseku) nevzťahujú práva podľa Čl. 5 ods. 3 Dohovoru.

Na základe uvedeného je potrebné konštatovať vecnú a právnu správnosť rozhodnutia Krajského súdu v Trnave a naopak neodôvodnenosť podanej sťažnosti, ktorú ako takú najvyšší súd zamietol.

8. R O Z H O D N U T I E

V prípadoch uvedených v § 18 ods. 4 veta prvá a § 14 písm. l/ Trestného poriadku ide o obligatórne spoločné konanie Špecializovaného trestného súdu o vecne súvisiacich trestných činoch obvineného, ak aspoň jeden z týchto trestných činov je v pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu (§ 14 písm. a/ až písm. j/ alebo písm. k/ Trestného poriadku).

Naproti tomu ustanovenie § 18 ods. 4 veta druhá Trestného poriadku zakazuje spoločné konanie vykonávané Špecializovaným trestným súdom, ak by malo ísť o spoločné konanie pre trestný čin patriaci do pôsobnosti tohto súdu a trestný čin patriaci do pôsobnosti súdu iného druhu, aj keby boli dané podmienky spoločného konania podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku, ale by nešlo o vecne súvisiace trestné činy.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. novembra 2010, sp. zn. 6Tost 31/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vyššie uvedeným uznesením podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica z 22. októbra 2010, sp. zn. Tp 89/2010 zrušil v celom rozsahu a obvineného P. P. prepustil z väzby na slobodu.

Z o d ô v o d n e n i a :

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej už len „Špecializovaný trestný súd“), uznesením z 22. októbra 2010, sp. zn. Tp 89/2010, vzal do väzby obvineného JUDr. P. P., pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3, písm. a/, písm. b/ Tr. zák. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. s tým, že táto mu začala plynúť 20. októbra 2010 od 10.36 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. a/ Tr. por. neprijal ponuku prevzatia záruky za ďalšie správanie obvineného ponúknutú jeho manželkou JUDr. K. P., podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. per analogiam s poukazom na článok 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej už len „Ústava SR“) a článok 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej už len „Dohovor“) neprijal tiež písomný sľub obvineného a napokon podľa § 81 ods. 1 Tr. por. per analogiam s poukazom na článok 154c ods. 1 Ústavy SR a článok 5 ods. 3 Dohovoru neprijal ani peňažnú záruku ponúknutú manželkou obvineného.

Proti tomuto uzneseniu podal obvinený JUDr. P. P. ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú neskôr prostredníctvom svojich obhajcov JUDr. Z. Cs. a Mgr. R. T., PhD. aj písomne zdôvodnil.

V jej písomnom odôvodnení pritom uviedol, že rozhodnutie súdu považuje z viacerých dôvodov za nezákonné a podanou sťažnosťou sa preto domáha jeho zrušenia a prepustenia z väzby na slobodu.

V prvom rade upozornil na tú skutočnosť, že v danom prípade nie je daná pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu. Zločin, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie nie je totiž uvedený v ustanovení § 14 Tr. por., kde je uvedený taxatívny výpočet trestných činov, na ktoré sa vzťahuje pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu. V prípade, že by súd odôvodňoval svoju pôsobnosť spoločným konaním v inej veci, kde je daná pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu, poukázal na tú skutočnosť, že jeho pôsobnosť sa vzťahuje na trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a/ až j/ alebo k/, § 14 Tr. por., ak sú splnené podmienky na spoločné konanie. Avšak v danom prípade tieto podmienky podľa jeho názoru splnené nie sú, a to z dvoch zásadných dôvodov.

Po prvé trestný čin, pre ktorý je stíhaný nesúvisí so žiadnym z trestných činov uvedených v ustanovení § 14 Tr. por. (trestného činu sa mal dopustiť v súvislosti s „drogovým trestným činom“), a teda neexistuje vecná súvislosť medzi trestnými činmi. Po druhé § 14 písm. l/ Tr. por. navyše predpokladá, že musia byť splnené podmienky na spoločné konanie, čo však v jeho prípade neprichádza do úvahy, a to aj s poukazom na ustanovenie § 18 ods. 1 Tr. por. Spoločné konanie by totiž v tomto prípade nepochybne bránilo ukončeniu jeho trestnej veci v primeranej lehote, nakoľko v trestnej veci úkladnej vraždy, ku ktorej bola pripojená, sa bude vykonávať vzhľadom na charakter skutku a množstvo obvinených rozsiahle dokazovanie a vyšetrovanie. Vyšetrovanie v tejto trestnej veci je iba v počiatočnom štádiu, na rozdiel od jeho trestnej veci, v ktorej sa vzhľadom na charakter spáchaného činu bude vykonávať iba jednoduché vyšetrovanie, ktoré napokon už takmer vykonané bolo. Zároveň v tejto súvislosti poukázal aj na ustanovenie § 18 ods. 4 Tr. por., ktoré vylučuje spojenie vecí podľa § 18 ods. 1 Tr. por. na spoločné konanie. S ohľadom na uvedené má teda za to, že nie sú dané podmienky na spoločné konanie s trestnou vecou úkladnej vraždy prostredníctvom osoby obvineného S. Ako ďalej zdôraznil, v jeho prípade došlo k nezákonnému pozbaveniu osobnej slobody, v rozpore s účelom čl. 17 Ústavy SR, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli a taktiež v rozpore s účelom čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, v zmysle ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Poukázal i na to, že súd nenaplnil ustanovenie § 72 ods. 2 Tr. por., keďže odôvodnenie rozhodnutia o jeho vzatí do väzby neobsahuje skutkové okolnosti, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera a podrobne sa zaoberal aj tým, prečo v jeho prípade nemožno hovoriť o existencii ani jedného z dôvodov väzby uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Tr. por. Orgánom činným v trestnom konaní vytkol aj ďalšie procesné pochybenia, vrátane toho, že o jeho vzatí do väzby nerozhodoval nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom.

Obvinený JUDr. P. P. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Špecializovaného trestného súdu z 22. októbra 2010, sp. zn. Tp 89/2010, zrušil a prepustil ho ihneď z väzby na slobodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky primárne zistil, že sťažnosť je prípustná a bola podaná oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote. Na základe toho potom v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie týmto výrokom predchádzajúce, pričom dospel k záveru, že sťažnosť obvineného je dôvodná.

Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Západ Trnava z 12. októbra 2010 bolo pod sp. zn. ČVS: PPZ-243/BOK-ZA-2010 podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začaté trestné stíhanie pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 4 Tr. zák.

Dňa 20. októbra 2010 o 10.36 hod. bol JUDr. P. P. podľa § 85 ods. 1 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. vyšetrovateľom tej istej policajnej súčasti, po predchádzajúcom telefonickom súhlase prokurátora, zadržaný ako podozrivý zo spáchania vyššie uvedeného zločinu.

Následne toho istého dňa mu bolo pod sp. zn. ČVS: PPZ-243/BOK-ZA-2010 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ a § 140 písm. c/ Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. a obvinenie bolo vznesené tiež I. S. pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. c/ Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že :

Mgr. P. P. ako obhajca obvineného R. M. v trestnom konaní vedenom pod spisovou značkou ČVS: KRP-117/OVK-TT-2010 na Úrade justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave dňa 29. septembra 2010 v čase okolo 13.20 hod. počas výsluchu svedka Mgr. J. V. z účastníckej stanice s telefónnym číslom X evidovanej na meno P. P., zaslal na účastnícku stanicu s telefónnym číslom X evidovanú na meno I. S. SMS správu s textom: „Zle vypovedal v..., nebol vami kontaktovaný 5.9.2010 ohľadom zmluvy“, pričom vedel, že túto účastnícku stanicu v tom čase používa I. S. a uvedená SMS správa mu ako adresátovi bude doručená, následne I. S. z účastníckej stanice s telefónnym číslom X zaslal na účastnícku stanicu s telefónnym číslom X SMS správu s textom: „Co mam povedat ja?“, pričom vedel, že túto účastnícku stanicu v tom čase používa Mgr. P. P. a uvedená SMS správa mu ako adresátovi bude doručená, následne Mgr. P. P. z účastníckej stanice s telefónnym číslom X krátko po skončení výsluchu svedka V. zaslal na účastnícku stanicu s telefónnym číslom X SMS správu s textom: „Chorvátsko ok ale zmluvu mal m... doma ale vy ste najprv isli za v... lebo to poziadal m... ale v... nedvihal, tak ste boli za jeho otcom a ten ju mal. To ste vsak nepovedali m... aten zostal vtom ze je od v...“, a následne bezprostredne po ukončení výsluchu svedka Mgr. J. V., I. S. toho istého dňa v čase o 13.45 hod. ako svedok v tomto trestnom konaní nepravdivo vypovedal podľa vyžiadanych a zaslaných inštrukcií v SMS správach od Mgr. P. P. za jeho prítomnosti ako obhajcu obvineného R. M. na tomto procesnom úkone, pričom Mgr. P. P. a I. S. tak konali a účelom vyvinúť obvineného R. M. zo skutku, za ktorý je stíhaný v uvedenom trestnom konaní.

Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Západ, Oddelenie vyšetrovania Trnava z 20. októbra 2010, sp. zn. ČVS: PPZ-193/BOK-ZA-2010, bola podľa § 21 ods. 3 Tr. por. (per analogiam) s poukazom na § 18 ods. 1 Tr. por. spojená na spoločné konanie vyššie uvedená trestná vec ČVS: PPZ-243/BOK-ZA-2010 s trestnou vecou obvinených M. P., I. S., R. T., R. M., P. D., vedenou pod ČVS: PPZ-193/BOK-ZA-2010, pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., s tým, že spoločné konanie bude vedené na Úrade boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Západ pod ČVS: PPZ-193/BOK-ZA-2010.

Prokurátor ÚŠP GP SR podal na základe podnetu vyšetrovateľa dňa 21. októbra 2010 o 16.50 hod. pod sp. zn. VII/1 Gv 112/10-61 na Špecializovaný trestný súd podľa § 87 ods. 1 Tr. por. návrh na vzatie do väzby obvineného JUDr. P. P. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., pričom prílohou tohto návrhu bol predmetný vyšetrovací spis.

Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa § 3 ods. 3 veta prvá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zákonným sudcom sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobne preskúmal predložený spisový materiál, pričom dospel k takému záveru, že v predmetnom prípade došlo k závažnému procesnému pochybeniu, keď v rozpore s čl. 48 ods. 1 Ústavy SR nerozhodol vo veci „zákonný sudca“, čoho následkom je napadnuté rozhodnutie nezákonné. Špecializovaný trestný súd teda nebol príslušným na konanie o vyššie citovanom návrhu prokurátora na vzatie obvineného JUDr. P. P. do väzby, a to z dôvodov nižšie uvedených.

Podľa § 24 ods. 1 Tr. por. úkony pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní vykonáva súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe; ak je takých súdov viac, úkony vykonáva súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh.

Podľa § 14 písm. a/ Tr. por. pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu sa vzťahuje na trestný čin úkladnej vraždy.

Podľa § 14 písm. l/ Tr. por. pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu sa vzťahuje na trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a/ až j/ alebo k/, ak sú splnené podmienky na spoločné konanie.

Podľa § 16 ods. 5 Tr. por. ustanovenia odsekov 1 až 4 sa nevzťahujú na trestné činy, ktoré patria do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu. Špecializovaný trestný súd vykonáva konanie o trestných činoch patriacich do jeho pôsobnosti v prvom stupni.

Podľa § 18 ods. 1 Tr. por. o všetkých trestných činoch toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote.

Podľa § 18 ods. 4 Tr. por. ak je osoba podliehajúca pôsobnosti okresného súdu alebo krajského súdu súčasne stíhaná pre iný trestný čin, ktorý vecne súvisí s trestným činom, na ktorý sa vzťahuje právomoc Špecializovaného trestného súdu, Špecializovaný trestný súd vec prejedná a rozhodne, aj pokiaľ ide o súvisiaci trestný čin. Ináč sa ustanovenie odseku 1 v pomere medzi okresným súdom alebo krajským súdom na jednej strane a Špecializovaným trestným súdom na druhej strane nepoužije.

Podľa § 19 ods. 1 Tr. por. spoločné konanie vykonáva okresný súd v sídle krajského súdu, ak je príslušný vykonávať konanie aspoň o jednom z trestných činov podľa § 16 ods. 1. Ak však čo len jeden z trestných činov patrí do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, spoločné konanie vykonáva Špecializovaný trestný súd.

Čo sa týka odôvodnenia príslušnosti Špecializovaného trestného súdu sudcom pre prípravné konanie, z napadnutého uznesenia (str. 4) vyplýva, že „Sudca pre prípravné konanie podaný návrh preskúmal najskôr z hľadiska, či bol návrh ÚSP doručený vecne príslušnému súdu a včas. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver, že návrh bol podaný na vecne nepríslušnom súde (pôsobnosť súdu daná v zmysle § 14 písm. a/, písm. l/ Tr. por.), alebo ...“

Na tomto mieste je potrebné poukázať tiež na tú skutočnosť, že v zmysle ustanovení § 18 a § 19 Tr. por., upravujúcich podmienky na vykonanie spoločného konania, môžu analogicky postupovať tiež OČTK počas prípravného konania.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 18 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že o trestných činoch, ktoré spolu súvisia, či už subjektívne (v osobe, osobná súvislosť), alebo objektívne (vo veci, vecná súvislosť), prípadne nie je vylúčená ani kombinácia subjektívnej a objektívnej súvislosti, možno vykonávať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote. Primeranosť lehoty na ukončenie veci síce zákon výslovne neupravuje, treba ju však vždy posudzovať so zreteľom na konkrétnu prejednávajúcu vec. Cieľom spoločného konania je teda predovšetkým prejednať v jednom konaní všetky trestné činy toho istého obvineného (najmä v prípade viacčinného súbehu trestných činov), resp. trestné činy rozdielnych obvinených, ktoré spolu súvisia (ide najmä o prípady, ak sa na trestnej činnosti podieľajú rôznou formou trestnej činnosti – napr. spolupáchateľstvo, účastníctvo, nadväznosť trestnej činnosti iných osôb na trestnú činnosť hlavného páchatela pri niektorých formách trestnej súčinnosti).

Ďalej je potrebné upozorniť na to, že zatiaľ čo vyššie spomenuté ustanovenie zakotvuje všeobecné pravidlo pre vykonávanie spoločného konania (fakultatívny inštitút), ustanovenie § 18 ods. 4 Tr. por. je jeho modifikáciou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej konštatuje, že pokiaľ ide ustanovenie § 14 písm. l/ Tr. por., toto síce odkazuje na splnenie podmienok spoločného konania, avšak § 18 ods. 4 druhá veta Tr. por. výslovne zakazuje použitie všeobecných podmienok spoločného konania podľa § 18 ods. 1 Tr. por.

Z ustanovenia § 18 ods. 4 Tr. por. a § 14 písm. l/ Tr. por. vyplýva, že pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu je daná okrem trestných činov taxatívne uvedených v § 14 písm. a/ až písm. k/ Tr. por. i v prípade trestného činu (činov) toho istého obvineného vecne súvisiaceho (súvisiacich) s niektorým z trestných činov patriacich do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, kedy je nevyhnutné vykonať spoločné konanie. Ide tu teda o obligatórne spoločné konanie o vecne súvisiacich trestných činov jedného obvineného, kde aspoň jeden z týchto trestných činov je v pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu (§ 14 písm. a/ až písm. k/ Tr. por.).

Ustanovenie § 18 ods. 4 druhá veta Tr. por. pritom výslovne zakazuje iné spoločné konania s príslušnosťou Špecializovaného trestného súdu, ak by malo ísť o spoločné konanie pre trestný čin patriaci do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu a trestný čin patriaci do vecnej príslušnosti súdu iného druhu, aj keby boli dané podmienky spoločného konania podľa § 18 ods. 1 Tr. por. napr. o vecne nesúvisiacich trestných činoch toho istého obvineného, resp. o vecne nesúvisiacich trestných činoch viacerých obvinených).

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na uvedené len poznamenáva, že pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu podľa § 14 písm. l/ Tr. por. by prichádzala do úvahy napríklad v prípade jednočinného súbehu (jedným skutkom spácha páchatel' viac trestných činov), kde je vecná súvislosť trestných činov jedného obvineného daná v spoločnom skutku. Vecnú súvislosť medzi trestnými činmi toho istého obvineného na účely spoločného konania, ale naopak nemôže založiť len skutočnosť, že opakujúce sa trestné činy sú rovnakej povahy (R 32/1980).

Pokiaľ ide o posudzovaný prípad, z obsahu predloženého spisu vyplýva, že dňa 20. októbra 2010 došlo podľa § 21 ods. 3 Tr. por. (per analogiam) s poukazom na § 18 ods. 1 Tr. por. k spojeniu trestnej veci obvinených JUDr. P. P. a I. S., pôvodne vedenej pod ČVS: PPZ-243/BOK-ZA-2010, s trestnou vecou obvinených M. P a spol., vedenou pod ČVS: PPZ-193/BOK-ZA-2010, pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., s tým, že ďalej sa bude konať pod ČVS: PPZ-193/BOK-ZA-2010.

Je potrebné zdôrazniť tú skutočnosť, že pokiaľ ide o príslušnosť OČTK, tak túto Trestný poriadok nerieši (k príslušnosti prokurátorov vid' § 46 až § 51 zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov) a tiež súd nemá v tomto smere možnosť žiadnej ingerencie. Po dôjdení veci na súd je však tento vždy povinný prioritne skúmať, či je v tom – ktorom prípade daná jeho príslušnosť v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku.

V predmetnom prípade dospel sudca pre prípravné konanie k takému záveru, že pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu je daná ustanovením § 24 ods. 1 Tr. por. s odkazom na ustanovenie § 14 Tr. por. (konkrétne § 14 písm. a/ a písm. l/ Tr. por.).

S vyššie uvedeným záverom sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožnil. Predovšetkým považuje za potrebné poukázať na to, že v danom prípade vôbec neboli splnené zákonné podmienky na vykonanie spoločného konania. Medzi obzvlášť závažným zločinom úkladnej vraždy, na ktorý sa

vzťahuje pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu (§ 14 písm. a/ Tr. por.) a zločinom krivej výpovede a krivej prísahy neexistuje totiž absolútne žiadna vecná súvislosť (žiaden vnútorný vzťah), ako jedna zo základných podmienok potrebných pre vykonanie obligatórneho spoločného konania na Špecializovanom trestnom súde, resp. pre založenie príslušnosti Špecializovaného trestného súdu podľa § 14 písm. l/ Tr. por. (zločin krivej výpovede a krivej prísahy mal byť spáchaný v konaní vedenom proti obvinenému R. M., sp. zn. KRP-117/OVK-TT-2010, pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. d/ Tr. zák.).

V predmetnom prípade tak došlo k absolútne neopodstatnenému a neodôvodnenému spojeniu dvoch vecne nesúvisiacich trestných činov, ktoré spája iba to, že sa na nich mal podieľať o. i. obvinený I. S. Táto okolnosť však sama o sebe nemôže v žiadnom prípade odôvodniť vykonanie spoločného konania na Špecializovanom trestnom súde. To, že JUDr. P. P., stíhaný „len“ pre zločin krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ a § 140 písm. c/ Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. (nie je daná pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu podľa § 14 Tr. por.), vystupoval ako obhajca v oboch trestných veciach, ku ktorých spojeniu došlo, nezohráva pritom v tomto ohľade žiadnu rolu.

Pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu nebola teda v posudzovanom prípade daná preto, lebo zločin, pre ktorý je obvinený JUDr. P. P. stíhaný, nie je jedným z trestných činov taxatívne uvedených v § 14 písm. a/ až písm. k/ Tr. por. a keďže menovaný obvinený nie je súčasne trestne stíhaný aj za iný súvisiaci trestný čin, spadajúci do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, pôsobnosť tohto súdu nemožno odôvodniť ani s odkazom na § 14 písm. l/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že potom čo dospel k vyššie uvedenému záveru, a síce, že napadnuté uznesenie vydal „nezákonný sudca“, v dôsledku čoho je nezákonné nielen toto rozhodnutie, ale aj celé jemu predchádzajúce konanie na súde (pred sudcom pre prípravné konanie), nebolo potrebné sa zaoberať aj ďalšími námietkami obvineného. Treba však zároveň podotknúť, že uvedené nebráni tomu, aby o prípadnom ďalšom návrhu na vzatie do väzby rozhodoval „zákonný sudca“.

9.
R O Z H O D N U T I E

I. Základnou zložkou spravodlivého procesu je právo na obhajobu a v rámci nej možnosť aspoň raz kontradiktórnym spôsobom vypočuť svedka, výpoveď ktorého má podstatný význam pre rozhodnutie. Z princípu kontradiktórnosti však existujú výnimky a jeho dodržiavanie nie je absolútne. Také výnimky v prípade svedkov predstavujú situácie upravené v § 263 ods. 3 písm. a/, písm. b/ Trestného poriadku.

II. Za zverenú vec v zmysle § 213 Trestného zákona sa považuje aj vec vo vlastníctve inej osoby (a teda vo vzťahu k páchatel'ovi vec cudzia), ktorú má páchatel' na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť; zmluva o pristúpení ku zmluve o vklade, resp. o spoločnom vklade na účte nerieši vlastnícke práva klientov ku vkladu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. februára 2011, sp. zn. 2Tdo 1/2011).

Vyššie označeným uznesením z 2. februára 2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvinenej J.V. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 22. apríla 2010, sp. zn. 2To 27/2010, odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 23. novembra 2009, sp. zn. 1T 83/2007 bola obvinená J.V. uznaná za vinnú z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. c/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006³ na tom skutkovom základe, že

a na základe zmluvy o pristúpení ku zmluve o vklade zo dňa 10. januára 2003 v súvislosti si prisvojila finančné prostriedky, ktoré jej boli zverené a to tým spôsobom, že po tom ako na základe zmluvy o pristúpení ku zmluve o vklade zo dňa 10. januára 2003 v súvislosti s vkladnou knižkou č. X. vedenou v S. a.s. na pôvodného majiteľa – A.M s vkladnou knižkou č. X. vedenou v S., a.s. na toho istého majiteľa získala oprávnenie disponovať s finančnými prostriedkami uloženými na uvedených vkladných knižkách, tak dňa 13. novembra 2003 v pobočke S., a.s. na K. ulici číslo X v B. bez súhlasu a vedomia pôvodného majiteľa predmetných vkladných knižiek vybrala z týchto vkladných knižiek všetky finančné prostriedky v celkovej sume 969 313,30 Sk, (32 175,3 euro) toho istého dňa predmetné vkladné knižky taktiež bez súhlasu a vedomia ich pôvodného majiteľa zrušila, pričom časť finančných prostriedkov v celkovej sume 38 222,40 Sk (1 268,75 eur) použila ako náhradu za predčasný výber vkladu s výpovednou lehotou, ako aj na úhradu poplatkov za zrušenie vkladných knižiek a ostatné finančné prostriedky v celkovej sume 931 090,90 Sk (30 906 eur) následne použila pre vlastnú potrebu a to napriek tomu, že mali byť použité výlučne pre potreby spojené so starostlivosťou o ich pôvodného majiteľa, resp. na jeho doopatovanie v starobe a zvyšné finančné prostriedky uložené na týchto vkladných knižkách mohla v zmysle predchádzajúcej dohody s pôvodným majiteľom vkladných knižiek použiť pre vlastnú potrebu až po jeho smrti, čím s uvedenými finančnými prostriedkami naložila v rozpore s účelom na ktorý jej boli zverené a menovanému A.M. tak spôsobila škodu v celkovej výške 969 313,30 Sk (32 175,30 eur).

³ Podľa zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov - § 213 ods. 1 ods. 3

Za to bola odsúdená podľa § 248 ods. 4 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, výkon ktorého jej bol podľa § 58 ods. 1 písm. a/ a § 59 ods. 1 toho istého Tr. zák. podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obvinenej uložená povinnosť nahradiť poškodenému A.M. škodu vo výške 32 175, 30 eur.

Podľa § 59 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 bola obvinenej uložená povinnosť podľa svojich síl nahradiť škodu spôsobenú trestným činom.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote obvinená J.V. odvolanie, ktoré Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením z 22. apríla 2010, sp. zn. 2To 27/2010 ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti citovanému uzneseniu odvolacieho súdu podala obvinená prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. predpokladajúceho, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Dovolateľka v označenom mimoriadnom opravnom prostriedku namietala závažné porušenie jej ústavného práva na spravodlivý proces tým, že súdy nevykonali navrhované dôkazy v jej prospech a tiež z dôvodu, že poškodený nikdy nebol konfrontovaný s jej otázkami ako aj otázkami obhajcu a súdu. V dôsledku toho sa nemohla účinne brániť proti obvineniam poškodeného založených na ústnych tvrdeniach a výpovediach nepriamych svedkov. Právny záver súdov o naplnení zákonných znakov trestného činu sprenevery je v absolútnom rozpore s vykonaným dokazovaním a platnou právnou úpravou. Uzavretím zmluvy o pristúpení ku zmluve o vklade sa nestala len pristupujúcim majiteľom vkladných knižiek, ale podľa hmotnoprávnych predpisov o vkladových účtoch aj majiteľom vkladov samotných, a preto za tejto situácie nemôže ísť o prisvojenie si cudzej veci, ktorá jej bola zverená. V tejto spojitosti obvinená odkázala aj na argumentáciu použitú v odvolaní, na ktorú ale odvolací súd neprihliadol, predovšetkým na to, že finančné prostriedky na vkladných knižkách jej boli darované a uzavretie zmluvy o pristúpení ku zmluve o vklade len tento proces zavŕšilo.

Z uvedených dôvodov obvinená J.V. navrhla, aby dovolací súd postupom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. (správne malo byť podľa § 386 ods. 2 Tr. por.) zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 22. apríla 2010, sp. zn. 2To 27/2010 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 23. novembra 2009, sp. zn. 1T 83/2007, pričom ale neuviedla ako ďalej má dovolací súd po zrušení uvedených rozhodnutí postupovať.

Okresný prokurátor Bratislava I a poškodený A.M. vo svojich vyjadreniach navrhli dovolanie obvinenej J.V. odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por. preto, že nebol splnený ňou uplatnený dovolací dôvod.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné, bolo podané obvinenou ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. po tom, čo využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (v predmetnom prípade odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 Tr. por.), že boli splnené aj zákonné podmienky uvedené v § 370 ods. 1, ods. 2, § 373 ods. 1 a v § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por., t.j. že dovolanie bolo podané na súde, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni v trojročnej lehote od doručenia rozhodnutia súdu, a to prostredníctvom obhajcu a že v dovolaní je uvedené v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa mu vytýkajú ako aj dovolací dôvod podľa § 371. Dovolací súd zároveň ale zistil, že podané

dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí pre nesplnenie dôvodov dovolania (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Pokiaľ obvinená J.V. v rámci ňou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (ktorým je dovolací súd podľa § 385 ods. 1 Tr. por. viazaný) namietala porušenie práva na spravodlivý proces pre nevypočutie poškodeného A.M. v konaní pred súdom (jeho výpoveď bola na hlavnom pojednávaní prečítaná postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por.) ako aj pre nevykonanie všetkých ňou navrhnutých dôkazov, čo malo spôsobiť, že skutkový stav nebol zistený objektívne, treba uviesť, že tieto námietky vecne nezodpovedajú použitému dovolaciemu dôvodu, a preto nebolo v rámci tohto dovolacieho dôvodu možné na ne prihliadať.

V súvislosti s obvinenou uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. treba zdôrazniť, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno uplatňovať výlučne právne námietky, ale nie chyby skutkové, teda nie je prípustné namietat' nesprávnosť, či neúplnosť skutkových zistení, pretože dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou určenou k preskúmvaniu skutkových otázok. Podľa aktuálnej procesnej úpravy dovolanie v trestnom práve je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb ako to plynie z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov.

Námietka o porušení práva na spravodlivý proces mohla byť posudzovaná iba v kontexte s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pretože súčasťou spravodlivého procesu, jeho základnou zložkou je právo na obhajobu a v rámci nej možnosť aspoň raz kontradiktórnym spôsobom vypočúvať svedka, výpoveď ktorého má podstatný význam pre rozhodnutie. Z princípu kontradiktórnosti však aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva existujú výnimky a jeho dodržiavanie nie je absolútne. Také výnimky v prípade svedkov predstavujú aj situácie upravené v § 263 ods. 3 písm. a/, b/ Tr. por., a preto nevypočutie svedka M. na hlavnom pojednávaní a naopak za splnenia zákonných podmienok uvedených v § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. prečítanie jeho výpovede z prípravného konania nie je bez ďalšieho porušením práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom. Tak tomu nie je ani pokiaľ nebolo v celom rozsahu vyhovené návrhom obvinenej na vykonanie dokazovania. Z uvedených dôvodov nemožno považovať za naplnený dovolací dôvod viažúci sa k právu na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), ktorý síce obvinená J.V. v dovolaní výslovne neuviedla, no napriek tomu sa ním dovolací súd zaoberať musel, lebo tento bol identifikovaný obsahom dovolania, t.j. vyčítaním nedostatkov konania, predchádzajúcemu vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku.

Samotný skutok uvedený v tzv. skutkovej vete súdu prvého stupňa, ktorého správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať a meniť (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., veta za bodkočiarkou) z hľadiska objektívneho i subjektívneho (zavinenia páchatel'a) zodpovedá zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. c/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006, z ktorého bola obvinená J.V. uznaná za vinnú. Obsahom objektívnej stránky trestného činu sprenevery je konanie páchatel'a, ktorý si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená. Za takú (zverenú) vec sa považuje vec vo vlastníctve inej osoby (teda vo vzťahu k páchatel'ovi vec cudzia), ktorú má páchatel' na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť.

Ustálený skutok nepochybne vyjadruje skutočnosť, že vklady na vkladných knižkách boli vo vzťahu k obvinenej cudzou vecou s ktorou bola síce oprávnená disponovať ovšem inak ako s vkladom (finančnými prostriedkami na vkladných knižkách) v skutočnosti naložila, pričom z hľadiska subjektívneho, teda úmyselného zavinenia páchatel'a, predpokladaného skutkovou podstatou trestného činu sprenevery zo skladby skutku je zrejma vedomosť obvinenej o tom, že s vkladom naložila

v rozpore s účelom, pre ktorý jej vzniklo oprávnenie s ním nakladať. V žiadnom prípade pristúpením ku zmluve o vklade sa obvinená nestala ich majiteľkou ako to uvádza v podanom dovolaní, napriek tomu, že aj inominátna zmluva uzavretá podľa § 51 Občianskeho zákonníka (OZ) patrí podľa § 132 ods. 1 OZ medzi spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva. V tomto smere sa najvyšší súd v plnom rozsahu stotožňuje s právnou argumentáciou uvedenou v uznesení generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 9. júla 2007, sp. zn. XV/2 Pz 88/07-5, ktorým v rámci konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch proti právoplatným rozhodnutiam v prípravnom konaní bolo zrušené uznesenie prokurátora o zastavení trestného stíhania proti obvinenej J.V.

Podstatným pre vyššieuvedený záver o tom, že vlastníctvo nevzniklo z vyššieuvedeného titulu je zistenie, vyplývajúce z osobitnej časti (B) Všeobecných obchodných podmienok S., týkajúcich sa právneho režimu zmlúv o vklade, bod 4.1.1.4 podľa ktorého banka neskúma vzájomné nároky klientov na peňažné prostriedky na účte a nenesie za tieto nároky alebo iné vzájomné vzťahy klientov žiadnu zodpovednosť. Z uvedeného vyplýva, že zmluva o pristúpení ku zmluve o vklade, resp. o spoločnom vklade na účte nerieši vlastnícke práva klientov ku vkladu. Obvinená J.V. uzavretím uvedenej osobitne nepomenovanej zmluvy sa stala oprávnená disponovať s vkladom, teda aj vybrať vložené finančné prostriedky z vkladných knižiek a tieto zrušiť, no finančné prostriedky by nemohla použiť na iný, než zverený účel.

Pokiaľ obvinená poukazuje aj na dôvody svojho odvolania argumentuje, že vybrané peňažné prostriedky zo vzťahu k nej nemohli predstavovať cudziu vec, lebo jej boli darované, najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že zistený skutok svedčí o opaku a síce, že tieto predstavovali voči obvinenej cudziu, jej zverenú vec. Obhajobné tvrdenie obvinenej, že uvedeným spôsobom nadobudla vlastníctvo ku vkladom bolo jadrom dokazovania v prípravnom a súdnom konaní, pričom skutkové zistenia o tejto podstatnej otázke z hľadiska trestnoprávneho posúdenia stíhaného skutku konajúce súdy uzavreli v neprospech obvinenej. Úprava dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. vôbec neumožňuje najvyššiemu súdu správnosť skutkových zistení skúmať a tieto ani meniť.

10. ROZHODNUTIE

I. Konanie páchatel'a, ktorý objednal inú osobu na to, aby za odmenu usmrtila iného, pričom nedošlo k pokusu ani k dokonaniu tohto trestného činu, je prípravou na obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1 Tr. zák., najmä ak páchatel' dohodol s touto osobou dobu, miesto a spôsob spáchania činu, zadovážil prostriedky a nástroje na jeho spáchanie a odovzdal potrebné informácie tak, že spáchanie tohto trestného činu mohlo byť realizované a páchatel' jeho realizáciu taktiež v plnej miere predpokladal.

II. Skutočnosť, že osoba, ktorá bola objednaná páchatel'om na to, aby za odmenu usmrtila iného, od samého počiatku iba predstierala zámer taký čin spáchať, nevylučuje u páchatel'a, ktorý ju objednal, naplnenie zákonných podmienok trestnej zodpovednosti za prípravu obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. marca 2011, sp. zn. 5To 23/2010).

Najvyšší súd uvedeným rozsudkom na odvolanie obžalovanej E.B. podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/ Tr. por. zrušil v celom rozsahu rozsudok Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica z 20. októbra 2010, sp. zn. BB – 4T 20/2010. Na poklade § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanú E.B. na základe skutkového stavu správne zisteného súdom prvého stupňa uznal za vinnú z obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1 Tr. zák. Za to ju odsúdil podľa § 144 ods. 1, § 39 ods. 2 písm. a/, § 39 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil obžalovanej aj ochranný dohľad v trvaní 1 (jeden) rok.

Z o d ô v o d n e n i a :

Špecializovaný trestný súd Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len špecializovaný trestný súd) rozsudkom z 20. októbra 2010, sp. zn. BB - 4T 20/2010, obžalovanú E.B. uznal za vinnú z prípravy obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

začiatkom júla 2009 v N. požiadala pri osobnom stretnutí M.C., s ktorým sa zoznámila v nemocnici a M.B., ktorého na stretnutie priviedol M.C., aby za finančnú odmenu zastrašili matku jej milenca R.O., E.S., ktorá nesúhlasila so vzťahom svojho syna a obžalovanej E.B. a pokiaľ by E.S. nesúhlasila s podmienkami, aby ju usmrtili. Zároveň im pri tomto stretnutí odovzdala list, v ktorom boli načrtnuté podmienky, ktoré musí E.S. splniť. Tieto podmienky spočívali v tom, že ju E.S. musí odprosiť, nebrániť ich vzťah, musí ich poslúchať a svoju štvrtinu a synovu štvrtinu ich rodinného domu, ktorý sa nachádza v N., musí prepísať na ňu. Ďalej im v liste oznámila, že E.S. môžu aj mučiť a v prípade, že E.S. nesplní jej požiadavky, tak zomrie a pri ďalšom stretnutí im za vykonanie tejto služby odovzdala dohodnutú sumu 700 €. Pretože M.C. a M.B. nič v tomto smere nekonali, opätovne sa s nimi v priebehu mesiaca júl 2009 stretávala, opakovane ich osobne alebo prostredníctvom SMS správy navádzala na usmrtenie E.S. z vyššie uvedených dôvodov a aby mohla žiť s jej synom a za týmto účelom im pri týchto stretnutiach postupne poskytla čiastky vo výške najmenej 3 000 €. Pre neochotu M.C. a M.B. takto postupovať voči E.S., nedošlo k pokusu ani k dokonaniu tohto trestného činu a M.C. dňa 23. júla 2009 oznámil tieto skutočnosti polícii.

Špecializovaný trestný súd obžalovanú E.B. za to odsúdil podľa § 144 ods. 2, § 39 ods. 2 písm. a/, § 39 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 9 (deväť) rokov, pričom

obžalovanú na výkon trestu odňatia slobody podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a zároveň jej podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil aj ochranný dohľad v trvaní 1 (jeden) rok.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie obžalovaná E.B.

Odvolanie obžalovanej E.B., ktoré odôvodnila v obsiahlom písomnom podaní prostredníctvom svojho obhajcu, smerovalo čo do výroku o vine a o treste.

V prvej časti odôvodnenia podaného odvolania obžalovaná E.B. namietala skutkové zistenia špecializovaného trestného súdu. Vo vzťahu k týmto skutkovým zisteniam, ku ktorým podľa jej názoru špecializovaný trestný súd dospel hlavne na podklade výpovede svedkov M.C. a M.B., zabezpečeného listinného dôkazu ako aj SMS správ získaných použitím informačno-technických prostriedkov obžalovaná E.B. uplatnila konkrétne námietky, ktoré najvyšší súd cituje v odôvodnení svojho rozsudku.

V druhej časti odôvodnenia podaného odvolania obžalovaná E.B. namietala právne závery špecializovaného trestného súdu, vo vzťahu ku ktorým uviedla:

- v posudzovanej veci ide o jedinečný a neopakovateľný prípad, keď bola uznaná za vinnú z objednávky a návodu na úmyselné usmrtenie iného s vopred uváženou pohnútkou získať majetkový prospech, pričom domnelí vykonávatelia tohto obzvlášť závažného zločinu nevedia, koho majú najprv postrašiť a akým spôsobom a už vôbec nevedia, koho, kde a akým spôsobom majú úmyselne usmrtiť;
- rovnako z dokazovania vyplýva, že domnelí vykonávatelia v tomto smere od počiatku nemali úmysel a vôľu takýmto spôsobom konať;
- z hľadiska posúdenia trestnosti jej konania podľa zabezpečených a vykonaných dôkazov možno jednoznačne dospieť k záveru, že v tomto prípade išlo o tzv. nespôsobilú prípravu.

Z uvedených dôvodov sa obžalovaná E.B. podaným odvolaním domáhala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil špecializovanému trestnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol s tým, aby ju v konečnom dôsledku spod obžaloby oslobodil.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom uvedeným v citovanom ustanovení zistil, že odvolania proti rozsudku špecializovaného trestného súdu podala procesná strana na to oprávnená, proti výrokom, proti ktorým odvolanie podať mohla a urobila tak v lehote ustanovenej v zákone, pričom odvolanie obžalovanej E.B. je sčasti dôvodné.

Treba hneď úvodom uviesť, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného trestného činu, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym podstatným chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že sa predmetný skutok stal spôsobom popísaným vo výroku napadnutého rozsudku, že ho spáchala obžalovaná E.B. a že z jej konania bolo

reálne možné očakávať tam uvedený následok, pokiaľ ide o úmyselné usmrtenie E.S. s vopred uváženou pohnútkou formou objednávky a návodu, pričom k pokusu ani k dokonaniu tohto činu nedošlo.

Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní obsahu vyšetrovacieho a súdneho spisu dospel k záveru, že výrok o vine obžalovanej E.B. bol založený na presvedčivých dôkazoch, ktoré bez akejkolvek pochybnosti vylučujú akúkoľvek inú alternatívu toho skutkového deja, ktorý bol na základe týchto dôkazov ustálený.

Vzhľadom k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky v otázke skutkových zistení v prevažnej miere odkazuje na podrobne rozvedené dôvody rozsudku špecializovaného trestného súdu, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolacie námietky obžalovanej E.B. vo vzťahu ku skutkovým zisteniam považoval preto za neopodstatnené.

Treba dodať, že v tejto súvislosti obžalovanou E.B. prednesené obhajobné tvrdenia tak v prípravnom konaní ako aj v konaní pred špecializovaným trestným súdom boli jednoznačne vyvrátené vo všetkých smeroch, ktoré obžalovaná E.B. považovala za sporné. Najvyšší súd tieto obhajobné tvrdenia a svoje stanovisko k nim podrobne uviedol na stranách 7 až 10 odôvodnenia rozsudku, vrátane záverov znalcov psychiatrov a psychologičky čo sa týka osobnostnej štruktúry obžalovanej E.B., aj znaleckého posudku z odboru elektrotechniky, odborného vyjadrenia z písmoznalectva a jazykovej expertízy.

Pokiaľ ide o právne posúdenie tejto trestnej veci rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že konanie obžalovanej E.B. po stránke subjektívnej i objektívnej naplnilo znaky prípravy na obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 13 ods. 1, § 144 ods. 1 Tr. zák., keďže obžalovaná E.B. sa dopustila konania, ktoré spočívalo v objednaní a návode na úmyselné usmrtenie E.S. s vopred uváženou pohnútkou, pričom zo strany M.C. a M.B. nedošlo k pokusu ani k dokonaniu tohto obzvlášť závažného zločinu.

Vo vzťahu k odvolacím námietkam obžalovanej E.B., ktoré sa týkali právneho posúdenia jej konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Len myšlienku trestným právom nie je možné postihnúť. Beztrestnosť len myšlienky spáchať trestný čin, zodpovedá zásade cogitationis poenam nemo patitur (za samotný úmysel spáchať trestný čin sa netrestá). Pojatie myšlienky spáchať trestný čin predstavuje obligatórne štádium, ale bez ďalšieho konania smerujúceho k dokonaniu trestného činu je veľmi vzdialené potencionálnemu trestnoprávnemu následku. Zo samotnej myšlienky spáchať trestný čin ešte spoločnosti nebezpečenstvo nehrozí a navyše v tomto okamihu nie je vôbec isté, či sa táto myšlienka bude realizovať.

Ani prejav myšlienky, či úmyslu trestný čin spáchať, nie je v platnej úprave priamo a všeobecne postihovaný. Ide o fakultatívne štádium, kedy sa napr. páchatel chvastá pred inými tým, čo má v úmysle. Takýto prejav úmyslu spáchať trestný čin však treba odlíšiť od trestných činov verbálnych, pri ktorých už samotné vyjadrenie hrozby naplňuje skutkovú podstatu trestného činu.

V posudzovanej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky však dospel k záveru, že zákonné znaky prípravy k obzvlášť závažnému zločinu úkladnej vraždy podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1 Tr. zák. boli evidentne naplnené.

Podkladom pre tento záver je konanie obžalovanej E.B. vo vzťahu ku svedkom M.C. a M.B. Toto konanie malo charakter prípravy obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy preto, že obžalovaná E.B. naviedla a zároveň objednala svedkov M.C. a M.B. k usmrteniu poškodenej E.S., a to nie predbežne neurčito, s nespresnenou realizáciou niekedy v budúcnosti, ale veľmi konkrétne, vrátane zjednania doby, miesta, spôsobu spáchania činu a odovzdania potrebných informácií ako aj odmeny za vykonanie tohto činu. Jej konanie, ktoré sledovalo zámer dosiahnuť usmrtenie poškodenej, spočívalo v tom, že poskytla na jej pomery vysokú peňažnú čiastku, ktorej použitím mal byť sledovaný cieľ dosiahnutý (a to opakovane, od čoho ju neodradilo ani postupné zvyšovanie výšky odmeny zo strany svedkov M.C. a M.B. a ani to, že svoje úspory nakoniec takýmto spôsobom minula, keďže si ďalšie peniaze na splnenie svojho zámeru pod vymyslenou legendou neváhala požičať a aj požičala od svojho manžela) a potrebné informácie o osobe poškodenej (jej presná adresa bydliska).

Za tejto situácie bola potrebná miera angažovanosti obžalovanej E.B. na celej akcii v podstate vyčerpaná, keďže z hľadiska obžalovanej E.B. už nebolo nutné, aby v záujme jej úspešného vykonania, čokoľvek ďalšie urobila.

V danom prípade nešlo o nespôsobilú prípravu, pretože toto konanie obžalovanej E.B. naopak bolo spôsobilé vytvoriť im podmienky pre spáchanie uvedeného trestného činu. Okolnosť, že svedkovia M.C. a M.B. tento čin nespáchali, nijako necharakterizuje spôsobilosť prípravy, ktorej sa dopustila obvinená vo forme návodu a objednania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy. Uvedená okolnosť iba dokrešľuje to, že trestný čin nebol dokonaný a nedospel ani do štádia pokusu, čo je formálnym znakom prípravy.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky takto prejavovaný úmysel obžalovanej E.B. bol už trestným, keďže trestná činnosť bola reálne uskutočniteľná.

Konanie páchatel'a, ktorý zjednal inú osobu na to, aby za odmenu usmrtila iného, pričom nedošlo k pokusu ani k dokonaniu tohto trestného činu, je prípravou na obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1 Tr. zák., pokiaľ páchatel' dohodol s touto osobou dobu, miesto a spôsob spáchania činu, opatril prostriedky a nástroje k jeho spáchaniu a odovzdal potrebné informácie tak, že spáchanie tohto trestného činu mohlo byť vo všeobecnej rovine realizované a páchatel' jeho realizáciu taktiež v plnej miere predpokladal.

Pre záver, že obžalovaná E.B. realizáciu tohto trestného činu v plnej miere predpokladala, svedčí rozsah a hlavne obsah telekomunikačnej činnosti medzi obžalovanou E.B. a svedkom M.C.

Rovnako dokonanie tohto trestného činu bolo objektívne možné, bolo však závislé nie na vôli obžalovanej E.B., ale svedkov M.C. a M.B.

Vo vzťahu k otázke, či v tomto prípade vôbec išlo o prípravu konania smerujúcu k smrteľnému následku, keďže svedkovia M.C. a M.B. od samého počiatku vôbec neuvažovali o tom, že by vražedný zámer obžalovanej E.B. realizovali, Najvyšší súd Slovenskej republiky nadviazal na svoj právny názor vyjadrený v trestnej veci obvinenej M.H. v uznesení zo 7. júna 2001, sp. zn. 5To 19/2001, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 1/2003 (tiež príprava na trestný čin vraždy podľa § 7 ods. 1 k § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006).

Z vyššie uvedeného rozhodnutia vyplýva právny názor, že dobrovoľnosť upustenia od ďalšieho konania smerujúceho k spáchaniu trestného činu je v zmysle § 7 ods. 3 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 (teraz § 13 ods. 3 Tr. zák.) daná vtedy, ak páchatel' vie, že mu nič nebráni dokončiť trestnú činnosť, ani mu nehrozí žiadne nebezpečenstvo a predpokladá, hoci aj mylne, že jeho

trestná činnosť je uskutočniteľná a napriek tomu sa rozhodne od dokonania činu upustiť a odstrániť nebezpečenstvo, ktoré vzniklo z podniknutej prípravy záujmu chránenému Trestným zákonom, alebo urobiť o príprave na trestný čin oznámenie v čase, keď vzniknuté nebezpečenstvo mohlo byť ešte odstránené.

O dobrovoľné upustenie od prípravy na trestný čin nepôjde, ak páchatel' upustil od ďalšieho konania pod vplyvom prekážky spočívajúcej v tom, že zistil jednak nečinnosť zo strany tých osôb, ktoré na spáchanie trestného činu objednal a ktorým už vyplatil zálohu za jeho spáchanie a jednak to, že tieto osoby takýto úmysel ani nemali a nemajú.

V posudzovanom prípade na rozdiel od vyššie uvedenej trestnej veci bolo navyše preukázané, že obžalovaná E.B. realizáciu usmrtienia poškodenej E.S. až do svojho zadržania v plnej miere predpokladala, pričom skutočný úmysel svedkov M.C. a M.B., ktorí zámer spáchať taký čin iba predstierali, jej nebol známy.

Za tejto dôkaznej situácie potom Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutočnosť, že osoba, ktorá bola zjednaná páchatel'om na to, aby za odmenu usmrtila iného, od samého počiatku iba predstierala zámer taký čin spáchať, nevylučuje u páchatel'a, ktorý ju zjednal, naplnenie formálnych podmienok trestnej zodpovednosti za prípravu obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom špecializovaného trestného súdu, pokiaľ konanie obžalovanej E.B. právne posúdil po stránke objektívnej ako prípravu na obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1 Tr. zák. a po stránke subjektívnej ako úmysel priamy podľa § 15 písm. a/ Tr. zák., keďže obžalovaná E.B. konala celkom vedome a cielene a v prípade realizácie usmrtienia poškodenej E.S., by tento následok bol v príčinnej súvislosti s jej objednávkou.

Pochybil však špecializovaný trestný súd, keď konanie obžalovanej E.B. právne posúdil aj podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty, ako čin spáchaný v úmysle získať majetkový prospech.

Špecializovaný trestný súd tento svoj právny názor odôvodnil na strane 20 napadnutého rozsudku len tým, že obžalovaná E.B. týmto svojim konaním chcela získať dve štvrtiny domu E.S., do ktorého sa chcela nast'ahovať.

Práve naopak Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil existenciu takých okolností, ktoré by svedčili pre úmysel obžalovanej E.B. získať týmto činom aj majetkový prospech.

Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že obžalovaná E.B. udržiavala intímny vzťah s extramatrimoniálnym partnerom, ktorá nakoniec napriek jeho odmietaniu neprijala túto skutočnosť a prenasledovala ho s túžbou obnoviť vzťah, pričom za hlavného vinníka tohto vzťahového debaklu považovala matku vyvoleného objektu, teda poškodenú E.S. Satisfakciou za prežívanú domnelú ujmu, ktorú jej obeť spôsobila, malo byť zastrášovanie, týranie až jej smrť, a to podľa podmienok, ktoré obžalovaná E.B. stanovila, a ktorých realizáciou za finančnú odmenu poverila ňou najatých svedkov M.C. a M.B.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom k tomu dospel k záveru, že úmysel obžalovanej E.B. primárne smeroval k odstráneniu prekážky jej končiaceho intímneho vzťahu, teda k usmrteniu poškodenej E.S. a čisto teoreticky len sekundárne k získaniu majetkového prospechu. Navyše z hľadiska subjektívnej stránky treba zdôrazniť, že táto okolnosť (získanie majetkového prospechu)

podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby rovnako musí byť pokrytá úmyslom, či už priamym alebo nepriamym, čo sa však v posudzovanom prípade jednoznačne preukázať nepodarilo.

Treba ešte dodať, že získanie vlastníckeho podielu na nehnuteľnosti po prípadnej smrti poškodenej E.S., ktorý predstavoval iba 1/4, nebol reálne ani možný, keďže ako zákonní dedičia by v prvom rade aj pri neexistencii závetu prichádzali do úvahy jej synovia, a to R.O., ktorý už predtým vlastnil 2/4 a R.S., ktorý predtým vlastnil tiež 1/4 predmetnej nehnuteľnosti. Pritom bolo preukázané, že spoluvlastníčkou inej nehnuteľnosti (rodinného domu, v ktorom žila so svojim manželom a dcérou) bola aj obžalovaná E.B.

11. ROZHODNUTIE

Ak bolo vo veci vykonané konanie proti ušlému podľa § 358 a nasl. Trestného poriadku, hoci pre takéto konanie neboli splnené zákonné podmienky alebo napriek tomu, že súd o tom, že sa bude takto vo veci konať nerozhodol podľa § 360 Trestného poriadku a v dôsledku tohto procesného postupu bola obvinenému znemožnená účasť na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, je táto chyba dôvodom na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. a na vyslovenie výroku dovolacieho súdu, že bol porušený zákon v uvedených ustanoveniach.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. júna 2010, sp. zn. 1TdoV 1/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky citovaným rozsudkom päťčlenného senátu vyslovil, že rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2009, sp. zn. 3To 15/2007 a konaním, ktoré mu prechádzalo v časti, ktorá sa týka obvineného M.M., z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. bol porušený zákon v ustanovení § 302 ods. 1 a § 305 Tr. por. účinného do 1. januára 2006⁴, v neprospech obvineného M.M. Zrušil napadnutý rozsudok v časti, ktorá sa týka obvineného M.M. a zároveň zrušil aj rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2007, sp. zn. 7T 9/2003 v časti, ktorá sa týka obvineného M.M. Zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad. Krajskému súdu v Žiline prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2007, sp. zn. 7T 9/2003, bol obvinený M.M. (spoločne s F.M., M.P. a M.M) uznaný za vinného z trestného činu nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. (účinného do 31. augusta 2003) v podstate na tom skutkovom základe, že

spolu s ďalšími osobami ako členovia organizovanej skupiny napojenej na nelegálne prechody utečencov z Ázie do západnej Európy po predchádzajúcej dohode a rozdelení si úloh, 4. novembra 2002 na podnet M.P. na okraji mesta Ž. prevzal od doposiaľ nezistenej osoby skupinu 18 utečencov, ktorých na zapožičanom dodávkovom vozidle previezol do Č., kde toto odstaviť, o čom telefonicky informoval M.P.; tento následne s automobilom prišiel pre M.M. a odviezol ho domov, pričom utečencov nechali uzamknutých vo vnútri dodávkového vozidla až do rána 5. novembra 2002, kedy k nemu M.P. priviezol M.M., ktorý vozidlo s utečencami odviezol do obce R., kde ich odovzdal tam čakajúcemu F.M.; tento spoločne s jeho bratom M.M. utečencov nelegálne previedli za nepriaznivého počasia cez štátnu hranicu medzi Slovenskou republikou a Českou republikou mimo hraničného prechodu, pokračovali ďalej do vnútrozemia Českej republiky, pričom utečencov viedli lesnými cestami a chodníkmi celý deň a aj nasledujúcu noc. Počas pešieho presunu 6. novembra 2002 ráno na území Českej republiky v časti zvanej K. jedna zo žien v skupine utečencov pre zoslabnutie začala zaostávať, obidvaja bratia M. ju k ďalšiemu pohybu nútili násilím, neskôr ju ťahali za ruky a striedavo niesli na chrbte až do chaty v katastri obce B., kde na ich príchod podľa dohody už čakal M.P. Spomínanú ženu zo skupiny utečencov sa pokúsili oživovať, ale po zistení, že táto nejaví známky života, F.M. ju odniesol do lesa, kde jej telo zakryl vetvami. Príčinou smrti tejto ženy bol opuch mozgu pri podchladení organizmu v dôsledku jeho vystavenia nepriaznivým klimatickým

⁴ § 358 ods. 1 a § 360 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

podmienkam. Ďalších utečencov potom F.M. a M.M. na základe pokynov M.P. odviekli na ďalšie miesto, kde ich prevzal M.P. s neznámym mužom, ktorý bol vodičom motorového vozidla, do ktorého utečenci nastúpili a odviezli ich do vnútrozemia Českej republiky na neznáme miesto.

Za tento trestný čin krajský súd uložil obvinenému M.M. podľa § 171a ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 5,5 roka (päť a pol roka). Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny.

Na základe odvolania obvineného M.M. (a M.P.) Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a rozhodujúc vo veci zmysle § 259 ods. 3 Tr. por., uložil obvinenému M.M. podľa § 171a ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) roky v II. (druhej) nápravno-výchovnej skupine (§ 39a ods. 3 Tr. zák.).

Rozsudok odvolacieho súdu bol obvinenému M.M. doručený 11. augusta 2009 a jeho obhajcovi JUDr. J.P., 6. augusta 2009.

Krajský súd v Žiline predložil 22. januára 2010 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal obvinený M.M. na krajskom súde dňa 14. decembra 2009, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2009, sp. zn. 3To 15/2007, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Domáhal sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako dovolací súd, vyslovil, že týmto rozsudkom a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanovení § 358 Tr. por. (zák. č. 300/2005 Z. z. - pozn. NS SR) v neprospech obvineného M.M. Svoju sťažnosť odôvodnil tým, že Krajský súd v Žiline ani Najvyšší súd Slovenskej republiky nedostatočne skúmali, či v prípade obvineného M.M. sú splnené zákonné podmienky na konanie proti ušlému. Súdny takto konali iba na základe opakovane nevyzdvihnutých predvolaní obvineným a na základe jedného hlásenia príslušníkov OO PZ v T., že sa im nepodarilo obvineného ani jeho rodinných príslušníkov zastihnúť doma, bez toho, aby zisťovali, kde sa obvinený zdržiava. Zo správy Obecného úradu O. vyplýva, že nielen rodičia obvineného, ale aj ďalších šesť osôb, vrátane obvineného sa na adrese O. č. X. nepretržite zdržiavalo a aj neustále zdržiava.

Na to, aby mohlo byť vedené konanie proti ušlému sa vyžaduje úmysel obvineného vyhýbať sa trestnému konaniu. V prípade obvineného nemožno hovoriť o skrývaní, pretože odsúdený sa nesnažil skrývaním zabrániť svojmu zaisteniu pre účely trestného konania. Súd si v konaní taktiež nespĺnil základnú povinnosť náležite zistiť, či sú splnené všetky podmienky konania proti ušlému a nehovoriac o povinnosti počas celého konania skúmať, či podmienky takéhoto konania už neodpadli. (V tejto súvislosti citoval niekoľko rozhodnutí súdov Českej republiky a jeden nález Ústavného súdu Českej republiky).

Preto uplatnil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. z dôvodu, že na Krajskom súde v Žiline ako súde prvého stupňa sa s obvineným konalo ako s ušlým, aj keď na takéto konanie neboli splnené zákonné predpoklady a toto pochybenie sa nenapravilo ani na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ako súde odvolacom.

Z týchto dôvodov v dovolaní navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vyššie uvedené porušenie zákona a podľa § 368 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutia vo výroku o treste, pričom zároveň navrhol, aby dovolací súd podľa § 380 ods. 4 Tr. por. rozhodol o odložení výkonu trestu odňatia slobody obvineného až do nového rozhodnutia.

Ďalej navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Žiline, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu obvineného M.M. sa v zmysle § 376 Tr. por. vyjadril Krajský prokurátor v Žiline. Poukázal na to, že obvinený vedel, že je trestne stíhaný pre závažný trestný čin, pre ktorý mu hrozil ako členovi organizovanej skupiny vysoký trest a trestnému konaniu sa vyhýbal. Napriek opakovaným predvolaniam Krajským súdom v Žiline sa na hlavné pojednávanie opakovane nedostavoval, načo predseda senátu vydal opatrenie, že sa proti M.M. koná ako proti ušlému. V dovolaní citované judikáty a nálezy orgánov cudzieho štátu - Českej republiky na ktoré poukazuje advokát, neupravujú postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov na území Slovenskej republiky a tieto sú viazané iba platným Trestným poriadkom Slovenskej republiky alebo platnými dohovormi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, resp. rozhodnutiami Európskeho súdneho dvora. Vo veci objektívne existovali konkrétne skutkové okolnosti svedčiace o tom, že obvinený sa trestnému stíhaniu v konaní pred súdom vyhýbal, a preto boli splnené všetky zákonné podmienky konania proti ušlému.

Predseda senátu dovolacieho súdu v zmysle § 378 Tr. por. dovolanie a predložené spisy predbežne preskúmal a v zmysle § 381 Tr. por. nariadil vo veci neverejné zasadnutie na deň 25. mája 2010. Na neverejnom zasadnutí senát na základe predloženého spisového materiálu a po preskúmaní obsahu dovolania obvineného zistil, že dovolanie bolo podané oprávneným subjektom (§ 369 ods. 1 Tr. por.) a v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por., pričom dospel k názoru, že je daný dôvod dovolania uvedený v jeho návrhu, a preto je potrebné vo veci v zmysle § 383 Tr. por. nariadiť verejné zasadnutie.

Na verejnom zasadnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal v zmysle § 384 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, so zameraním na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., ktorý je uvedený v dovolaní, a tak zistil, že zákon bol porušený v neprospech obvineného M.M.

Pri plnení tejto prieskumnej povinnosti zistil, že argumentácia uvedená v dovolaní má svoje opodstatnenie.

Obvinený bol trestne stíhaný vo veci F.M. a spol. (štyria obvinení), pre trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006. Obžaloba v tejto veci bola podaná na krajskom súde 30. decembra 2003. Krajský súd do vyhlásenia prvého odsudzujúceho rozsudku (8. februára 2005) vykonal vo veci päťkrát hlavné pojednávanie. Týchto pojednávaní sa obvinený M.M. vždy zúčastnil, vrátane pojednávania na ktorom bol vyhlásený rozsudok, i keď na pojednávanie určené na 6. decembra – 7. decembra 2004 mu bolo predvolanie doručované prostredníctvom Policajného zboru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 2. februára 2006, sp. zn. 4To 90/2005, zrušil prvý odsudzujúci rozsudok krajského súdu z 8. februára 2005 v celom rozsahu a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Obvinený M.M. poštovou zásielku s týmto uznesením prevzal 27. februára 2006.

Vzhľadom na to, že obvinený M.M. následne neprebral ani na základe dvojnásobnej výzvy súdnu zásielku na pošte, obrátil sa predseda senátu krajského súdu listom z 12. apríla 2006 na riaditeľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Č. so žiadosťou o doručenie tejto zásielky (uznesenia o pribratí znalca) obvinenému M.M.

Riaditeľ OO PZ v T. listom z 28. apríla 2006, krajskému súdu oznámil, že uvedenú zásielku obvinenému M.M. nemohli doručiť, lebo ho (ani žiadneho z jeho príbuzných) nezastihli v mieste jeho

trvalého bydliska. Ďalej v liste oznámil, že jeho suseda uviedla, že sa v mieste trvalého bydliska nezdržiava niekoľko mesiacov. Od bývalého zamestnávateľa (J.Š.) zistili, že obvinený u neho skončil pracovný pomer vo februári 2006 a zostal pracovať naďalej v P. v Českej republike. Jeho adresu – zamestnávateľa alebo bydliska – nepozná.

Následne predseda senátu určil vo veci termín hlavného pojednávania na 26. júna až 27. júna 2006, pričom pod bodom 1) tejto úpravy uviedol: „vo veci obžalovaného M.M. bude vykonané konanie proti ušlému“. Pod bodom 3/ tejto úpravy túto vetu citoval znovu s dodatkom „...oznám obv. spôsobom na vývesnej tabuli“. Týmto spôsobom pokračoval v úpravách pred termínom ďalších šiestich pojednávanií, až do 30. januára 2007, kedy vo veci znovu vyhlásil odsudzujúci rozsudok. (Obvineného M.M. naďalej zastupoval obhajca JUDr. J.P.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, akceptoval tento stav, keď v úradnom zázname predsedu senátu z 9. apríla 2009 konštatuje, že „V tomto režime pokračuje aj Najvyšší súd v konaní o odvolaní“. Obvinený M.M., ale prevzal predvolanie na verejné zasadnutie Najvyššieho súdu určené na 27. mája 2009, hoci sa naň nedostavil. Na verejnom zasadnutí, potom, čo sa zistilo, že obvinený prevzal predvolanie na verejné zasadnutie, ako aj potom, ako jeho obhajca predložil potvrdenia troch zamestnávateľov o tom, že bol u nich zamestnaný s krátkymi prestávkami od 1. júna 2005 do 31. decembra 2008 zrušil „opatrenie na základe ktorého sa proti obžalovanému M.M. vykonáva konanie ako proti ušlému“.

Také opatrenie krajského súdu ale v spise založené nie je. Úprava pre kanceláriu že „vo veci obžalovaného M.M. bude vykonané konanie proti ušlému“ v žiadnom prípade také opatrenie nenahrádza.

Uvedený postup súdov oboch stupňov nie je v súlade so zákonom.

V predmetnej veci bola obžaloba podaná pred účinnosťou Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z (1. januára 2006), preto súdy správne postupovali, ak konali podľa doterajších predpisov (§ 566 ods. 4 Tr. por.).

Konanie proti ušlému upravujú ustanovenia § 302 – 306 Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

V zmysle § 302 ods. 1 Tr. por. konanie podľa ustanovení tohto oddielu (ide o druhý oddiel – pozn. NS) možno vykonať proti tomu, kto sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.

Podľa § 305 Tr. por. konanie pred súdom sa vykonáva podľa ustanovení tohto oddielu na návrh prokurátora, ktorý môže podať už v obžalobe, alebo i bez takého návrhu na základe opatrenia predsedu senátu.

Z formálneho hľadiska preto zákon vyžaduje, aby súd o tejto – mimoriadnej – forme konania rozhodol. V prípade, ak návrh na také konanie podá prokurátor, rozhodne o návrhu súd uznesením na neverejnom zasadnutí alebo na hlavnom pojednávaní (§ 119 ods. 1, § 134 Tr. por.), proti ktorému nie je sťažnosť prípustná. Pokiaľ súd zistí podmienky na konanie proti ušlému v priebehu hlavného pojednávania, musí tiež o takom konaní rozhodnúť. Predseda senátu vydá ako formu rozhodnutia opatrenie.

V prejednávanej veci, ako už bolo uvedené, sa tak nestalo. Konštatovanie, uvedené v úprave, ktorou predseda senátu určuje termín hlavného pojednávania, že: „vo veci obžalovaného M.M. bude vykonané konanie proti ušlému“, nie je opatrením v zmysle požadovaného rozhodnutia.

Z materiálneho hľadiska bolo ale potrebné preukázať, že sa obvinený vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.

Páchateľ sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine najmä vtedy, ak opustí územie republiky, prípadne sa zdržuje v cudzine v tomto úmysle. Len samý pobyt v cudzine ale nie je dôvodom na konanie proti ušlému, ak sa uvedený motív obvineného nepreukáže. Konanie proti ušlému bude namieste vtedy, ak nie je známe, kde sa obvinený v cudzine zdržuje.

Ako vyplýva z vyššie citovanej správy riaditeľa OO PZ v T., od bývalého zamestnávateľa (J.Š.) zistili, že obvinený u neho skončil pracovný pomer vo februári 2006 (vykonávali stavebné práce v Českej republike) a zostal pracovať naďalej v P. v Českej republike. Túto správu z 28. apríla 2006 mal predseda senátu k dispozícii pred určením termínu hlavného pojednávania a 26. júna – 27. júna 2006.

Jeho povinnosťou preto bolo postupovať podľa Zmluvy o právnej pomoci medzi Slovenskou republikou a Českou republikou (uverejnená pod č. 193/1993 Z. z.), a to najmä podľa článkov 6, 27 a 28 ods. 2. Vyplýva z nich, že zmluvné strany si poskytujú právnu pomoc najmä pri doručovaní listín, zisťovaní adries atď. Justičné orgány sa pri poskytovaní právnej pomoci stýkajú navzájom priamo.

Predseda senátu sa mal preto v zmysle uvedených ustanovení obrátiť priamo na príslušné orgány Českej republiky pri zisťovaní pobytu obvineného M.M., ktorý sa zjavne nevyhýbal trestnému konaniu pobytom v cudzine, lebo tam dlhší čas pracoval. Pokiaľ takto súd nepostupoval porušil zákon. Konanie proti ušlému, ktoré do značnej miery obmedzuje princípy spravodlivého procesu musí byť vykonané iba na základe ústavnej zásady vyslovenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a nielen preto, aby vec bola urýchlene skončená (porovnaj aj č. 21/2010 Zb. rozh. trest.).

Možno preto uzavrieť, že ak bolo vo veci vykonané konanie proti ušlému podľa § 302 a nasl. Tr. por., hoci preň neboli splnené zákonné podmienky alebo napriek tomu, že súd o tom, že sa bude takto vo veci konať, nerozhodol podľa § 305 Tr. por., a v dôsledku tohto procesného postupu bola obvinenému znemožnená účasť na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, je táto chyba dôvodom na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

Ak za týchto okolností Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, postupoval podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 a § 259 ods. 3 Tr. por. porušil tým zákon, lebo jeho povinnosťou bolo pri dôslednom dodržaní revízneho princípu uvedeného v § 254 ods. 1 a ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok z uvedeného dôvodu zrušiť v celom rozsahu pokiaľ sa týka obvineného M.M., a krajskému súdu prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu pojednal a rozhodol.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky – ako súd dovolací - na základe § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvineného M.M. V dôsledku toho podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil právoplatný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho, z 27. mája 2009, sp. zn. 3To 15/2007, v časti dotýkajúcej sa obvineného M.M., ako aj rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2007, sp. zn. 7T 9/2003, v časti ktorá sa týka obvineného M.M. Súčasne zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Krajskému súdu v Žiline prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Mohol tak urobiť, lebo rozhodoval o dovolaní v prospech obvineného, ktoré bolo podané v lehote uvedenej v § 370 ods. 2 Tr. por.

Úlohou Krajského súdu v Žiline v novom konaní bude vykonať nové hlavné pojednávanie vo vzťahu k obvinenému M.M., pri dodržaní všetkých základných zásad trestného konania, najmä zásady verejnosti, priamosti, bezprostrednosti a ústnosti tak, ako vyplývajú z článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajský súd je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil. Vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutia boli zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech (§ 391 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).

12. R O Z H O D N U T I E

I. Ak sudca pre prípravné konanie alebo senát nadriadeného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie o predĺžení lehoty väzby zistí podmienky pre pozitívnu aplikáciu § 76 ods. 3 Tr. por., zohľadní pri určení lehoty predĺženia väzby spätne počítanú lehotu na podanie obžaloby, prípadne opätovného návrhu na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 2 alebo 4 Tr. por. tak, aby bola eliminovaná obava zo zmarenia alebo podstatného sťaženia účelu trestného konania, ktorá je jedným z nevyhnutných podkladov takéhoto rozhodnutia. Celkový rozsah na tento účel nevyhnutného času (§ 76 ods. 1 Tr. por.) je potrebné určiť vždy podľa okolností prípadu. Predĺženie lehoty väzby je však ex lege obmedzené na 7 mesiacov (§ 76 ods. 3 Tr. por.) a súčasne aj maximálnou dĺžkou lehoty väzby v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 7 písm. b/ a písm. c/ Trestného poriadku.

II. Pri spätnom počítaní lehoty dvadsať pracovných dní v zmysle § 76 ods. 2 Tr. por. je okolnosťou podľa § 63 ods. 3 Tr. por. až deň nasledujúci po poslednom dni lehoty, na ktorú bola väzba obvineného dotknutým rozhodnutím predĺžená.⁵

III. Nezodpovedá správne použitiu § 76 ods. 3 Tr. por. v kontexte aj ďalších súvisiacich ustanovení, ak sa rozhodne o predĺžení lehoty väzby v prípravnom konaní pri konštatovaní splnenia prísnych a kumulovaných podmienok tohto ustanovenia, ale zároveň sa však určí neprímerane krátka lehota predĺženej väzby, ktorá prakticky (alebo výlučne) predznamená prepustenie obvineného z väzby na slobodu po jej uplynutí.

IV. Nie je v súlade s ustanovením § 371 ods. 2 Trestného poriadku a procesnou podstatou inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku bezúčelný postup dovolateľa, pri ktorom navrhuje v podanom dovolaní vysloviť porušenie zákona v neprospech obvineného, ak by pozitívne rozhodnutie dovolacieho súdu o tomto návrhu nemohlo splniť účel nápravy, ku ktorému dovolanie obsahovo smeruje. Takéto dovolanie, aj keď by inak bolo dôvodné, dovolací súd odmietne podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku per analogiam.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. januára 2011, sp. zn. 2Tdo 51/2010).

Citovaným uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. per analogiam dovolanie ministerky spravodlivosti proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 25. novembra 2010, sp. zn. 5Tpo 33/2010, odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej len krajský súd) rozhodol o sťažnostiach obvinených R.N., JUDr. D. a generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor) proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Nitra (ďalej len sudca pre prípravné konanie) z 12. novembra 2010, sp. zn. 3To 139/2010 takto:

I. Podľa § 194 odsek 1 písmeno a/, odsek 2 Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie vo výroku pod bodom I. a vo výroku pod bodom III. zrušuje.

⁵ Porovnaj R.č. 9/1996 Zbierky rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky.

Podľa § 76 odsek 3 Trestného poriadku sa lehota trvania väzby v prípravnom konaní u obvineného R.N., toho času v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici a lehota trvania väzby u obvinenej JUDr. K.D., toho času v Ústave na výkon väzby v Prešove predlžuje do 4. januára 2011.

II. Podľa § 193 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku sa sťažnosť obvineného R.N. proti výroku pod bodom II. zamieta.

III. Podľa § 193 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku sa sťažnosť prokurátora zamieta.

Sudca pre prípravné konanie rozhodol uznesením preskúmaným krajským súdom o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby u obvinených N. a JUDr. D. a o návrhu na prepustenie z väzby obvineného N. takto:

I. Podľa § 76 odsek 3 Trestného poriadku a podľa § 72 odsek 1 písmeno d/ Trestného poriadku sa u obvineného R.N., t.č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici, predlžuje lehota trvania väzby prípravného konania do 4. februára 2011.

Podľa § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku u obvineného naďalej trvajú dôvody väzby.

II. Podľa § 79 odsek 3 Trestného poriadku sa návrh obhajcu obvineného R.N., t.č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici, na prepustenie z väzby na slobodu, z a m i e t a pretože naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku.

III. Podľa § 76 odsek 3 Trestného poriadku a podľa § 72 odsek 1 písmeno d/ Trestného poriadku sa u obvinenej JUDr. K.D., t.č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby v Prešove, predlžuje lehota trvania väzby prípravného konania do 4. februára 2011.

Proti uzneseniu krajského súdu na podnet generálneho prokurátora Slovenskej republiky podala dovolanie ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len ministerka spravodlivosti alebo dovolateľ) podaním z 10. decembra 2010, a to s vymedzením dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 2 Tr. por. v tom zmysle, že týmto uznesením bol porušený zákon v ustanovení 76 ods. 1, ods. 3 Tr. poriadku v prospech obvinených, a to v časti súdneho rozhodnutia, ktorým bolo podľa § 194 ods. 1 písm. a/, ods. 2 Tr. poriadku napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3Tp 139/10, vo výroku pod bodom I. a III. zrušené a lehota trvania väzby bola u obvinených R.N. a JUDr. K.D. v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 3 Tr. poriadku predĺžená do 4. januára 2011 (výrok označený pod bodom I.).

V dôvodoch dovolania rekapituluje priebeh konania, cituje ustanovenia § 76 ods. 1, ods. 3, ods. 6 písm. b/ Tr. por. a ďalej vecne dôvodí a navrhuje:

Senát krajského súdu sa pri posudzovaní splnenia zákonných podmienok uvedených v citovanom ustanovení § 76 odsek 1, odsek 3 Trestného poriadku, dôsledne nevysporiadal so všetkými rozhodnými skutočnosťami podmieňujúcimi zákonné rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby obvinených R.N. a JUDr. K.D.

Je potrebné zdôrazniť, že vyšetrovateľ Policajného zboru vykonával procesné úkony počas celého prípravného konania zákonným spôsobom, prednostne a urýchlene, teda v súlade s dikciou § 2 odsek 6, druhej vety Trestného poriadku.

Napriek takémuto postupu vyšetrovateľa Policajného zboru, nebolo možné pre objektívnu obtiažnosť trestnej veci, skončiť vyšetrovanie v lehote trvania väzby u obvineného R.N. do 4. decembra 2010 a u obvinenej JUDr. K.D. do 5. decembra 2010.

Vo vyšetrovaní, vo fáze dokazovania, je nevyhnutné zaobstarať znalecký posudok od znalcov z odboru zdravotníctva a farmácie – odvetvia psychiatrie, vyšetrovanie duševného stavu obvinenej JUDr. K.D., znalecký posudok od znalca z odboru psychológie – odvetvia klinickej psychológie detí a klinickej psychológie dospelých (znalecký posudok je len v štádiu prípravy – ide o znalecký posudok obstaraný obvinenou JUDr. K.D.) a vykonať obligatórne procesné úkony podľa § 208 odsek 1, odsek 2, § 209 odsek 1 Trestného poriadku a predložiť vyšetrovací spis prokurátorovi odboru osobitného určenia.

Prokurátor odboru osobitného určenia bude povinný, po doručení vyšetrovacieho spisu v rozsahu najmenej 1571 strán, tento preštudovať a následne podať na obvinených R.N., J.M. ml., M.T., JUDr. K.D., M.M., J.M., st., P.O., a JUDr. P.M. obžalobu príslušnému súdu alebo iným spôsobom meritorne rozhodnúť.

Realizácia konkretizovaných procesných úkonov v prípravnom konaní vyšetrovateľom Policajného zboru a prokurátorom odboru osobitného určenia si vyžaduje určité, primerané časové obdobie, ktoré zodpovedá kritériám nevyhnutného času trvania väzby obvinených R.N. a JUDr. K.D. podľa § 76 odsek 1 Trestného poriadku a zároveň maximálnemu limitu upravenému v citovanom ustanovení § 76 odsek 7 písmeno b/ Trestného poriadku.

Senát krajského súdu svojim rozhodnutím nesprávne vyhodnotil podmienky pre predĺženie lehoty väzby, keď podcenil rozsah vyšetrovacieho spisu, počet skutkov tvoriacich predmet trestného stíhania, počet stíhaných osôb, rozsah dokazovania a nevyhnutných procesných úkonov, a taktiež zabránil (neoznámením výsledku rozhodovacieho procesu uskutočneného na neverejnom zasadnutí konanom 25. novembra 2010 prokurátorovi odboru osobitného určenia napríklad telefonicky alebo neoznámením rovnopisu rozhodnutia prokurátorovi jeho doručením, bez meškania, napríklad aj telefaxom) prokurátorovi odboru osobitného určenia podať ďalší návrh podľa § 76 ods. 4 Trestného poriadku na predĺženie lehoty trvania väzby obvinených R.N. a JUDr. K.D. v prípravnom konaní (posledným dňom lehoty 20-ich pracovných dní na podanie takého návrhu bol 3. december 2010).

Na skutočnosť, že prípravné konanie v predmetnej trestnej veci nebolo doposiaľ skončené, majú zásadný vplyv najmä obštrukcie obvinených a ich obhajcov, predovšetkým zjavne účelové využívanie procesných inštitútov zo strany obhajcov (napr. zo spisu zrejme podávania námietok zaujatosti alebo predlžovanie lehoty na doručovanie písomností). Obvinená JUDr. K.D. sa taktiež odmietla zúčastniť vyšetrovania duševného stavu z dôvodu, že nebolo rozhodnuté o jej sťažnosti proti rozhodnutiu o príbratí znalcov a súčasne navrhla vykonať vyšetrovanie iným znalcom. Nemožnosť vykonať znalecké úkony preukazujú aj vyjadrenia v listoch znalcov z 3. decembra 2010 a 25. novembra 2010. Psychologické vyšetrovanie obvinenej na jej žiadosť je okrem iného jedným z úkonov, ktoré orgány prípravného konania budú musieť vykonať v ďalšom priebehu vyšetrovania.

Vyššie uvedené skutočnosti dostatočne preukazujú obtiažnosť veci, ako aj existenciu závažných dôvodov pre ktoré trestné stíhanie nebolo možné doposiaľ skončiť. Taktiež je zrejme a nepochybné, že reálne hrozí, že v prípade prepustenia obvinených z väzby na slobodu bude zmarené alebo prinajmenšom podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Z uvedeného teda vyplýva, že napádaným súdnym rozhodnutím bol porušený zákon a to v ustanovení § 76 ods. 1, 3 Tr. poriadku a sú dané dôvody dovolania podľa 371 ods. 2 Tr. poriadku.

Podľa § 371 ods. 2 Tr. poriadku Ministerka spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v odseku 1, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Lehota na podanie dovolania podľa § 370 ods. 1 Tr. por. uplynie 3. marca 2011.

Ministerka spravodlivosti preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky

1) podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Tpo 33/2010, z 25. novembra 2010 bol porušený zákon v ustanovení § 76 ods. 1, ods. 3 Tr. poriadku v prospech obvineného, a to v časti súdneho rozhodnutia, ktorým bolo podľa § 194 ods. 1 písm. a/, ods. 2 Tr. poriadku napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3Tp 139/10, sp. zn. 5T 11/05, vo výroku pod bodom I. a III. zrušené a lehota trvania väzby bola u obvinených R.N. a JUDr. K.D. v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 3 Tr. poriadku predĺžená do 4. januára 2011 (výrok označený pod bodom I).

2) podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil v časti súdneho rozhodnutia, ktorým bolo podľa § 194 ods. 1 písm. a/, ods. 2 Tr. poriadku napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3Tp 139/10, sp. zn. 5T 11/05, vo výroku pod bodom I. a III. zrušené a lehota trvania väzby bola u obvinených R.N. a JUDr. K.D. v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 3 Tr. poriadku predĺžená do 4. januára 2011 (výrok označený pod bodom I.).

K dovolaniu sa vyjadrili osobným podaním obvinený N. a prostredníctvom obhajcov obaja obvinení. Obsahovo napádajú podané dovolanie i samotné ich vzatie do väzby a jej pretrvávanie, a to z rôznych formálnych i materiálnych dôvodov, ktoré nie je vzhľadom na podklady a výsledok tohto rozhodnutia dovolacieho súdu potrebné bližšie rozoberať.

Výnimkou je záver vyjadrenia, podaného obvinenou JUDr. D. k dovolaniu prostredníctvom obhajcu, kde namieta právny podklad trvania jej väzby po 5. decembri 2010 v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej najvyšší súd) ako dovolací súd podľa § 377 Tr. por. pri predbežnom prieskume podľa § 378 Tr. por. zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné (§ 371 ods. 2 Tr. por.), bolo podané včas a na zákonom ustanovenom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), je z neho zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa rozhodnutiu i konaniu mu predchádzajúcim vytykajú a je v ňom uvedený právny dôvod dovolania (§ 374 ods. 1 a 2 Tr. por.).

Vzhľadom na osobu dovolateľa a procesný charakter rozhodnutia nie sú aktuálne podmienky podľa § 372 a § 373 Tr. por.

Najvyšší súd však už pri predbežnom prieskume zistil, že dovolaniu nie je možné vyhovieť, preto vec neprerokoval na verejnom (§ 384 ods. 1 Tr. por.), ale na neverejnom zasadnutí (§ 381 Tr. por.) a takto dospel k rozhodnutiu, ktoré je obsahom výroku tohto uznesenia.

Pokiaľ ide o priebeh konania, zodpovedá údajom uvedeným v dôvodoch dovolania (až na ďalej uvedenú výnimku dátumu uplynutia lehoty na podanie obžaloby alebo opätovného návrhu na predĺženie lehoty väzby podľa § 76 ods.2, resp. 4 Tr. por.). Vo faktografii rekapitulácie priebehu konania je len potrebné doplniť predĺženie základnej lehoty väzby obvinenému N. uznesením sudcu

pre prípravné konanie Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3Tp 104/2010, zo 6. augusta 2010 do 4. decembra 2010.

V nadväznosti na to najvyšší súd konštatuje, že aj napriek odmietnutiu dovolania (s ďalej uvedených dôvodov) nie je možné postup krajského súdu odobriť.

Došlo totiž k situácii, v ktorej bolo prokurátorovi z hľadiska návrhu na predĺženie lehoty väzby (teda na obdobie po 4. decembri 2010 u obv. N., resp. po 5. decembri 2010 u obv. JUDr. D.) vyhovené, čo znamená, že sudca pre prípravné konanie i nadriadený súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti jeho uzneseniu zistili podmienky pre takéto rozhodnutie. Tie zahŕňajú dôvodnosť podozrenia zo spáchania činu, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, danosť príslušných väzobných dôvodov, konštatovanie nemožnosti prípravné konanie v doterajšej lehote väzby pre obtiažnosť vecí alebo z iných závažných dôvodov skončiť, ako aj konštatovanie hrozby zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania prepustením obvineného na slobodu.

Z hľadiska ďalších podmienok trvania väzby to teda implicitne zahŕňa i nezistenie neprípustnej nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní – návrh prokurátora by inak musel byť zamietnutý.

Zároveň však bolo rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie sťažnostným súdom zmenené tak, že väzba bola predĺžená oproti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie len o jeden mesiac, resp. u oboch obvinených do 4. januára 2011, pričom uznesenie krajského súdu z 25. novembra 2010 bolo prokurátorovi doručené 3. decembra 2010 (naposledy uvedené vyplýva z podnetu prokurátora na podanie dovolania).

Nemožno však súhlasiť s tézou vyjadrenou v dovolaní, že senát krajského súdu zabránil prokurátorovi neoznámením mu výsledku rozhodovacieho procesu na neverejnom zasadnutí, napr. telefonicky, reagovať podaním opätovného návrhu. Nebolo to povinnosťou súdu, pričom o termín neverejného zasadnutia a jeho výsledok sa mohol zaujímať sám prokurátor (návrh na predĺženie lehoty trvania väzby mohol byť na ňom aj zamietnutý a obvinených by bolo potrebné najneskôr v posledný deň predchádzajúcej lehoty väzby prepustiť na slobodu).

Je potrebné tiež podotknúť, že na rozdiel od tvrdenia dovolateľa posledným dňom lehoty dvadsať pracovných dní v zmysle § 76 ods. 2 Tr. por. bol 7. december 2010, návrh teda musel byť podaný najneskôr (až) v pondelok 6. decembra 2010. Pri spätnom počítaní tejto lehoty je totiž okolnosťou podľa § 63 ods.3 Tr. por. až moment, v ktorom je lehota väzby už uplynutá (skončená) a k tomuto momentu dochádza až v časovom rámci dňa, nasledujúceho po poslednom dni lehoty, na ktorú bola väzba dotknutým rozhodnutím predĺžená (k tomu pozri aj R 9/1996 Zbierky rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky).

Aj bez ohľadu na uvedené však platí, že prokurátor nemohol už reálne dodržať lehotu na podanie obžaloby podľa § 76 ods. 2 Tr. por., prípadne lehotu na podanie opätovného návrhu na predĺženie lehoty väzby (v závislosti od eventuálne novonastalých skutočností) podľa tohto ustanovenia, aj keď uznesenie krajského súdu konštatuje dôvodnosť prejednávaneho návrhu v jeho základe, ktorým je zákonná potreba ďalšieho väzobného stíhania (iná by bola situácia pri zamietnutí tohto návrhu a tomu zodpovedajúcim nepredĺžením lehoty väzby).

Reálna nemožnosť orgánov činných v trestnom konaní procesne reagovať tak, ako je uvedené vyššie, je pritom daná aj v prípade nevykonania ďalšieho znaleckého dokazovania súvisiaceho s posudzovaním duševného stavu, teda aj pre prípad vykonania len úkonu súvisiaceho s preštudovaním

vyšetrovacieho spisu podľa § 208 ods. 1 Tr. por. a v nadväznosti na to pokiaľ ide o postup spojený s meritórnym rozhodnutím policajta alebo prokurátora v zmysle § 209 ods. 1 resp. § 234 Tr. por.

Zákon je potrebné v dotknutých ustanoveniach interpretovať nasledovne:

Ak sudca pre prípravné konanie alebo senát nadriadeného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie o predĺžení lehoty väzby zistí podmienky pre pozitívnu aplikáciu § 76 ods. 3 Tr. por., zohľadní pri určení lehoty predĺženia väzby spätne počítanú lehotu na podanie obžaloby, prípadne opätovného návrhu na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 2 alebo 4 Tr. por. tak, aby bola eliminovaná obava zo zmarenia alebo podstatného sťaženia účelu trestného konania, ktorá je jedným z nevyhnutných podkladov takéhoto rozhodnutia. Celkový rozsah na tento účel nevyhnutného času (§76 ods. 1 Tr. por.) je potrebné určiť vždy podľa okolností prípadu, predĺženie lehoty väzby je však ex lege obmedzené na 7 mesiacov v zmysle § 76 ods. 3 Tr. por. a súčasne aj maximálnou dĺžkou lehoty väzby v prípravnom konaní podľa odseku 7 písm. b/ a c/ tohto ustanovenia.

Postup krajského súdu uvedeným požiadavkám nezodpovedá a vyvoláva právne a faktické účinky, ktorým malo pozitívne rozhodnutie o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby zabrániť. Nezodpovedá v takejto situácii správne použitiu § 76 ods. 3 Tr. por. v kontexte aj ďalších dotknutých ustanovení, ak sa rozhodne o predĺžení lehoty väzby v prípravnom konaní pri konštatovaní splnenia prísnych a kumulovaných podmienok tohto ustanovenia, zároveň sa však určí neprimerane krátka lehota predĺženej väzby, ktorá prakticky (alebo výlučne) bez opačnej alternatívy (vzhlľadom aj na dátum doručenia rozhodnutia prokurátorovi) predznamená prepustenie obvineného (obvinených) z väzby na slobodu po jej uplynutí.

Dĺžka lehôt a lehôt predĺženia väzby podľa § 76 ods. 2 až 4 a 7 Tr. por. a zároveň úprava predstihu pri podávaní obžaloby alebo návrhu na predĺženie lehoty väzby podľa ods. 2 alebo 4 tohto ustanovenia má umožniť súdu vždy rozhodnúť o väzbe v súlade s ústavnými kritériami (Čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky) do uplynutia základnej lehoty väzby alebo lehoty, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní predĺžená. Lehotu predĺženia väzby v reakcii na návrh prokurátora ponecháva zákon sudcovi pre prípravné konanie a jej len maximálne obmedzenie je otázkou periodickej súdnej kontroly väzby už v prípravnom konaní, čo sa taktiež týka uvedených ústavných aspektov. Je však z hľadiska kritérií § 76 ods. 3 Tr. por. obsahovo kontroverzné na jednej strane konštatovať pretrvávajúcu potrebu väzobného stíhania a zároveň väzbu skôr popísaným spôsobom v krátkom časovom horizonte ukončiť (k čomu dôjde v takejto situácii prepustením obvineného na slobodu prokurátorom podľa § 76 ods. 2 alebo 4 Tr. por. a v prípade podania obžaloby alebo opätovného návrhu na predĺženie lehoty väzby do uplynutia lehoty, ktorá sa predĺžila, písomným príkazom predsedu senátu alebo sudcu pre prípravné konanie podľa § 76 ods. 5 Tr. por.).

Inými slovami povedané, rozhodnutie o predĺžení lehoty väzby v prípravnom konaní nie je rozhodnutím o prepustení z väzby na slobodu, aj keď nie okamžitom.

Z hľadiska rozhodnutia o dovolaní však z vyššie uvedeného vyplýva nasledovné:

Aj keď by pozitívne rozhodnutie o dovolaní, podanom v neprospech obvinených, nebolo porušením zákazu reformácie „in peius“ v zmysle § 385 ods. 2 Tr. por., nie je právne a vecne podložené rozhodnúť o porušení zákona v prospech týchto osôb a vyvolať tak pritom ich okamžité prepustenie na slobodu v zmysle § 76 ods. 3 (veta prvá, časť za bodkočiarkou) Tr. por. (teda ešte pred uplynutím lehoty, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní napadnutým rozhodnutím predĺžená). Takýto postup by bol nevyhnutne spojený so zrušením napadnutého rozhodnutia, nakoľko v popísanej procesnej situácii by aktuálne nastal efekt nerozhodnutia o sťažnosti proti rozhodnutiu o predĺžení

lehoty väzby do uplynutia lehoty, ktorá sa mala predĺžiť (teda do 4., resp. 5. decembra 2010) a tento účinok nie je možné časovo spätne reparaovať. Negatívny účinok nesprávneho použitia zákona by sa teda nenapravil, ale ešte prehĺbil.

Podrobnejšie rozvedené, dôsledkom zrušenia napadnutého rozhodnutia, resp. jeho časti (výrok pod bodom I.) postupom dovolacieho súdu podľa § 386 ods. 2 Tr. por. by musel byť aj súčasný, vo výroku toho istého rozsudku najvyšším súdom krajskému súdu v zmysle § 388 ods. 1 Tr. por. daný príkaz, aby opätovne rozhodol o sťažnostiach oboch obvinených proti výrokom pod bodmi I. a III. rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie. To by však zároveň vyvolalo povinnosť predsedu senátu krajského súdu vydať príkaz, právne identifikovaný vyššie (§ 76 ods. 3 Tr. por.), ktorým by obvinených prepustil z väzby na slobodu.

Ďalšia väzba tu vždy musí byť (rovnako ako po podaní obžaloby) v zmysle § 76 ods. 3 Tr. por.) podporená pozitívnym právoplatným rozhodnutím súdu (sudcu pre prípravné konanie), teda vrátane rozhodnutia o eventuálne proti nemu podanej sťažnosti, ku ktorému musí dôjsť najneskôr do uplynutia predchádzajúcej, skorším rozhodnutím časovo vymedzenej lehoty väzby, čím je daná jej nielen zákonná, ale aj ústavná (ide o vyššie uvedené ústavné ustanovenie) konformnosť. Takéto rozhodnutie nie je možné vydať s účinkami „ex tunc“ a tým z hľadiska trvania väzby po uplynutí lehoty jej predchádzajúceho základného plynutia, resp. predĺženia odstrániť, resp. konvalidovať nespĺnenie zákonných podmienok predĺženia, resp. ďalšieho predĺženia lehoty väzby, ktoré zákon sankcionuje v neprospech štátu a v prospech obvineného, a to jeho prepustením na slobodu. Práve uplatnenie tejto sankcie je primárne, bez ohľadu (a naopak, v priamej nadväznosti) na aplikačne nesprávny postup súdu, ktorý ju vyvolal. Spätnou elimináciou sankčných účinkov by bola popretá podstata ich právnej existencie.

V konečnom dôsledku, pri len samotnom zrušení napadnutého rozhodnutia (výroku pod bodom I.), ako to navrhuje dovolateľ, by uznesenie sudcu pre prípravné konanie nebolo v dotknutých výrokoch právoplatné ani vykonateľné, keďže o sťažnosti obvinených stále (nanovo) nebolo rozhodnuté, a už ani byť rozhodnuté pre uplynutie lehoty nemôže. Kompetenčne by ich však nemal kto prepustiť z väzby na slobodu, nakoľko vydanie príkazu, zodpovedajúceho tejto procesnej situácii, patrí, ako je uvedené vyššie, do pôsobnosti predsedu senátu súdu nadriadeného Okresnému súdu Nitra, ktorému (Krajskému súdu v Nitre) sa však už vec na sťažnostné konanie neprikazuje. K prepusteniu tu však podľa zákona musí dôjsť.

Je v rozsahu tohto rozhodnutia nadbytočné zaoberať sa okolnosťou, že proti výrokom pod bodmi I. a III. uznesenia sudcu pre prípravné konanie smerovala aj sťažnosť prokurátora, ktorá bola zamietnutá výrokom pod bodom III. napadnutého rozhodnutia, voči ktorému (výroku) dovolanie nesmeruje.

Preto bolo dovolanie odmietnuté pri analogickom použití § 382 písm. c/ Tr. por.

Použitie analógie je vyvolané tým, že dovolanie je v návrhu na vyslovenie porušenia zákona v ustanovení § 76 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku v prospech obvinených z hľadiska tejto právnej otázky dôvodné, zároveň však musí byť odmietnuté. Vyhovenie mu by totiž znamenalo nutnosť zároveň zrušiť napadnuté rozhodnutie podľa § 386 ods. 2 Tr. por. To by vyvolalo skôr popísaný, a to opačný výsledok z hľadiska prospechu pre obvinených (a teda aj opak nápravy na základe uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku), než ku ktorému dovolanie smeruje. Uvedený výsledný efekt by bol potom popretím a otočením zmyslu takéhoto rozhodnutia dovolacieho súdu.

Nie je v súlade s ustanovením § 371 ods. 2 Trestného poriadku a procesnou podstatou inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku bezúčelný postup dovolateľa, pri ktorom

navrhuje v podanom dovolaní vysloviť porušenie zákona v prospech obvineného, ak by pozitívne rozhodnutie dovolacieho súdu o tomto návrhu nevyvolalo oproti predchádzajúcemu stavu zmenu v neprospech obvineného, alebo by mu bolo na prospech. Takéto dovolanie, aj keď by inak bolo dôvodné, dovolací súd odmietne podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku per analogiam.

Zjednodušene vyjadrené: Ak nemôže vyhovieť dovolaniu splniť účel nápravy, ku ktorému dovolanie obsahovo smeruje, nemožno ho úspešne uplatniť, aj keď je inak dôvodné.

K tomu je potrebné už len dodať, že na akademický výrok, obmedzujúci sa len na vyslovenie porušenia zákona, neposkytuje § 386 Tr. por. v nadväznosti oboch jeho odsekov priestor (zrušenie napadnutého rozhodnutia je v tomto procesnom režime obligatórne).

13. ROZHODNUTIE

Doba páchania trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. obžalovaným, ktorý je sám závislým užívateľom drogy, nepresahujúca jeden rok, spravidla nemôže byť považovaná za závažnejší spôsob konania v dôsledku páchania trestného činu po dlhší čas v zmysle § 138 písm. b/ Tr. zák., pretože neprekračuje obvyklú dobu páchania takéhoto činu závislou osobou.

(Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 19. novembra 2009, sp. zn. 23To 121/2009).

Krajský súd v Trenčíne uvedeným rozsudkom na odvolanie obžalovaného a rodičov obžalovaného R.M. podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/, ods. 2 Tr. por. zrušil v celom rozsahu rozsudok Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 2T 247/2007 z 20. mája 2009 a podľa § 322 ods. 3 Tr. por., na základe skutkového stavu („až na určenie času slovami „pravdepodobne od ...“) zisteného súdom prvého stupňa tak, ako je uvedený vo výrokovej časti rozsudkov, obžalovaného R.M. uznal za vinného z pokračovacieho zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. d/ Tr. zák. Odsúdil ho za to podľa § 172 ods. 1 Tr. zák. za použitia § 42 ods. 1, § 41 ods. 2, § 38 ods. 7, § 39 ods. 1 Tr. zák. k súhrnnému trestu odňatia slobody na 6 (šesť) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák., pre výkon trestu odňatia slobody zaradil obžalovaného do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. krajský súd zároveň zrušil výrok o treste, ktorý bol obžalovanému R.M. uložený rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo 14. novembra 2007, sp. zn. 1T 180/2007, ktorý nadobudol právoplatnosť v ten istý deň, ako i všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný M. uznaný vinným z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, d/, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zák., pretože 1) v presne nezistenom čase, pravdepodobne od začiatku roka 2006 až do 23. mája 2007, kedy bol zadržaný, na presne nezistenom mieste v okolí obce K., okres P., si pre vlastnú potrebu vyrábal psychotropnú látku - metamfetamín - pervitín, ktorý je v zmysle zákona číslo 139/1998 Z.z. zaradený do II. skupiny psychotropných látok, pričom túto drogu prechovával v mieste svojho prechodného bydliska v byte č. X. na ulici N. č. . v obci K., okres P., v ktorom bola pri domovej prehliadke nájdená a zaistená aj sklenená misa oválneho tvaru, na ktorej sa nachádzal hydrochlorid metamfetamínu v množstve 5,47 gramu, čo predstavuje 100 - 200 obvykle jednorazových dávok, 2) pravdepodobne od začiatku roka 2006 do 3. novembra 2006 si z neznámeho miesta zadovážil od nezistených osôb liečivo nurofen a v predajni farby - laky zakúpil chemikálie na výrobu prekurzora určeného na výrobu drogy - previtínu, pričom prekurzor vyrábal a prechovával na rôznych miestach v okolí P. a v byte v P. na Ul. N. sv. C. č. X., kde vyrobil od začiatku roka 2006 do 3. novembra 2006 presne nezistené množstvo prekurzora, pričom malým množstvom metamfetamínu v množstve 11,5378 gramov a toulén obsahujúci nezistiteľné množstvo pseudoefedrínu, teda látky, ktoré v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. sú zaradené do II. skupiny psychotropných látok, 3) v presne nezistenom čase od 7. apríla 2007 do 8. apríla 2007 v katastri obce B., časť K. vo vzdialenosti cca 400 metrov od hrádze vodnej nádrže K., neoprávnene prechovával 1 ks igelitové vrečko, v ktorom sa nachádzala látka s obsahom rastlinnej sušiny o hmotnosti s priemernou

koncentráciou 15,1 % hmotnostných s obsahom 108 mg tetrahydrokanabinolu, ktorá je uvedená v I. skupine psychotropných látok podľa zákona č. 139/1998 Z.z. a 0,05 ml roztoku metamfetamínu a malého množstva ibuprofenu, ktoré v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. sú tiež zaradené do II. skupiny psychotropných látok, pričom z množstva 0,712 gramov by bolo možné vyrobiť 4 - 7 obvykle jednorazových dávok drogy.

Bol za to odsúdený podľa § 172 ods. 2, § 42 ods. 1, § 41 ods. 2, § 38 ods. 7 Tr. zák. k súhrnnému trestu odňatia slobody na 15 rokov a 1 mesiac, pre výkon ktorého bol zaradený podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zároveň zrušil výrok o treste, ktorý bol obžalovanému uložený rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T 180/2007 zo dňa 14. novembra 2007 ako i všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 78 ods. 1 Tr. zák. súd uložil obžalovanému aj ochranný dohľad na dobu 3 rokov.

Rozsudok súdu prvého stupňa nenadobudol právoplatnosť, pretože bol v zákonnej lehote napadnutý odvolaniami obžalovaného a jeho rodičov. Obžalovaný zahlásil odvolanie do zápisnice o hlavnom pojednávaní po vyhlásení rozsudku a následne písomne zdôvodnil sám a prostredníctvom svojho obhajcu. Z obsahu týchto širšie odôvodnených odvolaní obžalovaného a obhajcu vyplynulo najmä to, že súdu prvého stupňa je vytýkaný nesprávny záver o vine obžalovaného aj podľa § 172 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s prihliadnutím na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zák. v podobe závažnejšieho spôsobu konania - páchanie trestného činu po dlhší čas. Pre takýto záver nemal súd prvého stupňa oporu, ani vo vykonaných dôkazoch, ani v právnom výklade pojmu „po dlhší čas“. Tu súd nesprávne vychádzal len z výpovede obžalovaného zo dňa 24. mája 2007, kde je uvádzaný dátum, „od začiatku roka 2006“. V ďalších výpovediach obžalovaný upresnil, že tento termín súvisiaci s drogami sa viaže na nájom bytu v P., ktorý bol až od začiatku októbra 2006, čo potvrdzuje okrem iných svedkyňa K. Vo vzťahu k pojmu „dlhší čas“ obhajca uviedol, že sa tu požaduje zvýšenie nebezpečnosti konania zvýšeným spôsobom. Pritom ani súdna prax neustálila tento znak tak, či ide o 6 mesiacov, 1 rok alebo 2 roky, alebo iný časový úsek. Obžalovaný vyslovil ľútosť nad spáchanou trestnou činnosťou aj tým, že nie je spôsobilý zbaviť sa sám drogovej závislosti. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že bude uznaný vinným zo spáchania zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a bude mu uložený primeraný trest odňatia slobody.

Odvolanie rodičov obžalovaného smerovalo taktiež proti výroku o vine a treste. Navrhli prekvalifikovať konanie ich syna len podľa prvého odseku § 172 Tr. zák. Taktiež uložený trest považovali za privysoký až krutý. Ako príčinu trestnej činnosti uviedli zlý vplyv „priateľov“, keď ich syn začal užívať drogy. V súčasnosti opatrujú maloletého syna obžalovaného a chcú, aby maloletý syn mohol byť v kontakte so svojim otcom. Vyslovili presvedčenie, že na prevýchovu ich syna by mohol postačovať aj miernejší trest.

Obhajca obžalovaného na verejnom zasadnutí konanom o odvolaniach, okrem prekvalifikovania konania obžalovaného podľa § 172 ods. 1 Tr. zák. dal na zváženie, či neprichádza do úvahy uloženie súhrnného trestu aj vo vzťahu k právoplatnému odsúdeniu rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T 113/2009 zo dňa 13. mája 2009, kde bol obžalovaný odsúdený pre trestný čin podľa § 172 ods. 1 písm. a/, c/, d/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody na 4 roky a 2 mesiace.

Prokurátorka Krajskej prokuratúry Trenčín navrhla na verejnom zasadnutí odvolania obžalovaného a jeho rodičov podľa § 319 Tr. por. zamietnuť ako nedôvodné.

Odvolačný súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že odvolania sú dôvodné.

Pokiaľ ide o procesný postup konania, či už v prípravnom, tak aj v konaní pred súdom prvého stupňa, v tomto smere v odvolaní neboli vytýkané žiadne chyby, pričom odvolací súd v procesnom postupe sám nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

K vytýkaným chybám v odvolaniach uvádza odvolací súd nasledovné:

Obžalovaný bol rozsudkom súdu prvého stupňa uznaný vinným z pokračovacieho trestného činu, pričom skutková veta sa skladala z troch čiastkových útokov. V prípade prvých dvoch čiastkových útokov je vo výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa uvedená doba protiprávneho konania obžalovaného nasledovne: 1) „v presne nezistenom čase pravdepodobne od začiatku roka 2006 až do 23. mája 2007..." 2) „pravdepodobne od začiatku roku 2006 do 3. novembra 2006 v treťom čiastkovom útoku je uvedená presne nezistená doba dvoch dní od 7. apríla 2007 do 8. apríla 2007. Napriek takýmto absolútne neurčitým skutkovým zisteniam ohľadne času páchania trestnej činnosti obžalovaným, súd prvého stupňa kvalifikoval konanie obžalovaného aj podľa § 172 ods. 2 písm. c/ Tr. zák., pretože podľa názoru súdu prvého stupňa obžalovaný neoprávnene vyrobil a prechovával omamnú a psychotropnú látku závažnejším spôsobom konania podľa § 138 písm. b/ Tr. zák., po dlhší čas.

V tomto smere súd prvého stupňa nekriticky prevzal skutkové zistenia uvedené už v obžalobe prokurátorky bez toho, aby tieto skutkové zistenia vo výrokovej časti rozsudku presnejšie objektivizoval. Znaky skutkovej podstaty trestného činu vrátane osobitných kvalifikačných pojmov musia vyplývať zo zisteného skutkového stavu bez akýchkoľvek pochybností. V prípade, že tomuto tak nie je, musí súd pri hodnotení dôkazov aplikovať zásadu „v pochybnostiach v prospech obvineného". Skutkové zistenia uvádzané slovom „pravdepodobne" preto nepatria do výrokovej časti rozsudku a už vôbec nie sú prijateľné, ak takéto skutkové zistenie má rozhodujúci vplyv na posúdenie konania obžalovaného, nie ako zločinu, ale ako zločinu obzvlášť závažného.

Z tohto dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/, ods. 2 Tr. por. zrušil v celom rozsahu, pretože skutkové zistenia súdu prvého stupňa boli neúplné a napadnutým rozsudkom boli porušené vyššie uvedené ustanovenia Tr. zák. týkajúce sa kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 Tr. zák.

Odvolačný súd podľa § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci sám rozhodol rozsudkom, pretože nové rozhodnutie bolo možné urobiť na podklade zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa, pri spresnení vyššie uvedených časových údajov tak, ako vyplývali z dôkazov, ktoré v potrebnom rozsahu vykonal súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní.

Na rozdiel od súdu prvého stupňa, odvolací súd upravil časové zistenia v 1. a 2. čiastkovom útoku pokračovacieho trestného činu v súlade s tými výpoveďami obžalovaného, vrátane výpovede na hlavnom pojednávaní, pokiaľ začiatok výroby psychotropnej látky - metamfetamínu - pervitínu a prechovávanie chemikálií na výrobu prekurzora určeného na výrobu pervitínu, viazal najskôr na začiatok svojho bývania v P., Ul. N. sv. C. č. X. Z výpovede svedkyne K., pritom vyplynulo, že predmetný byt obžalovanému prenajala v desiatom mesiaci v roku 2006. Ďalšia svedkyňa K. vo svojej výpovedi potvrdila, že byt na Ulici N. č. X. v obci K., prenajala obžalovanému odo dňa 20. februára 2007, pričom byt užíval do svojho zadržania v máji 2007. Odvolací súd je toho názoru, že začiatok protiprávneho konania obžalovaného, nemožno určiť na základe len niektorej výpovede obžalovaného,

pokiaľ sám neskôr svoje tvrdenia zmení a tieto zmeny sú podporované aj inými dôkazmi. Na tom nič nemení fakt, že obžalovaný mení výpoveď vo svoj prospech, pokiaľ inú jeho výpoveď nie je možné inými dôkazmi potvrdiť. Odvolací súd preto vo výrokovej časti rozsudku uviedol v 1. a 2. čiastkovom útoky, že obžalovaný protiprávne konal najskôr od októbra 2006 v súlade s doznáním obžalovaného.

V ďalšom sa súd zaoberal právnou kvalifikáciou podľa § 172 ods. 2 písm. c/ Tr. zák., pričom konanie obžalovaného podľa § 172 ods. 1 písm. a/, d/ Tr. zák. bolo preukázané, pretože obžalovaný neoprávnené vyrobil a prechovával omamnú a psychotropnú látku. Je možné prisvedčiť názoru obhajcu, že doposiaľ u tohto drogového trestného činu nebola súdnou praxou ustálená doba, ktorá zodpovedá pojmu „dlhší čas“ podľa § 138 písm. b/ Tr. zák. tak, aby išlo o závažnejší spôsob konania. Už z názvu tohto osobitného kvalifikačného pojmu však vyplýva, že musí ísť o tak dlhý čas ktorý, jednak prekračuje inak obvyklý čas páchania konkrétnej trestnej činnosti - kvantitatívna stránka , a jednak prekračuje obvyklý čas tak, že použitie základnej skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu by dostatočne nevystihovalo závažnosť spôsobu konania obžalovaného -kvalitatívna stránka. Pokiaľ ide o obvyklý čas páchania predmetného trestného činu, tu musel senát odvolacieho súdu zohľadniť, že obžalovaný sám je závislý na drogách a z tejto závislosti sa musí liečiť. Je všeobecne známe, že zbaviť sa takejto závislosti bez lekárskej pomoci je prakticky nemožné a čas liečenia sa tiež pohybuje v rozpätí niekoľko desiatok mesiacov. Takáto osoba, potom pácha drogovú trestnú činnosť aj niekoľko desiatok mesiacov. Samozrejme, iná situácia by bola, pokiaľ by sa trestnej činnosti podľa § 172 dopúšťala osoba, ktorá sama drogu neužíva a protiprávnu činnosť vykonáva, len ako „dealer“.

Pokiaľ ide o kvalitatívnu stránku tohto osobitného kvalifikačného pojmu, tu je dôležitým kritériom to, či prekročenie inak obvyklého času páchania konkrétneho trestného činu, vyžaduje použitie prísnejšej trestnej sadzby takejto kvalifikovanej skutkovej podstaty. V konkrétnom prípade, je potrebné uviesť, že predmetný trestný čin podľa § 172 Tr. zák. je v základnej skutkovej podstate zločinom so sadzbou trestu odňatia slobody na 4 roky až 10 rokov a v kvalifikovanej skutkovej podstate podľa ods. 2 zločinom obzvlášť závažným so sadzbou trestu odňatia slobody na 10 rokov až 15 rokov. Horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody základnej skutkovej podstaty sa teda stáva dolnou hranicou trestnej sadzby odňatia slobody v kvalifikovanej skutkovej podstate.

Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že doba páchania trestnej činnosti obžalovaným, nepresahujúca 1 rok, nemôže byť považovaná za dlhší čas podľa § 138 písm. b/ Tr. zák., pretože jednak neprekračuje obvyklú dobu páchania a nejde ani o takú závažnosť konania, ktorá by vyžadovala použitie trestnej sadzby podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. - odňatie slobody 10 rokov až 15 rokov.

Pri rozhodovaní o treste, sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvého stupňa v tom, že obžalovanému je potrebné uložiť súhrnný trest podľa § 42 Tr. zák. podľa zásad pre uloženie zvýšeného úhrnného trestu podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. (asperačná zásada). Obžalovaný sa totiž predmetnej trestnej činnosti dopustil skôr, ako bol vyhlásený rozsudok Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T/180/2007 zo dňa 14. novembra 2007, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste pre trestné činy krádeže a poškodzovania cudzej veci podľa §§ 247 a 257 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005 spáchaných v roku 2005. Bol mu tu uložený trest odňatia slobody na 8 mesiacov, pre výkon ktorého bol zaradený do I. nápravno-výchovnej skupiny. V súvislosti s tým, sa odvolací súd nestotožnil s názorom obhajcu v tom, že pod tento súhrnný trest malo byť zahrnuté aj právoplatné odsúdenie obžalovaného rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T 113/2009 zo dňa 13. mája 2009 pre trestný čin podľa § 172 ods. 1 písm. a/, c/, d/ Tr. zák. spáchaný v roku 2008 k trestu odňatia slobody na 4 roky a 2 mesiace so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Tejto trestnej činnosti sa síce obžalovaný dopustil pred vyhlásením v tomto konaní napadnutého rozsudku, avšak po tom, čo bol vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa pre inú trestnú činnosť - rozsudok Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 1T 180/2007 zo dňa 14. novembra 2007.

Použitie ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. o zvýšenom úhrnnom treste je odôvodnené tým, že odvolací súd ukladal obžalovanému trest pre 3 trestné činy, z ktorých jeden je zločin spáchaný dvomi skutkami. Trestná sadzba odňatia slobody pri zločine podľa § 172 ods. 1 Tr. zák. 4 roky až 10 rokov sa podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. zvyšuje na sadzbu odňatia slobody nad 8 rokov a 8 mesiacov až 13 rokov a 4 mesiace.

Súčasne však odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky uvedené v § 39 ods. 1 Tr. zák. pre mimoriadne zníženie trestu. Podľa tohto ustanovenia zákona, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu, alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanovenú týmto zákonom. Pokiaľ ide o okolnosti prípadu, tu súd poukazuje na to, že medzi spáchaním jedného skutku (trestný čin krádeže a poškodzovanie cudzej veci) a skutku kvalifikovaného ako drogový zločin, uplynula doba jedného roka. Obžalovaný sa drogovej trestnej činnosti začal dopúšťať až potom, čo sa na užívaní drogy sám stal závislým, keď predtým bol hodnotený zo strany rodičov, ako bezproblémové dieťa, ktoré malo dobré študijné výsledky na strednej škole a spočiatku aj na vysokej škole, všetko do doby, než začal užívať drogy. Z pohľadu pomerov obžalovaného, súd hodnotil to, že rodičia obžalovaného sa starajú o jeho maloletého syna, o ktorého budúcnosť a výchovu obžalovaný prejavuje záujem. Pri posudzovaní neprímeranej prísnosti vyššie uvedenej zvýšenej trestnej sadzby, súd prihliadol aj k tomu, že obžalovanému za inú drogovú trestnú činnosť súvisiacu tiež s jeho drogovou závislosťou už bol právoplatne uložený trest odňatia slobody na 4 roky a 2 mesiace, ktorý trest v súčasnosti vykonáva. Preto obžalovanému uložil odvolací súd trest odňatia slobody na 6 rokov, ktorý trest je zo zákona nepodmienečný. Tento trest súčasne zohľadňuje aj tú okolnosť, že obžalovaný pred spáchaním trestných činov, za ktoré je odsudzovaný, nebol vo výkone trestu odňatia slobody. Obžalovaný, však trestnú činnosť, pre ktorú je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody, spáchal v skúšobnej dobe po podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý bol týmto rozsudkom zrušený. Obžalovanému nebolo možné priznať žiadnu poľahčujúcu okolnosť, pričom ustanovenie o zvýšení trestnej sadzby v dôsledku príťažujúcich okolností - § 38 ods. 4 Tr. zák. na základe zmocnenia § 38 ods. 7 Tr. zák., odvolací súd nepoužil. Obžalovanému napriek tomu príťažovalo, že spáchal viac trestných činov - § 37 písm. h/ Tr. zák. Z registra trestov obžalovaného vyplýva, že pred spáchaním trestných činov, pre ktoré je týmto rozsudkom obžalovanému ukladaný trest, tento nebol odsúdený. Odvolací súd je toho názoru, že odsúdenie rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T 174/2004 je potrebné považovať za zahladené, pretože skúšobná doba podmieneného odsúdenia uplynula 19. apríla 2006.

Pre výkon uloženého trestu odňatia slobody, odvolací súd obžalovaného zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, pretože v posledných 10 rokoch pred spáchaním trestnej činnosti nebol vo výkone trestu odňatia slobody. Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. odvolací súd súčasne zrušil výrok o uloženom treste v právoplatnom rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T 180/2007 zo dňa 14. novembra 2007.

Úplne na záver, odvolací súd k takto uloženému trestu odňatia slobody uvádza, že tento trest spolu s trestom odňatia slobody uloženým rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1T 113/2009, ktoré obžalovaný musí vykonať spolu vo výmere vyše 10 rokov, sú postačujúce, ako na ochranu spoločnosti tak, aj na prevýchovu samotného obžalovaného. Takto uložené tresty by mali byť dostatočne spôsobilé pôsobiť aj preventívne a odradiť iných od páchania trestných činov drogového charakteru.

14. R O Z H O D N U T I E

I. Svedok, ktorý bol skôr obvinený, resp. je obvinený z účasti na trestnom čine obvineného, vo veci ktorého vypovedá, má vždy právo odmietnuť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Tr. por., a to aj vtedy, ak sa trestné stíhanie proti nemu vedie alebo viedlo samostatne. Ak svedok toto svoje právo využije, jeho skoršiu výpoveď nemožno pre dikciu § 263 ods. 3 písm. c/ Tr. por. prečítať na hlavnom pojednávaní.

Predchádzajúcu výpoveď takéhoto svedka, na hlavnom pojednávaní, je však možné prečítať na hlavnom pojednávaní len podľa § 263 ods. 4 Tr. por. za podmienky, že svedok bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva a ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku.

II. Právo svedka odoprieť výpoveď, ak by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo osobám uvedeným v § 130 ods. 2 veta prvá Tr. por. je dôsledkom ústavnej ochrany a táto má prednosť pred dosiahnutím účelu trestného stíhania (§ 1 Tr. por.), a to aj vtedy, ak by v dôsledku jej uplatnenia dokazovanie v konkrétnej veci trpelo tzv. dôkaznou núdzou.

III. V zmysle § 263 ods. 4 Tr. por. výslovné vyhlásenie svedka po poučení či svoje právo odoprieť vypovedať podľa § 130 ods. 2 Tr. por. využíva alebo nevyužíva musí byť vyjadrené takým spôsobom, aby neboli pochybnosti o jeho prejavenej vôli odoprieť výpoveď alebo vypovedať. Svedka nemožno nútiť, aby k tomu použil priamo formuláciu uvedenú v zákone.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. marca 2011, sp. zn. 2Tdo 4/2011).

Uvedeným uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného V.Y. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 13. júla 2010, sp. zn. 4To 74/2010 odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 12. apríla 2010, sp. zn. 3T 72/2009 bol obvinený V.Y. uznaný za vinného z pokusu trestného činu vo forme účasti – organizátora legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 8 ods. 1, § 10 ods. 1 písm. a/, § 252 ods. 1 písm. a/, b/, ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z.z. (ďalej len Tr. zák.) v podstate na tom skutkovom základe, že

v presne neustálenom období mesiaca august roku 1999 na parkovisku pri hoteli H. v B. osobne poveril A.K. stíhaného v samostatnom konaní na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1T 35/00 zabezpečením vývozu neznámymi páchatel'mi odcudzených motorových vozidiel zo Slovenskej republiky cez Maďarskú republiku do Rumunska, s čím za prisľúb finančnej odmeny súhlasil a na samotný prevoz troch vozidiel zn. Audi v celkovej hodnote 3.063.459,- Sk, zjednal vodičov a to M.Š., Z.P. a J.B. stíhaných v samostatnom konaní na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1T 35/00. A.K. následne na základe telefonicky a osobne uložených pokynov obvineného V.Y. koordinujúceho a technicky a organizačne zastrešujúceho celý postup vo veci prevozu odcudzených vozidiel, konkrétne Audi A6 2,5 TDI zelenej metalízy dočasne uskladnil vo svojej garáži na ulici R. č. X v B. s tým, že ďalšie podrobné inštrukcie týkajúce sa samotného vývozu vozidiel obdržané od obvineného V.Y. následne tmočil aj zjednaným vodičom, ktorí však boli v B. 4. septembra 1999 v obedňajších

hodinách kontrolovanej hliadkou polície, ktorá pri lustrácii vozidiel predmetné automobily označila ako odcudzené a následne Z.P., M.Š. a J.B. s prevážanými motorovými vozidlami zadržali.

Za to bol V.Y. odsúdený podľa § 252 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 4 roky nepodmienečne a pre výkon tohto trestu podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol zaradený do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote prostredníctvom svojho obhajcu obvinený podal odvolanie, ktoré krajský súd uznesením z 13. júla 2010, sp. zn. 4To 74/2010, podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave podal obvinený V.Y. prostredníctvom obhajcu dovolanie.

Tento mimoriadny opravný prostriedok oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. c/ Tr. por. t.j., že napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a konaním, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo bolo závažným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. argumentoval, že konajúci súd (súd prvého stupňa) založil svoje rozhodnutie na skutočnostiach získaných od svedka A.K., s ktorými sa na hlavnom pojednávaní 12. apríla 2010 oboznámil prostredníctvom čítania výpovede tohto svedka z prípravného konania. Odvolací súd si tieto skutkové zistenia osvojil napriek tomu, že čítaniu tejto výpovede predchádzalo vyhlásenie tohto svedka, že využíva svoje právo odmietnuť vypovedať, pretože pre túto trestnú činnosť ako spoluobžalovaný je stíhaný v inom trestnom konaní.

Z ustálenej súdnej praxe ako aj § 130 ods. 2 Tr. por. je pritom zrejmé, že výpoveď spoluobvineného (spoluobžalovaného) je možné na hlavnom pojednávaní prečítať iba za predpokladu splnenia podmienok uvedených v § 263 ods. 3 Tr. por., čo v konkrétnom prípade však nebolo, a to sa týka nielen svedka A.K., ale v rovnakej miere aj svedkov Z.P., M.Š. a J.B., ktorí síce v inom konaní sú stíhaní za rovnaký skutok.

Za týchto okolností na svedecké výpovede týchto osôb pri rozhodovaní o vine nebolo možné prihliadať. Pokiaľ konajúce súdy napriek tomu na tieto výpovede prihliadali, porušili tým zákon.

Pokiaľ sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolateľ argumentuje tým, že konajúci súd sa nezaoberal jeho námietkou zaujatosti, ktorú predniesol na hlavnom pojednávaní 12. apríla 2010, a preto rozhodnutie súdu je predčasné a závažným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu.

V ďalšej časti svojho dovolania namieta aj vyhodnotenie dôkazov, ktoré bolo výhradne v neprospech obvineného, pretože zo žiadneho dôkazu v spise nevyplýva, aby bol spoločne s K. súčasťou uzatvoreného okruhu osôb páchajúcich trestnú činnosť. Rovnako tak sa súd nevysporiadal ani s nespočetnými rozporami vo výpovediach svedkov, a na druhej strane odmietol vykonať dôkazy, ktoré navrhoval a ktoré by prispeli k objasneniu skutkového stavu.

Žiadal preto, aby najvyšší súd zrušil napadnuté rozhodnutie krajského a jemu predchádzajúce rozhodnutie okresného súdu a tomuto prikázal, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zistil, že dovolanie v tomto prípade je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.),

v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým zo spisového materiálu zistil, tak ako sa to uvádza aj v dovolacích námietkach obvineného, že pre takmer identický skutok je vedené na Krajskom súde v Bratislave trestné stíhanie proti A.K., M.Š. a Z.P. (obžaloba Krajskej prokuratúry v Bratislave z 21. júna 2000, sp. zn. 1 Kv 3/00). Dôvod prečo sú vedené takéto samostatné (paralelné) konania proti obvineným nie je z predloženého spisu zistiteľný.

Takéto paralelné trestné stíhanie jednak proti obv. V.Y. a A.K. a spol. sú vedené už od začiatku tzn. tieto osoby neboli nikdy v postavení spoluobvinených resp. spoluobžalovaných.

Rozhodnutia najvyššieho súdu (2Tz 3/03, 2Tz 5/2006), na ktoré poukazuje obvinený vo svojom dovolaní, sa vzťahujú na inú procesnú situáciu t.j. situáciu, kedy sa trestné stíhanie viedlo aspoň čiastočne ako spoločné konanie.

V tomto prípade zo spisového materiálu je jednoznačne preukázateľné, že A.K., M.Š. a Z.P. v trestnej veci V.Y. od začiatku vystupovali ako svedkovia.

V tejto súvislosti však je potrebné zdôrazniť, že týmto osobám, rovnako ako to je uvedené v už v dovolaní citovaných uzneseniach najvyššieho súdu prináleží právo odmietnuť výpoveď v zmysle § 130 ods. 2 Tr. por., pretože sú paralelne stíhaní za takmer identický trestný čin.

V tomto smere dovolateľ správne poukazuje na to, že právo svedka odoprieť výpoveď ak by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhanie sebe, alebo osobám uvedeným v § 130 ods. 2 veta prvá Tr. por. je dôsledkom ústavnej ochrany a táto má prednosť pred dosiahnutím účelu trestného stíhanie (§ 1 Tr. por.), a to aj vtedy ak by v dôsledku jej uplatnenia dokazovanie v konkrétnej veci trpelo dôkaznou núdzou.

Uvedené ústavné garancie premietnuté do § 130 ods. 2 Tr. por. A.K., M.Š. a Z.P., ktorí v prípravnom konaní v procesnom postavení svedkov nevyužili napriek tomu, že boli o svojom práve riadne poučení. Naopak, tieto osoby vedomé si, že sú trestné stíhané za rovnaký skutok sa slobodne rozhodli vypovedať, a preto ich výpoveď v ďalšom trestnom konaní treba považovať za vykonanú zákonným spôsobom, pretože právna ochrana obsiahnutá v ústave a premietnutá do citovaného ustanovenia Trestného poriadku nezakazuje takéto osoby vypočuť resp. im vypovedať, ale dáva im len právo, pokiaľ vypovedať nechcú, odmietnuť výpoveď, bez tohto aby boli k nej orgánmi činnými v trestnom konaní akokoľvek donucované resp. za svoje rozhodnutie sankcionované.

Z uvedeného potom tiež vyplýva, že osoby, ktoré boli resp. sú v postavení spoluobvinených, ale aj osoby (ako v tomto prípade) proti ktorým sa viedlo, či vedie paralelné trestné stíhanie v zmysle už ustálenej súdnej praxe majú vždy právo odmietnuť vypovedať podľa § 130 ods. 2 Tr. por. ako na to už bolo poukázané vyššie.

Správne preto dovolateľ vo svojich písomných námietkach uvádza, že výpoveď týchto osôb (svedkov) na hlavnom pojednávaní nie je možné prečítať podľa § 263 ods. 3 Tr. por. Toto ustanovenie Trestného poriadku totiž umožňuje prečítanie takejto výpovede len a len vtedy, ak spoluobvinený, resp. svedok na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odmietol vypovedať. V prípade, že svedok hoci je aj paralelne stíhaný v inej trestnej veci (v danom prípade dokonca identickej) právo odmietnuť vypovedať má však vždy.

V predmetnej trestnej veci teda svedkovia A.K., M.Š. a Z.P. vypovedali v prípravnom konaní nevyužívajúc právnu ochranu podľa § 130 ods. 2 Tr. por. a ich výpoveď ako bolo zdôraznené už vyššie, treba považovať za zákonnú a použiteľnú v ďalšom trestnom konaní.

Na druhej strane títo istí svedkovia možnosť nevypovedať po príslušnom zákonom poučení využili v ďalšom štádiu trestného konania, t.j. na hlavnom pojednávaní, čím vyvstala otázka ďalšieho procesného využitia ich výpovedí z prípravného konania.

Podľa § 263 ods. 4 Tr. por. zápisnica o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130 Tr. por. možno prečítať za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku.

V tomto konkrétnom prípade niet žiadnych pochybností o tom, že predpoklady pre prečítanie zápisníc o výsluchu uvedených svedkov boli splnené a súdy oboch stupňov postupovali správne pokiaľ pri rozhodovaní o vine sa opierali aj o ich obsah.

Z práve uvedeného je možné zhrnúť, že ak bol svedok, ktorý bol skôr obvinený resp. je obvinený z účasti na trestnom čine obvineného, proti ktorému vypovedá, má vždy právo odmietnuť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Tr. por. (resp. § 100 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006), a to aj vtedy ak trestné stíhanie sa proti nemu vedie samostatne (paralelne).

Ak svedok toto svoje právo využije jeho skoršiu výpoveď nemožno pre dikciu § 263 ods. 3 písm. c/ Tr. por. (resp. § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006) prečítať na hlavnom pojednávaní.

Predchádzajúcu výpoveď takéhoto svedka na hlavnom pojednávaní je možné však prečítať na hlavnom pojednávaní len podľa § 263 ods. 4 Tr. por. (resp. § 211 ods. 3 Tr. por.) za podmienky, že svedok bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva a ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku.

Nad rámec už uvedeného ešte najvyšší súd zvyrazňuje, že svedok A.K., ktorý usvedčuje obvineného zo spáchania trestnej činnosti vypovedal (teda nevyužil svoje právo podľa § 130 ods. 2 Tr. por.) aj na hlavnom pojednávaní 19. novembra 2009.

Krajský súd však túto výpoveď považoval za nezákonnú dôvodiac, že svedok výslovne neuviedol, že svoje právo nevypovedať nevyužíva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s týmto záverom krajského súdu nesúhlasí.

Vyjadrenie svedka či svoje právo podľa § 130 ods. 2 Tr. por. využíva, či nevyužíva musí byť totiž vyjadrené takým spôsobom, aby nebolo pochybnosti o jeho prejavenej vôli. Na druhej strane nie je možné svedka nútiť, aby k tomu použil priamo formuláciu uvedenú v zákone.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto túto výpoveď svedka A.K. považuje (okrem už výpovedí, ktoré boli prečítané z prípravného konania) za zákonnú a použiteľnú súdmi oboch stupňov pri rozhodovaní o vine.

Dovolaateľ v ďalších písomných dôvodoch okrem už uvedeného napádal aj správnosť skutkových zistení oboch súdov, hodnotenie dôkazov výhradne v neprospech obvineného zvlášť s poukazom na rozpory vo výpovediach svedkov.

Dovolanie však ako mimoriadny opravný prostriedok je určené len k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb a nie k revízii skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa.

Dovolací súd nemôže bez ďalšieho prehodnocovať nimi vykonané dôkazy. Dovolací súd je preto vždy viazaný konečnými skutkovými zisteniami týchto súdov.

V posudzovanej veci to potom znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého V.Y. spáchal skutok tak, ako je uvedený v skutkovej vete rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 12. apríla 2010, sp. zn. 3T 72/2009, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 13. júla 2010, sp. zn. 4To 74/2010.

Najvyšší súd Slovenskej republiky napokon po preskúmaní spisového materiálu nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Porušenie svojich obhajovacích práv obvinený videl v predpojatosti konajúceho prvostupňového súdu a v skutočnosti, ktoré obvinený uviedol na hlavnom pojednávaní 12. apríla 2010.

Po preskúmaní spisu aj najvyšší súd konštatuje, že konajúci súd o námietkach rozhodol podľa § 32 ods. 6 Tr. por., keď správne tieto námietky vyhodnotil ako námietky týkajúce sa procesného postupu súdu, resp. námietky, o ktorých už bolo viackrát rozhodované.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací preto pre evidentné nesplnenie podmienok dovolania podľa § 371 Tr. por. odmietol dovolanie obvineného V.Y. na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci.⁶

⁶ Poznámka: Právnou vetou č. III sa upresňuje judikát R 9/85.